

H

[laatste update H: 17-04-2024]¹

Ha** zie **A****

He** zie **E****

Hi** zie **I****

Hy** zie **Y****

Ho** zie **O****

Hu** zie **U****

Habigant a) [Moisan I, 1: AUBIGANT] – heidense koning van Vauclère in Saksen; b) echtgenoot van Héliissent – vader van Flandrine; e) **Habigant** – Saraceense koning [?]; g) bedrogen door Elegast, Fierabras en Myle – bespot als vogelaar – later door hen in zijn kamp overvallen en geplunderd <Habigante> *Fierabras*: r. 70, 141, 145.

Haden van Stampes zie [Haten van Stampes]

Haenffrait a) [Moisan I, 2: RAINFROI(S) 1, var. HAINF(F)ROI]; b) bastaardzoon van koning [Moisan I, 2: PEPIN(S) 1] “le Bref”, verwekt bij [Moisan I, 1: Aliste 3] “la Serve”, dochter van de valse min [Moisan I, 1: MARGISTE] van [Moisan I, 1: BERTE, BERT(H)AIN 1] “au grand Piés” – broer van [Moisan I, 1: HEUDRI(S) 2] – halfbroer van [Moisan I, 1: CHARLE(S) 1] alias Karel de Grote; e) **Haenffrait** – akkerbouwer, uit Balduch; f) zoon van koning Pippyn – jongere broer van Hoderich; g) voedt met zijn broer de jonge Karll op – verliest de machtsstrijd met Karll Meynet – vlucht met Hoderich naar de burcht Monregart – opgehangen <Haenffrade, Haenffraid, Haenffraide, Haenffraits, Haenfrait, Haenfrayd, Haffrait, Hanffraid, Hanffraide, Hanffrait, Hanffrode> *Karl Meinet*: r. A1, 31; A3, 41, 51; A4, 19, 35, 62; A5, 18, 33, 62; A6, 5, 29; A7, 6; A8, 7, 31, 49; A9, 22; A11, 11, 60; A12, 58; A13, 20, 29, 38, 51; A14, 16; A16, 1, 17, 45, 62; A18, 57, 63; A19, 13, 60; A21, 2, A23, 47; A24, 2; A29, 22; A31, 53; A109, 21; A112, 11, 34, 60; A113, 36; A114, 2; A115, 1, 30; A121, 8; A123, 56; A125, 23, 33, 38, 59; A126, 54; A127, 20, 34, 66; A128, 62; A129, 1, 63; A130, 13; A224, 24, 39; A239, 47; e) **Hanefroy** (or. Hauffroy) – koningszoon; f) zoon van koning Pepijn van Vranckrijck bij een dochter van een oude verraadster – oudere broer van Hendrick – (half)broer van Engletijne en Carolus alias Carel de

1. <http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/remltindex.htm>

Groote – oom van Florens en Garnier; g) exemplarische verrader – tracht Valentijn en Oursson te doden – verraadt zijn vader koning Pepijn van Vranckrijck met de Twaelf Genooten van Vranckrijck aan koning Brandesier in ruil voor een huwelijk met diens dochter Galasie – door Galasie in opdracht van haar vader in de kerker van het Casteel Fort opgesloten – treitert met Hendrick hun oude vader, koning Pepijn, dood en laten koningin Barthem door haar jonkvrouw (in bed) doden; *Valentijn ende Oursson*: cap. 1, 11, 13-14, 16-19, 21, 33-34, 48-51, 54, 56, 64-65, [68].

Haerdreit zie **Hardreit**

Haerdrijt zie **Hardreit**

Haerle h) Aarle (Rixtel) [?] ¹ in Noord-Brabant; i) **Haerle** – dorp in het ‘land van Breda’ dat door de Denen geplunderd wordt; *Denensage*: r. 618.

Haer Neet zie **Hatenet**

Haersint a) de wolvin Hersent / Hersinde ² – vrijwel zeker (ook) bedoeld als sprekende naam: aars + wenden = die met haar kont draait [?] (W.Gs Hellinga) maar aars + wind lijkt ook mogelijk – zal wel in verband staan met haar soortnaam ‘lupa’ (wolvin), het gebruikelijke Latijnse woord voor ‘hoer’ (om de materiële onverzadigbaarheid van deze beroepsgroep aan te duiden); b) echtgenote van de wolf Ysengrimus – geen tante van Reynaert al wordt zij zo door de vos aangesproken; d) in de (Latijnse) *Ysengrimus* door Reynaert verkracht, welke gebeurtenis doorklinkt in het begin van *Vanden vos Reynaerde*; e) **Haersint** – wolvin; f) echtgenote van Ysengrijn; g) verminkt om Reynaert aan ‘schoenen’ te helpen <Arsenden, Erswinden, Erswine, Erswinen, Haersenden, Harsenden, Harsinden, Hersenden, Hersuinden, Hersuint, Yswenden> *Reynaert A en F*: r. 242, 1651, 1977, 2123, 2861, 2892, 2913, 2930, 3414; e) **Eerswijnde** – wolvin; f) echtgenote van Ysegrym – moeder van Ydelbalch en Nymmer Sat – tante van Reynaert 1; g) ‘verleid’ door Reynaert, tot ergernis van de steeds weer bedrogen Ysegrym – van haar vel / poten worden twee schoenen (ook twee van Ysegrym) voor Reynaert gemaakt – aanwezig tijdens de verlenging van de hofdag, klaagt Reynaert ook aan <Eerswijn, Eerswyne, Erswynde, Serswijn> *Reynaert Prz*: r. 1201, 2109, 2122a, 2132, 2144, 2156, 2525, 4987, 5024, 5815, 6091; e) **Eerswijn** – wolvin; f) echtgenote van Ysegrim – moeder van Ydenbalch en Selden Sat – tante van Reynaert 1; g) verder als boven <Eerswijnde, Eerswijnden, Eerswind, Eerswinde, Eerszwijnde, Ersswijn, Erswijnde> *Reynaerts Hst*: r. 246, 1666, [2857], 2886, 2905, 2922, 3424, 6405, 6446, 7328, 7615.

Haestinc e) **Hastinc** (or. Hastinc) – genoemd naar de lans (or. (h)aste) waarmee zijn vader hem uit zee viste kort na zijn geboorte op een schip samen met zijn

1. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Aarle_Rixtel.kmz

2. https://fr.wikipedia.org/wiki/Roman_de_Renart#Les_personnages

‘kindermeisje’ door de storm overboord gevallen was; f) zoon van Yoen en Helene – broer van Ysaude <Haestinc> *Lorreinen O*: r. 2083, 2151; e) [Haestinc]; f) zoon van Yoen en Helene – broer van Ysaude; g) na zijn vaders vertrek heer van Siten <Haestinge> *Lorreinen V*: fragm. C, r. 111.

[Haetneet] zie Hatenet

Haetscap a) or. Haine, lett. ‘haat’ / ‘nijd’, allegorie¹; k) **Hatie** – één van de tien afbeeldingen op de muur van de vergier; *Vl. Rose*: fragm. Ab 1, r. 295; e) **Haetscap**; *Vl. Rose*: fragm. Al, r. 297.

Haetsepa(e)rt zie Aetsepaert

Haetsepert zie Aetsepaert

Haffrait zie Haenffrait

Hage, Hermitage vander zie **Hermitage vander Hage, die**

[**Hagedochte**] h) lett. ‘spelonk’ – hetzelfde als **Lac 1**; i) **Hagedochte** – toenaam van **Lantsloot vander Hagedochte** en jonkvrouw **Ymeine**; *Lantsloot*: r. 3647, 3902, 4000, 4377, 4808, 4880, 5422, 5682, 5716, 5732; i) **Hagedoht** – toenaam van **Lancelott von der Hagedoht**; *Ogyer*: r. 5.

Hagelos a) deze naam kan taalkundig niet teruggaan op een bestaande Arabische naam of titel, maar kan wel begrepen worden als een ‘Franse’ naam: Hage + het verkleinwoord ‘los’; e) **Hagelos** – Saraceense sultan; g) belegert Rome – vermoord door Johan; *Johan uz dem Virgiere*: r. 1885, 2117.

[**Hagen**] a) Hagen²; e) [**Hagen**] – leenman van koning Guntheer; g) door Crimelt beschuldigd van de dood van Zegevrijt – in wiens aanwezigheid de wonden van de dode Zegevrijt opnieuw gaan bloeden <Hagene> *Nevelingen*: r. 87, 97, 104.

Hagedochte zie [**Hagedochte**]

Hagedochte, Joncfrou vander zie [**Joncfrouwe vander Hagedochte, die**]

Haghen h) (’s-)Princenhage [?] ³ – destijds ten westen van Breda, in Noord-Brabant, inmiddels opgeslokt binnen de stadsgrenzen; i) **Haghen** – toenaam van **Aert Haghen**; *Denensage*: r. 360, 370, 389, 394.

Haye zie **Aye**

Haymi(j)n zie **Aymijn van Dordoene**

Hayne h) [Graesse: **Ania fluvius**, var. **Haina**] ⁴ — de rivier de Hene / Haine, ⁵ die ontspringt nabij Anderlues ⁶ (ten westen van Charleroi) en die bij Condé-sur-l’Escaut ⁷

1. <https://de.wikipedia.org/wiki/Allegorie>

2. https://de.wikipedia.org/wiki/Hagen_von_Tronje

3. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Princenhage.kmz

4. <http://tinyurl.com/Graesse-Ania-fluvius>

5. <https://nl.wikipedia.org/wiki/Haine>

6. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Anderlues.kmz

7. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Conde_sur_l'Escaut.kmz

uitmondt in de Schelde – naamgeefster van Hainaut / Henegouwen,¹ – met daaraan gelegen het legerkamp Carus-Locus; i) **Hayne** – rivier, waarbij het kasteel Cariloci ligt; *Caesar Prz*: fol. 58v.

Haiwidis a) or. Hanwidus, de legendarische ‘dux’ van Fanum-Martis – twee keer om onduidelijke redenen Iennyn genoemd; e) **Haiwidis** alias **Iennyn** – hertog van Fanummartis – strijdt met Ariopatras tegen Julius Cesar – wordt door Cesar als enige van Fanummartis niet in genade aangenomen, maar onthoofd op het ‘stats danshuis’ <Haywidis> *Caesar Prz*: fol. 46r-47r, 49v, 55v-56v, 57v-58r.

Haywits Berch h) or. Mons Hanwidi, de grafheuvel van Hanwidus (zie **Haiwidis**) in Fanum-Martis (zie **Marsenkerck**), gelegen op de plaats waar hij in het stadstheater terechtgesteld werd; i) **Haywits Berch** – zogenoemd omdat hertog Haiwidis daar begraven werd; *Caesar Prz*: fol. 58v.

Haken zie **Aken**

Haco zie **Haten 2**

Halena zie **Helena 1**

Hales zie **Cales**

Halesus a) Halaesus²; e) [**Halesus**] – koning [?]; f) neef van Aghamennon; g) haat de Trojanen – bondgenoot van Turnus tegen Eneas van Troyen c.s. – gedood door Pallant <Halesuse, Haseluse, Kalesus> *Troyen*: r. 37614, 38903, 38948, 38952, 38957, 38961, 38983; fragm. E I (Willems), fol. 1, r. 19; e) **Halesus**; f) neef / verwant van Agamenon; g) idem als boven <Helasus> *Troyen Prz*: fol. 146ra, 153rb, 153va.

Haltecler zie **Hautecleir**

Halverstat h) [Graesse: **Halberstadium**]³ — Halberstadt⁴ aan de rivieren de Holtemme⁵ en de Goldbach⁶ in Saksen-Anhalt in het noorden van Duitsland; i) **Halverstat** – bisdom; *Karl Meinet*: r. A312, 42.

Hamburch h) [Graesse: **Hamburgum**]⁷ — Hamburg,⁸ havenstad en regio aan de rivier de Elbe⁹ in het noorden van Duitsland – ten tijde van Karel de Grote tot een bisschopsstad gemaakt; i) **Hamburch** – bisdom van Eridagus; *Karl Meinet*: r. A312, 28.

1. https://nl.wikipedia.org/wiki/Graafschap_Henegouwen

2. <https://en.wikipedia.org/wiki/Halaesus>

3. <http://tinyurl.com/Graesse-Halberstadium>

4. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Halberstadt.kmz

5. <https://de.wikipedia.org/wiki/Holtemme>

6. https://de.wikipedia.org/wiki/Goldbach_%28Bode%29

7. <http://tinyurl.com/Graesse-Hamburgum>

8. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Hamburg.kmz

9. <https://de.wikipedia.org/wiki/Elbe>

Hamtone h) [Graesse: **Hamptonia**]¹ [Moisan I, 1: HAMTON(N)E] — Southampton² in Hampshire,³ Engeland; i) **Hamtone** – land van herkomst van Boeve – onder heerschappij van Dous van Magenchen; *Boeve*: r. 28, 39, 49; i) **Austoen** – graafschap, stad en kasteel in Engeland, eerst van graaf Gwijde van Austoen, dan (wederrechtelijk) van Doyoen van Mayanson, later van Buevijn van Austoen <Hampton> *Buevijn*: fol. A2r-A4r, A5v, B1r-B2r, B3r, B4r, B5r, C4v, E2r, E6v, F1r, F2v, F3r-F4r, F5v-F6v, G2v-G3v, G4v, H1r, H3v, H4r, I4r, M1v; i) [**Hantonne**] (or. Hantonne) – havenstad in Engeland waar Ponthus van boord gaat richting Londres – graafschap <Danthonne, Dantonne, Houotone> *Ponthus ende Sidonie*: cap. 29, 31.

Han zie **Hannen**

Hanefroy zie **Haenffrait**

Hanffraid zie **Haenffrait**

Hanffrait zie **Haenffrait**

[**Hanffroet**] zie **Haenffrait**

Hangijs a) [A-Z 6: Hengest & Horsa]⁴ [West PR: **Hanguis** 2] [West VR: **Henguist**] — Hengist / Hengest,⁵ legendarisch aanvoerder van de Saksen (5e eeuw) – lett. ‘hengst’; b) broer van Horsa – vader van Ronwen / Renwein; d) samen met zijn broer Horsa geldt Hengest als de leider van de Saksische invasie in Engeland omstreeks het midden van de 5e eeuw; e) **Hangijs** – Saksisch heer – heiden; g) legeraanvoerder in dienst van koning Utegier – komt koning Utegier te hulp tegen diens opstandige leenmannen en volk – huwelijk zijn dochter uit aan de Christen koning Utegier – gedood door Uter Pandragoen <Angijs, Angijse, Angwis, Hangijse> *Graal & Merlijn*: r. 4412, 4422, 4424, 5411, 5472, 5513, 5592, 5611, 5619, 5683, 5692, 5695, 5699, 5707, 5771, 5781, 5787, 6021, 6036, 6108, 6137, 6495, 6496, 6902; e) **Hangys** – heidense koning van de Sennen; g) door koning Uter-Pandragoen gedood <Angis, Angwise, Hangins> *Merlijn*: r. 13876, 15570, 19793, 23614; e) **Angis van Denemercke** – Saraceense koning; f) vader van Sarasine – schoonvader van koning Vortigher van Enghelant <Angis> *Merlijn Prz*: fol. B1a, B1b, B2a, B2b, B3a, B4a, B4b.

Hanibal van Carthagen a) [A-Z 2: **Hannibal**]⁶ — Hannibal Barca,⁷ Carthaags veldheer (ca. 246-183 v.C.); b) zoon van Hamilcar Barca; d) verraste en

1. <http://tinyurl.com/Graesse-Hamptonia>

2. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Southampton.kmz

3. <https://en.wikipedia.org/wiki/Hampshire>

4. http://www.dbnl.org/tekst/gerr010vana01_01/gerr010vana01_01_0042.php#a041

5. <https://en.wikipedia.org/wiki/Hengist>

6. https://www.dbnl.org/tekst/moor028vana02_01/moor028vana02_01_0048.php#a047

7. <https://en.wikipedia.org/wiki/Hannibal>

bedreigde tijdens de Tweede Punische oorlog¹ (218-202 v.C.) de Romeinen door met een leger, dat onder andere uit olifanten bestond, via de Alpen Italië binnen te trekken; e) **[Hanibal]**; f) voorvader van Farssan c.q. Sarffan <Hanibals> *Minnen loep*: boek III, r. 271; e) **Hanibal van Carthagen** – afkomstig uit Carthago; g) wreekt zich op de Romeinen omdat Eneas van Troyen Dydo had verlaten; *Troyen*: r. 37060; e) **Hanybal** – geboren in Cartago; g) idem als boven; *Troyen Prz*: fol. 142vb.

Hannen a) roepnaam afgeleid van Johan(nes Baptist) – zie **[sent Jan Baptist]** – in theorie zou deze naam natuurlijk ook afgeleid kunnen zijn van Johannes de Evangelist, maar deze was gedurende de Middeleeuwen in populariteit veruit de mindere van Johannes de Doper; e) **Hannen** – gangbare jongensnaam; *Mariken van Nieumeghen*: fol. A4v; e) **Hannen**; g) spreekwoordelijke volksnaam <UB Leiden Ltk. 205: Hanne, Hannijncg> *Minnen loep*: boek I, r. 772, 774, 775; e) **Han**; g) spreekwoordelijke volksnaam; *Minnen loep*: boek II, r. 1817.

Hant** zie **Haut****

Hanteclere j) afgeleid van [Moisan I, 1: HAUTECLERE] – zie **Hauteclair**; k) **Hanteclere** – zwaard van Evax – gekregen van koning Lodewijk van Vranckerike als Evax naar Arragoen vertrekt <Anteclere> *Limborch*: boek V, r. 946, 1079, 1113, 1703; boek VI, r. 1063, 1147, 1166, 1204, 1260, 2001; k) **Hanteclere** – zwaard van Euax; *Limborch Frg*: H51A, r. 8; k) **Hauteclair** – zwaard, verder als boven; *Lymburch*: boek V, r. 944, 1079, 1113, 1699; boek VI, r. 1063, 1145, 1164, 1202, 1255, 1982.

[Hantonne] zie **Hamtone**

Hantwerpen zie **Antwerpen**

[Hardreit] e) **[Hardreit]**; f) zoon van Gelloen en de dochter van koning Desrames – broer van Fromondijn en Yrene <Hardreide> *Lorreinen*: fragm. VI, r. 70; e) **Haerdrijt**; *Lorreinen Bo*: fragm. II, r. 200; e) **[Haerdreit]**; f) zoon van Gelloen en de dochter van koning Desrames – broer van Yrene en Fromondijn; g) helpt Yrene in de strijd om Gardeterre tegen Yoen – voogd van Constantijn en regent over Grieken <Haerdreide, Hardreide> *Lorreinen V*: fragm. C, r. 270; fragm. D, r. 26, 29, 59, 261.

Hardreyt zie **Hardrich**

Hardrich a) [Moisan I, 1: HARDRÉ(S) 1]; b) broer of neef (neveu / cousin) van [Moisan I, 1: GANEL(L)ON]; d) telg uit een geslacht van exemplarische verraders; e) **Harderic** (or. Hardericus) – graaf; g) verrader – beschuldigt Amijs (valselijk) van het stelen van de schat van de koning – beschuldigt Amelis (terecht) van intimiteit met Belicent, dochter van koning Karel de Grote – wordt door koning Karel beschuldigd van smaad – aanvaardt de tweekamp

1. https://nl.wikipedia.org/wiki/Tweede_Punische_Oorlog

met Amelis – verliest van Amijs die voor allen ongemerkt zich voordoet als Amelis en wordt onthoofd <Ardereits, Arderic, Arderike, Haerderike, Harderike> *Amijs ende Amelis*: r. LXXVII, 11; LXXVII, 20; LXXVII, 37; LXXVII, 55; LXXVII, 79; LXXVIII, 16; LXXVIII, 21; LXXVIII, 26; LXXVIII, 32; LXXVIII, 44; LXXVIII, 47; LXXVIII, 60; LXXIX, 82; e) **Heredreyt** – samen met Macharijs en Gwelloen raadsman van Lodewijc, zoon van koning Karel de Grote; g) verrader <here Derode> *Heemskinderen*: p. 44, 48; e) **Herdreit** – hertog; g) verrader – met Berengier, Guwels en Macharijs behorend tot de samenzweerdersgroep rond Charloet tegen Ogiers zoon Baldwin – in Parijs gedood door Wilhelm <Hartdreyt, Herdreyt, Herdreyde, Herdreiden> *Ogyer*: r. 5096, 5870, 5960, 6276, 6505, 6519; e) **Hardrich** – raadsman van Ludwigh en Karle; f) neef van Vyen von Orlyon; g) verrader <Hardreyt, Hardriet, Hardrik, Hardryk> *Reinolt von Montelban*: r. 1505, 1530, 1601, 1635, 1773, 1809, 1811, 1815, 12236, 12950, 12963.

Harenet zie **Hatenet**

Hargodabrant a) [West PR: **Hargadabran(t)**] – lelijke en reusachtige Saksisch koning en strijder; b) broer van [West PR: **Camille 2**] – oom / neef van [West PR: **Brandon**]; e) **Argos** – heidense koning – één van de Sennen; f) neef van koning Hangys van de Sennen; *Merlijn*: r. 13869a, 13873; e) **Hargodabrant** – heidense koning; f) broer van Carnele – verwant van koning Brangores; g) bondgenoot van de Sennen – leidt de belegering van Clarence door de Sennen – in de strijd tegen het leger van koning Artur c.s. verslagen – vlucht <Hargodabran, Hargodabrande, Hargodabrant, Heer Godebrandes, Heer Godebrant, Heren Godebrandes> *Merlijn*: r. 16066, 20081, 20819, 20821, 27230, 30027, 30909, 32192, 32561, 32692, 32822, 32865, 32877, 33064, 33081, 33146, 33150.

Harhans zie **Aroans**

Harlebeke h) [Graesse: **Arlabeca**]¹ — Harelbeke² aan de rivier de Leie³ in West-Vlaanderen; i) **Harlebeke** – correspondeert met **Arkeloos** (in *Reynaerts Hst*) – “tusschen Harlebeke ende Drongen”; *Reynaert Prz*: r. 4090.

Harleblanc zie [**Arleblanc**]

Harm** zie **Herm****

[**Harman**] zie **Herman 6**

Harpijn van Berges a) [Moisan 1, 1: HARPIN(S) 12 DE BO(O)RGES] — Eudes Harpin⁴ († 1103 [?]); c) burggraaf van Bourges; d) deelnemer aan de mislukte

1. <http://tinyurl.com/Graesse-Arlabeca>

2. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Harelbeke.kmz

3. https://nl.wikipedia.org/wiki/Leie_%28rivier%29

4. <https://fr.wikipedia.org/wiki/Dun-sur-Auron>

kruistocht van 1101; e) **Harpijn van Berges** – kruisvaarder; g) bij de berg Kieveroet door de Saracenen gevangengenomen; *Boudewijn*: r. 179.

Harragoen zie **Arragoen 1**

[**Harsent**] zie **Haersint**

[**Harsint**] zie **Haersint**

Hartdreyt zie **Hardrich**

Hartvel a) correspondeert met [West *PR*: **Hoel 5**], toegenaamd: ‘de la Petite Bertaigne’; d) medestrijder van Gauvain in Arturs oorlog tegen de Romeinen; e) **Hartvel** – ridder in dienst van koning Artur; g) strijdt mee tegen de Romeinen; *Merlijn*: r. 34869.

[**Haselus**] zie **Halesus**

Haspegouwen h) [Graesse: **Hasbania**]¹ — Haspengouw / Hesbaie,² gelegen ten westen van Luik, tussen de rivieren de Jeker³ en de Maas⁴ in België;

i) **Haspegouwen** – in Vrancrike; *Alexanders geesten*: boek VII, r. 1556;

i) **Haspegouwe** – land in Vrancryck; *Troyen*: r. 29124.

Hastinc zie **Haestinc**

[**Haten**] **1** a) [Moisan I, 1: **HATES 8**]; e) **Hates** alias **die Alemant** – ridder, leenman van Dous van Magenchen <Hatone> *Boeve*: r. 10, 51, 54; e) **Ate** – ridder; f) neef van Doyoen van Mayanson; g) metgezel van Fromont – verrader – helpt Doyoen bij de moord op graaf Gwijde van Austoen – heeft opdracht Buevijn van Austoen te doden maar verkoopt hem aan de Saracenen – gevangengenomen door Seghebalt van Grymmerstoel en Geeraert / Buevijn: zwaar gestraft en gedood <Aten, Athoen, Athoene, Atoen, Atoene, Atone> *Buevijn*: fol. A4v, B2r-B3r, B4v, F1v, F2v-F4r, F5r, F5v, H2r, H2v, H3v.

Haten 2 a) [Moisan I, 1: **HATES 1**]; d) in de *Pseudo-Turpin* [ed. Adalbert Hämel (1965), p. 54]⁵ genoemd als één van de ‘pugnatores maiores’ (grote strijders) – strijdmakker van Roland en Bérengier – gestorven te Roncesvalles; e) **Haten**; f) oom van Haden van Stampes; *Karl Meinet*: r. A496, 10; e) **Haco** (or. Ato); g) begraven op het heldenkerkhof van Arle; *Turpijn*: XIII, r. 73.

[**Haten van Stampes**] a) [Moisan I, 2: **OTON 52 D’ESTAMPEZ**]; d) één van de Twaalf Genoten van Karel de Grote; e) **Haden van Stampes** – raadsman van Karl Meynet; *Karl Meinet*: r. A496, 8.

Hatenet a) lett. ‘zij die neten haat’ – de varianten Haer Neet en Harenet hoeven niet per se verlezingen te zijn, maar kunnen eveneens grappig bedoeld zijn: ‘netenhaar’; e) **Hatenete** – apin; f) dochter (derde kind) van Mertijn en

1. <http://tinyurl.com/Graesse-Hasbania>

2. <https://nl.wikipedia.org/wiki/Haspengouw>

3. <https://nl.wikipedia.org/wiki/Jeker>

4. <https://nl.wikipedia.org/wiki/Maas>

5. https://www.zobodat.at/pdf/Sitz-Ber-Akad-Muenchen-phil-hist-Kl_1965_0003-0105.pdf

Rukenauwe – zuster van Biteluys en Vuylromp – nicht van Reynaert 1; g) nogal handig met vlooiën – ook blij met Reynaerts overwinning in de tweekamp; *Reynaert Prz*: r. 3933, 3945, 5874; e) **Hatenet** – apin; f) dochter (derde kind) van Mertijn en Rukenau – zuster van Biteluus en Vuyl Romp – nicht van Reynaert 1; g) idem als boven <Haer Neet, [Haet Neet], Harenet> *Reynaerts Hst*: r. 5145, 5160, 7392.

Haterive zie **Hauterive**

Hates zie [**Haten**] 1

Hatie zie **Haetscap**

[**Haton**] zie [**Haten**] 1

Haulte Foille zie **Haute Foille**

Hauptont i) **Hauptont** – heerlijkheid van [?]; *Garijn*: r. 51.

Haustun h) [Graesse: **Augustodunum**]¹ — Autun² aan de rivier de Arroux³ in Bourgondië, Frankrijk; i) **Hostun** – stad opgeëist door Aiol; *Aiol*: r. 296; i) **Ostume** – graafschap – toenaam van graaf **Heinric van Ostume**; *Aubri*: r. 193, 299, 303, 319; i) **Hostien** – sterke stad in Burgongen – toenaam van **Diviciacus van Ostum** / **Divitiacus van Ostien** – belegerd door de Herecinen alias Lukenairs – nemen mannen uit Beieren in hun midden op en geven hen vruchtbaar land <Ostien, Ostum> *Caesar Prz*: fol. 12r, 14r, 15r, 20r; i) **Haustun** – waarheen koning Artur vertrekt vanuit Parijs; *Lanceloet*: boek IV, r. 9880.

[**Hautefluer**] zie **Autefluer**

Haute Foille h) [Moisan I, 2: HAUTEFOILLE]: “château [...] au-dessus de Troyes en Champagne” – lett. ‘hoog gebladerte’ (zie ook **Dentifelle**) – in *Jehan de Lanson* is Autefeille een ‘paleis’ buiten Parijs langs de weg naar Orleans, en familiebezit van Ganelon; i) **Antefolge** – toenaam van **Wyck von Antefolge** – land waarmee Karel de Grote oorlog voert <Antolyen> *Reinolt von Montelban*: r. 12307, 14564; i) **Haute Foille** (Sp. Altafoja) – stad (in Frankrijk) – vluchtplaats voor koning Karel en zijn leger als de Grieken aanvallen <Haulte Foille> *Sibilla*: r. 931, 963.

Hautecleir j) [Moisan I, 1: HAUTECLERE] — Hauteclere,⁴ zwaard van Olivier – lett. ‘helder (hard) klinkend’ – volgens de redactie Oxford, was de “helz” (handgreep) van goud en de “punz” (appel) van kristal [*Chanson de Roland*, CVI, r. 1363-1364]⁵ – volgens Jehan Bagnyon⁶ vervaardigd door Galanz, de derde van drie broers,

1. <http://tinyurl.com/Graesse-Augustodunum>

2. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Autun.kmz

3. <https://fr.wikipedia.org/wiki/Arroux>

4. [https://fr.wikipedia.org/wiki/Hauteclaire_\(%C3%A9p%C3%A9e\)](https://fr.wikipedia.org/wiki/Hauteclaire_(%C3%A9p%C3%A9e))

5. <http://tinyurl.com/y2bxjw9g>

6. https://www.arlima.net/il/jean_bagnyon.html

alle drie makers van drie beroemde zwaarden, die ook Flamberge (zie **Floberge**) en Joyeuse (zie [**Joyeuse**]) smeedde [*L'bistoire de Charlemagne*, ed. Hans-Erich Keller, p. 46] – zie ook **Alackin** en **Hanteclere**; k) **Haltecleirer** – beroemd zwaard; *Eneide*: r. 5731; k) **Houteclere** (or. Haulte clere) – zwaard van Olivier van Viennoys – later van zijn zoon Galien Rethore <Houte clere> *Galien Rethore*: cap. [31], [44]; k) **Hautecleir** – zwaard van Olyvere <Haltecler> *Karl Meinet*: r. A414, 64; A420, 57; A456, 42; k) **Antecleer** – zwaard van Olivier <Hautecleet> *Roelant*: r. 715, 874, 1334.

Hauterive h) lett. ‘de hoge oever’ / ‘hoge wal’ [?] – correspondeert met

[West PR: **Orcanie** 1] in Loenois – in *Lestoire de Merlin* [Sommer II, p. 128, r. 14-18]:¹ “li rois lot sen ala a vne cite a .iij^m. combatans qui li furent remes de la bataille ou il auoit este descomfit & sen vint a la cite dorcanie ou il fu receus a moult grant ioie car moult auoient este esfrae des sesnes qui chascun ior couroient par le pais & ardoient les villes.” EN [Sommer II, p. 133, r. 17-22]:² “Ore dist li contes que quant galescins ot aprises les noueles del roy artu si comme li contes a deuse & quil ot enuoiet . j . message a gauainet son cousin quil venist a lui parler al plus celement quil porroit & quil amenast ses freres od lui & gardast quil i fust al tierch ior de pasques & li messages erra tant par ses iornees quil vint en gales en la marce dorcanie [...]” – zie ook **Orcanie**; i) **Hauterive** – stad van koning Lot, gelegen in Leonois – belegerd door de Sennen <Haterive> *Merlijn*: r. 15931, 16429.

Hautmayer h) correspondeert met “Tere Major” (ed. Segre, r. 1784)

[Moisan I, 2: TERE MAJOR 1], waarmee Frankrijk bedoeld wordt, maar zoals het er in het Middelnederlands staat, is het onduidelijk of het om een toponiem *Lant mayoer [?] gaat, of om een antroponiem, bijvoorbeeld de Middelnederlandse vertaling van de naam van de Saraceense koning Altumaior (zie **Altumaior van Corduba**), bekend uit de *Pseudo-Turpijn*; i) **Hautmayer** – “Twi, seiti, ghi en waert [lees: vaert] / Hets quaet dat gi iet spaert; / Hautmayer es verre vore.”; *Roelant*: r. 1083.

Havelose zie **Aveloyse, die**

Havelose, Gautier die zie **Gautier die Havelose**

[**Havene, die**] h) mogelijk gaat het hier om [Moisan I, 1: GARIN 69 DE SAINT OMER], die fungeert als de bewaker van de haven van Brandis / Brindes (zie **Brandijs**);

i) [**die Havene**] – toenaam van **Omaer vander Havene** <der Havene> *Huge M*: r. 560.

[**Haven, Vreselike**] zie [**Vreselike Haven, die**]

Ha Wy a) in de *Roman de Renart*, branche VII, r. 604,³ is Moce de vrouw van de ram Belin – lett. ‘ah oui’ (ja graag!); e) **Ha Wy** – ooi – dame; f) echtgenote van Belijn <Awi> *Reynaert A en F*: r. 1849; e) **Olewy** – ooi – vrouwe;

1. <https://archive.org/details/vulgateversionof02sommuoft/page/128>

2. <https://archive.org/details/vulgateversionof02sommuoft/page/132>

3. <http://tinyurl.com/Vita-e-morte-di-Renart-la-volp>

f) echtgenote van Bellijn; *Reynaert Prz*: r. 1357; e) **Olewi** – ooi – vrouwe;
f) echtgenote van Bellijn <Olewij> *Reynaerts Hst*: r. 1871.

He** zie **E****

Hebe a) Hebe¹ – Griekse godin van de jeugd; e) **Hebe** – godin van de jeugd; *Jason*: fol. 133r.

Hebenus h) or. Hebenus – de naam doet sterk denken aan de rivier Evenos,² maar die stroomt door Aetolië en niet door Thessalië; i) **Hebenus** – rivier in een “hoeck van Thessalien” – zeer wild en snelstromend – waar de centaur Nessus een veerdienst onderhoudt; *Hercules*: cap. [17].

Heber van Trachien a) or. de zoon van [Constans: HEBER]³, roi de Thrace; e) **Heber van Trachien**; g) bondgenoot van de Grieken in de strijd tegen de Trojanen om Helena – verwijt Achilles dat hij zijn leger in de steek laat als deze uit liefde voor Polixina de strijd staakt – raakt in de strijd gewond en sterft voor Achilles’ ogen <Eerbaer> *Troyen*: r. 476, 22228, 22243, 22293.

Hebreesch zie [**Hebreusc, dat**]

Hebree(u)sche zie [**Hebreusce**]

[**Hebreusc, dat**] n) [Moisan I, 1: EBRIEU 2] — het Hebreeuws⁴ – taal; o) **Ebreus**; *Alexanders geesten*: boek VII, r. 703; o) **Hebreesch** <Ebreescer, Ebreisch> *Merlijn*: r. 11180, 27090.

[**Hebreusce**] n) Hebreeuwse, Joodse – binnen het middeleeuwse Christendom is de benaming ‘Joods’ in se zeer pejoratief, aangezien het Joodse volk door de Christenen verantwoordelijk gehouden werd voor de kruisdood van Jezus, in de ogen van de Christenen de Zoon van God, reden waarom door middeleeuwse wetenschappers bij voorkeur het woord Hebreeuws gebruikt werd, dat géén negatieve lading had – zie ook [**Ebreusche**] 1 en 2;

o) **Ebreusce** – gezegd van schrift; *Alexanders geesten*: boek III, r. 691;

o) **Hebreesche** – gezegd van taal <Hebreescher> *Jason*: fol. 73r;

o) **Hebreesche** – gezegd van namen; *Reynaert Prz*: r. 4085;

o) **Hebreeusche** – verder als boven; *Reynaerts Hst*: r. 5326.

Hebreesche zie [**Hebreusce**]

Heelena zie **Helena 1**

Heelghen Gheest zie **Heilige Geest, die**

[**Heemskinderen, die**] a) les quatre fils Aymon⁵; b) de vier zonen van

[Moisan I, 1: AÏE 1] (zie **Aye**) en [Moisan I, 1: AIME(S) 17 DE DORDON(NE)] (zie **Aymijn van Dordoene**): [Moisan I, 1: ALART 1] (zie **Adelaert 1**), [Moisan I, 1: GUICHARS 10]

1. https://en.wikipedia.org/wiki/Hebe_%28mythology%29

2. <https://fr.wikipedia.org/wiki/%C3%89v%C3%A9nos>

3. <https://archive.org/details/Ieromandetroie05benouoft/page/54>

4. <https://nl.wikipedia.org/wiki/Hebreeuws>

5. https://fr.wikipedia.org/wiki/Quatre_fils_Aymon

(zie **Writsaert**), [Moisan I, 2: RENAUS 29 DE MONTAUBAN] (zie **Reynout van Montalbaen**) en [Moisan I, 2: RICHARS 16] (zie **[Ritsaert] 1**); d) de volgorde in het chanson de geste wijkt af van de Middelnederlandse bewerking(en): in het Frans is Renaus de oudste zoon, in het Middelnederlands Reinout de jongste zoon – legendarische ridders / vazallen uit de Karel-epiek; e) **die Vier Aymijns Kindren**; g) exemplarisch sterke ridders; *Buevijs*: fol. B4r; e) **de Heemskinderen** – de vier zonen van Aymyn van Dordoen: **Ridsaert, Adelaert, Wridsaert en Reynout**; *Heemskinderen*: p. 5, 169, 183, 206; e) **de vier Aymijns kinderen**; g) aanwezig op het toernooi dat koning Carel de Groote hield te Parijs op de laatste dag van april; *Rijckaert zonder Vreese*: cap. 10.

Heer Godebrant zie **Hargodabrant**

Heer Jan zie **Jan uut den Vergiere**

Heerec zie **Erec**

Hey, Ancem zie **Ancem Hey**

Heyden Tongeren h) [Graesse: *Atuaticum*]¹ — Tongeren² in Belgisch Limburg (zie **Tongeren**) – de toevoeging ‘heyden’ kan ‘heidens’ betekenen, waarmee bedoeld zou kunnen zijn: Tongeren voordat de bevolking van de stad christen werd en Tongeren een bisschopsstad; i) **Heyden Tongeren** <Heiden Tongheren, Heyden Tongheren> *Caesar Prz*: fol. 6v, 13r, 39v.

Heiden Tongheren zie **Heyden Tongeren**

Heilegeest zie **Heilige Geest, die**

Heilich Graf zie **Heilige Graf, dat**

Heylich Graf zie **Heilige Graf, dat**

Heilich Lant zie [**Heilige Lant, dat**]

Heylich Lant zie [**Heilige Lant, dat**]

Heylichs Cruys kercke zie [**Heilige Cruce kerke, die**]

Heilige Geest, die a) [A-Z 5: Drieëenheid]³ — de Heilige Geest⁴ [*Mattheus* 1, 18]⁵ [*Marcus* 1, 8]⁶ [*Lucas* 1, 15]⁷ [*Johannes* 14, 26]⁸ [*Handelingen* 1, 2],⁹ die samen met God de Vader en God de Zoon de Heilige Drie-eenheid vormt – door de vergoddelijking van Jezus (van Nazareth), met name door Saulus / Paulus, werd een bom gelegd onder de (orthodoxe) Joodse theologie, die streng

1. <http://tinyurl.com/Graesse-Atuaticum>

2. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Tongeren.kmz

3. https://www.dbnl.org/tekst/goos020vana02_01/goos020vana02_01_0009.php#a008

4. https://en.wikipedia.org/wiki/Holy_Spirit

5. http://vulgate.org/nt/gospel/matthew_1.htm

6. http://vulgate.org/nt/gospel/mark_1.htm

7. http://vulgate.org/nt/gospel/luke_1.htm

8. http://vulgate.org/nt/gospel/john_14.htm

9. http://vulgate.org/nt/gospel/acts_1.htm

monotheïstisch was – in plaats van één God waren er nu drie goden, die samen weer één God zouden zijn: 1) de oude God, die nu als God de Vader de functie van rechter ging vervullen, 2) de nieuwe God Jezus, de verlosser van de mensheid, omdat Adam en Eva door hun zondeval zichzelf en hun nakomelingen van God afgekeerd hadden en zo in handen van de duivel gevallen waren, en 3) de geest van God, die nu als trooster en inspirator optrad om het gemis van de verrezen God-mens Jezus te compenseren – tijdens het eerste Concilie van Nicea¹ (325) werd dit concept leidend en werden de aanhangers van bisschop Arius van Alexandria en alle anderen verketterd, die van mening waren dat zowel de Zoon als de Geest ondergeschikt waren aan de Vader; d) feestdag Pinksteren (de zondag die 50 dagen na Pasen en 10 dagen na Hemelvaartsdag valt), toen de Heilige Geest in de gedaante van een vlam de depressieve apostelen inspireerde en aanzette tot prediking in alle talen en windstreken; e) **die Heilige Geest** <Heelghen Gheest, Heilegeest, Heylige Geest, Heylighe Gheest, Heilichs Gheests, Heleghe Gheest> passim.

Heilige Grael zie **Grael, dat**

Heilige Graf, dat j) Sanctum Sepulchrum² te Jeruzalem, de meest heilige plek in het middeleeuwse christendom en het ultieme bedevaartsoord voor vrome pelgrims en zware zondaars – het in een rots uitgehouwen graf was eigendom van Jozef van Arimathea, [Marcus 15, 43]³ de man die aan Pilatus om het dode lichaam van de gekruisigde Jezus vroeg en dat ook kreeg – in dit maagdelijke graf verbleef Jezus van zijn sterfdag (Goede Vrijdag) drie dagen tot Hij op zondagochtend (Pasen) verrees – het Heilig Graf werd samen met het Heilig Kruis gevonden en aangewezen door Helena van Constantinopel⁴ toen zij in opdracht van haar zoon, keizer Constantijn de Grote, Jeruzalem bezocht *Legenda aurea* [LXIV: De inventione sancte crucis] *Gulden legende*: Vanden Vindene sente Cruus [63] – en passant reconstrueerde zij de Kruisweg – boven op het graf werd een kerk gebouwd: de Kerk van het Heilig Graf⁵; k) **Heilige Graf** <Heilich Graf, Heylich Graf> passim.

Heilige Grale, [Hystorie] vanden zie **[Hystorie] vanden heilige Grale**

[Heilige Cruce kerke, die] k) **die Heylichs Cruys kercke** – kerk in Pruyssen; *Malegijs*: p. 167.

[Heilige Lant, dat] h) [Moisan I, 2: OUTREMER], in het Middelnederlands: dat land van overzee — het Heilige land,⁶ d.i. het huidige Israël / Palestina, waar Jezus

1. https://en.wikipedia.org/wiki/First_Council_of_Nicaea

2. https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/4/49/1715_Sanctum_Sepulchrum.jpg

3. https://vulgate.org/nt/gospel/mark_15.htm

4. https://nl.wikipedia.org/wiki/Helena_van_Constantinopel

5. [https://fr.wikipedia.org/wiki/%C3%89glise_du_Saint-S%C3%A9pulcre_\(J%C3%A9rusalem\)](https://fr.wikipedia.org/wiki/%C3%89glise_du_Saint-S%C3%A9pulcre_(J%C3%A9rusalem))

6. https://en.wikipedia.org/wiki/Holy_land

(van Nazareth) leefde, predikte, wonderen verrichtte, verraden werd en onschuldig de marteldood aan het kruis stierf – waar zich te Jeruzalem de Kerk van het Heilig Graf bevindt, vanuit welk graf Jezus verrezen zou zijn, de heiligste plaats van het Christendom – gelegen binnen de grenzen van het Grieks- c.q. Oost-Romeinse Rijk tot de verovering door de Omar ibn al-Chattab (636-637)¹ – herovering van het Heilig Land en de heilige plaatsen om ongehinderde pelgrimage mogelijk te maken, was één van de hoofddoelen van de Kruistochten – uitiem bedevaartsoord, ook voor justitiële doeleinden (boetedoening) – hetzelfde als **Israel 3** en [**Over See, Land van**]; i) **Heylighen Lande** (or. saint sepulcre) – waar de koningen Amaris, Anthonis en Henric naar toe willen; *Helena van Constantinopolen*: cap. [20]; i) **Heilich Lant**; *Paris ende Vienne*: cap. [25]-[26], [28]; i) **dat Heylighe Land** – Reynaert biedt aan voor Ysegrym naar het Heilige Land te gaan (als Reynaert aan de verliezende hand is in de tweekamp) <Heylighen Land> *Reynaert Prz*: r. 5679-5680; i) **dat Heylige Lant** – verder als boven <Heilige Lant> *Reynaerts Hst*: r. 7186; i) **Heylich Lant** – zal uit de handen der ongelovigen bevrijd worden door Godevaert van Billoen en diens jongere broers Boudewijn en Eustachius; *Ridder metter Swane*: cap. [28]; i) **Heylighe Landt** – ingenomen door de Sarazijnen, waarna de patriarke van Jerusalem Carel de Groote om hulp vraagt – heroverd op de Sarazijnen door Carel de Groote dankzij “de vromicheyt van Rijckaert zonder Vreese ende d’ander ridders / alzomen breeder bevint inde *Historie van Fierabras* ende andere oude chronijcken” <Heylich Landt> *Rijckaert zonder Vreese*: cap. 14; i) **dat Heylighen Lande** – bezocht door Karel de Grote; *Turpijn*: II, r. 2-3; i) **dat Heylich Lant** (or. saint sepulchre) <Heylighen Lande> *Valentijn ende Oursson*: cap. 21, 48, 67.

Heylighe Lande zie [**Heilige Lant, dat**]

Heym zie **Aymijn van Dordoene**

Heyman e) **Heyman** – held in het leger van Karll Meynet – genoemd samen met **Jozhelme**; *Karl Meinet*: r. A471, 42.

Heymans Berch h) or. Haimonis-Quarcetus – Le Quesnoi, het huidige Quesnoy-sur-Deûle,² gelegen aan de rivier de Deûle³ in Frans Vlaanderen; i) **Heymans Berch** – gelegen ten zuiden van de berg Pan; *Caesar Prz*: fol. 46r.

Heyme (von Narbone) zie **Aymijn van Dordoene**

Heimen zie **Aymijn van Dordoene**

Heimeric zie **Ermeric**

Heymyn zie **Aymijn van Dordoene**

1. https://nl.wikipedia.org/wiki/Omar_ibn_al-Chattab

2. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Quesnoy-sur-Deûle.kmz

3. <https://fr.wikipedia.org/wiki/De%C3%BBle>

- Hein** a) roepnaam afgeleid van Heinric; e) **Hein**; g) spreekwoordelijke volkse mannennaam; *Minnen loep*: boek II, r. 1817, 3580.
- Hein van Aken** l) [Bork & Verkruijsse]¹ — Hein van Aken² († ca. 1330) – vermoedelijk dezelfde als de Brusselaar Hein van Aken die door Jan [van] Boendale genoemd wordt in *Der Lekenspiegel*, in het hoofdstuk over vriendschap [boek III, cap. 17, r. 91]; m) **Hein van Aken** – auteur van *Van den coninc Saladijn ende van Hughen van Tabaryen*; *Hughe van Tabaryen*: r. 296.
- Heindric** zie [Heinric van Limborch]
- Heyndric van Griecten** zie [Heinric van Limborch]
- Heyndric van Limborch** zie [Heinric van Limborch]
- Heyndrick** e) **Heyndrick** – ridder; f) broer van Huyghe; g) aanwezig op het toernooi te Eggermont; *Malegijs*: p. 118.
- Heyndrick (van Lymborch)** zie [Heinric van Limborch]
- Heyndricken** zie [Heinric van Limborch]
- Heynewier** zie [Henewiere, die] 1
- Heinreich von Veldiche** zie [Heinric van Veldeke]
- Heinrich** zie [Heinric] 3, [Heinric] 8, [Heinric] 11, [Heinric] 12 en [Heinric van Limborch]
- Heinrich van Lymburch** zie [Heinric van Limborch]
- Heinriet** e) **Heinriet** – dief; *Huge M*: r. 783.
- Heinrijc** zie [Heinric] 6, [Heinric] 7, [Heinric] 9, **Heynric van Leon** en **Heinric van Ostume**
- [Heinrijc] zie [Heinric van Limborch]
- Heinrijc van Limborch** zie [Heinric van Limborch]
- Heynric 1** a) Hendrik van Gent [?]³ († 1293) te Doornik – kanunnik te Doornik; d) vermaard filosoof en theoloog; e) **Heynric** – kanunnik te Dornec; g) vooraanstaand geschiedschrijver; *Caesar Prz*: fol. 58v.
- Heinric 2** e) **Heinric**; f) zoon van een meester smid te Breda – broer van Hilleken; g) getuige van een wonder dankzij het heilige kruis van Breda; *Denensage*: r. 579.
- [Heinric] 3** a) waarschijnlijk graaf Heinrich Raspe III⁴ († 1180) – eventueel graaf Heinrich I von Schwarzburg († 1184); b) tweede zoon van landgraaf Ludwig II van Thüringen; d) heeft het onvoltooide manuscript van de *Eneas-roman* van Hendrik van Veldeke gestolen; e) **Heinrich** – graaf van Duringen; g) heeft te Chleve ten tijde van het huwelijk van de gravin van Chleve de *Eneas-roman*

1. https://www.dbnl.org/tekst/bork001nede01_01/bork001nede01_01_0021.php#a0021

2. https://nl.wikipedia.org/wiki/Hein_van_Aken

3. https://en.wikipedia.org/wiki/Henry_of_Ghent

4. https://de.wikipedia.org/wiki/Heinrich_Raspe

van Heinrich von Veldiche gestolen – geeft het na negen jaar terug om te voltooien; *Eneïde*: r. 13458.

[Heinric] 4 e) **[Heinrick]** – aan wie Jourdein de zorg voor Tintageul opdraagt <He[inri]ke> *Jourdein*: r. 213.

Heinric 5 a) [West PR: Henri 4] — Hendrik II Plantagenet¹ (1133-1189); b) echtgenoot van Eleonora van Aquitanië; c) koning van Engeland (1154-1189) – hertog van Normandië (1150-1189); d) opdrachtgever [?] voor de Oudfranse *Lancelot-en-prose*, geschreven volgens de tekst zelf door Gautier Map; e) **[Heinric]**; g) heeft Wouter Mape gevraagd de geschriften uit Salesbiren, die de avonturen van de Graal vertellen, in het Walsch om te zetten <Heinrics> *Lanceloet*: boek III, r. 11149; e) **[Heinric]** – koning; g) voor wie Wouter Mape de Graalqueeste vertelde <Heinrike> *Lanceloet*: boek IV, r. 300.

[Heinric] 6 l) auteur van de *Roman van Heinrich ende Margriete van Limborch* – vermeld in de epiloog van het Leidse handschrift, niet in het Brusselse (Ripuarische) handschrift; m) **Heinrijc** – auteur van de tekst; *Limborch*: boek XII, r. 1387.

[Heinric] 7 a) [Moisan I, 1: HENRI 106 DE GRANT PRÉ]; e) **Heinrijc** – graaf van Grantpreit; f) neef [?] van Lancelijn van Verdoen; g) samen met Lancelijn van Verdoen als bode van Fromont naar koning Puppijn gestuurd; *Lorreinen V*: fragm. A, r. 143.

[Heinric] 8 e) **[Heynrich]**; f) zoon van Ginor; g) exemplarische verrader [?] <Heynriche> *Karl Meinet*: r. A248, 22.

Heinric 9 e) **Heinric** (or. Aimery / Emery) – graaf van Poitiers; f) vader van Bertram 3 en Blancke / Swane – grootvader van sint Willem – zwager van Heinric van Leon, graaf van Foret – oom en stiefvader van Raymondijn; g) beste astronoom sinds Aristoteles – wordt tijdens de jacht op ongelukkige wijze gedood door Raymondijn <Heynric, Heinrijc, Henric van Poitiers> *Meluzine*: fol. B1ra, B1rb, Y4va.

Heinric 10 e) **Heinric** (or. Hervy) – ridder; f) jongste zoon van Alain van Quemenigant – broer van Alain – neef van Raymondijn; g) aan wie Raymondijn het land van Leon schenkt, dat voordien ten onrechte in handen was van Joesselijn du Pont de Leon <Henric, Heiricken, Henriche> *Meluzine*: fol. E1va, E5ra, F1rb, F2va, F2vb, F3rb, F4ra, F4rb, F5ra, F5rb.

[Heinric] 11 e) **Heinrich** – koning van Engellant; g) valt Dennemarck binnen waarna Gottfried von Dennemarck Karel de Grotes hulp inroept – moet zich aan Karel de Grote onderwerpen; *Ogyer*: r. 505.

1. https://en.wikipedia.org/wiki/Henry_Plantagenet

[Heinric] 12 e) **Heinrich**; f) zoon van Arnold van Beulant; *Reinolt von Montelban*: r. 4914.

Heinric zie **Heinric van Breda** en **[Heinric van Limborch]**

[Heinric] zie **Heinric van Ostume**

Heynric zie **Heynric van Leon** en **Henrick 3**

Heinric van Breda e) **Heinric van Breda** – heer van Breda; g) laat zich door het geld van Godevaert van Deenmerke verleiden Ancem Hey te ‘verraden’ en verleent de Denen toestemming een burcht bij Breda te bouwen, van waaruit zij dertig jaar lang de wijde omgeving terroriseren <Heinric> *Denensage*: r. 293, 360, 404.

Heynric van Leon e) **Heynric van Leon** (or. Henry / Hervy de Leon) – graaf van Foret; f) echtgenoot van de zuster van de gravin van Poitau – broer van Alain van Quemenigant – vader van Raymondijn – grootvader van Urian en Guyon <Heinrijc, Henric van Leon, Henric, Heinric van Leon, Heinricx van Leons, Heynric, Henrijcken, Henrycke van Leon> *Meluzine*: fol. D6rb, D6va, E3rb-E4ra, E4va, F1rb, F2rb, F5va, L2ra, S1rb.

[Heinric van Limborch] a) **[A-Z 6: Heinric & Margriete van Limborch]**¹ — hoofdpersoon van de oorspronkelijk Middelnederlandse vroeg veertiende-eeuwse roman in verzen *Heinric en(de) Margriete van Limborch*, die in de loop van de vijftiende eeuw [?] ontrijmd werd en gedrukt als: *Die schoone historie van Margarieten van Lymborch ende van haer broeder Heyndrick*, Willem Vorsterman, Antwerpen 1516; e) **Heinrijc van Limborch** alias **Riddre metter Manen en die Limborchere** – ridder – later keizer van Grieken; f) zoon van hertog Otte van Limborch en hertogin Margriete – broer van Margriete – verwant van de hertog van Brabant – (buitenechtelijk) vader van Olivier van Spaengen bij gravin Europa (van Meylaen) – echtgenoot van keizerin Eusebia van Grieken; g) gaat op zestienjarige leeftijd zijn zuster zoeken in Grieken – reisgezel van Arnout van Ardenen – met Echites van Athenen naar het door sultan Karados van Babilonien c.s. belegerde Constantinopel – na de dood van de Griekse keizer voogd van Eusebia en regent over Grieken – bevrijdt Constantinopel <Heinric, Heinrijcs, Heinrike> *Limborch*: boek I, r. 59, 102, 104, 2533; boek II, r. 27, 43, 173, 241, 249, 255, 256, 289, 299, 319, 333, 341, 352, 356, 360, 368, 377, 388, 407, 421, 461, 474, 482, 495, 502, 536, 550, 552, 573, 590, 603, 628, 661, 674, 686, 722, 727, 771, 826, 863, 912, 924, 1020, 1110, 1133, 1136, 1148, 1183, 1192, 1204, 1218, 1221, 1276, 1501, 1584, 1738, 1751, 1759, 1801, 1807, 1814, 1832, 1841, 1848, 1861, 1868, 1900; boek III, r. 16, 30, 81, 245, 248, 273, 285, 316, 323, 331, 346, 360, 373, 393, 476, 758, 776, 881, 918, 944, 1025, 1159, 1190, 1194, 1213, 1239, 1358; boek IV, r. 31, 1342, 1354,

1. https://www.dbnl.org/tekst/gerr010vana01_01/gerr010vana01_01_0040.php#a039

1365, 1540; boek V, r. 2141, 2176; boek VI, r. 2796; boek VII, r. 74, 79, 204, 210, 312, 327, 467, 513, 560, 598, 625, 629, 631, 635, 684, 711, 729, 744, 761, 783, 802, 918, 1010, 1029, 1159, 1164, 1183, 1195, 1205, 1323, 1331, 1341, 1371, 1386, 1462, 1469, 1485, 1768, 1774, 1794; boek VIII, r. 157, 229, 374, 414, 443, 479, 529, 538, 583, 602, 618, 625, 632, 648, 667, 690, 734, 1339, 1373, 1411, 1529, 1551, 1557, 1698, 1710, 1751; IX, r. 62, 477, 568, 575, 592, 597, 620, 642, 709, 897, 923, 938, 959; boek XI, r. 83; boek XII, r. 108, 265, 274, 517, 542, 566, 632, 639, 806, 894, 986, 1021, 1032, 1043, 1063, 1111, 1121, 1153, 1203, 1221, 1245, 1325, 1349; e) **Heinric** – Limburgs ridder; f) zoon van de hertog en hertogin van Lemborch – broer van Margriete – neef van de hertog van Brabant – geliefde van Eusebia <[.e]nrike, Hei[n...], Heinrec, Heinriic, Heinrijc, Heinrike, Heynric, Henric> *Limborch Frg*: H49, r. 352, 368, 502, 572, 580, 586, 587, 619, 629, 649, 663; H50, r. 89, 91; H53, r. 273, 298, 428, 450, 519; H54, r. 83, 109, 124, 145; H55, r. 42; H56, r. 26, 59; MF, r. 89, 220; e) **Heinrich van Lymburch** alias **Ridder mit der Manen en die Lymborgere** – ridder – later keizer van Grieken; f) zoon van hertog Otte van Lymborch en hertogin Margriete – broer van Magriete – verwant van de hertog van Brabant – (buitenechtelijk) vader van Olyvier van Spangen bij gravin Europa (van Meylaen) – echtgenoot van keizerin Eusebia van Grieken; g) gaat op zeventienjarige leeftijd zijn zuster zoeken in Grieken – reisgezel van Arnout van Ardennen – helpt gravin Europa van Meylaen – redt de van overspel beschuldigde koningin van Kalabre – met Echites van Athenen naar het door sultan Karodoes van Babelonien c.s. belegerde Constantinopel – na de dood van de Griekse keizer voogd van Eusebia en regent over Grieken – verliefd op Eusebia – ontzet uiteindelijk Constantinopel <Heinrichs, Heynrich, Heynriche> *Lymburch*: boek I, r. 59, 101, 103, 2581; boek II, r. 27, 43, 175, 242, 250, 256, 257, 289, 298, 318, 332, 342, 351, 355, 359, 365, 374, 385, 404, 417, 459, 472, 480, 493, 500, 534, 548, 550, 570, 586, 599, 605, 624, 656, 669, 681, 717, 722, 766, 821, 860, 909, 921, 1016, 1105, 1128, 1131, 1143, 1178, 1187, 1193, 1203, 1216, 1219, 1274, 1499, 1581, 1731, 1744, 1752, 1794, 1800, 1807, 1825, 1834, 1841, 1854, 1861, 1893; boek III, r. 16, 30, 81, 245, 248, 273, 303, 310, 318, 333, 346, 359, 379, 462, 744, 762, 763, 867, 908, 934, 1017, 1151, 1182, 1186, 1205, 1351; boek IV, r. 26, 1343, 1355, 1541; boek V, r. 2138, 2173; boek VI, r. 2779; boek VII, r. 73, 78, 203, 209, 311, 326, 465, 511, 560, 598, 629, 633, 635, 639, 687, 713, 731, 746, 763, 785, 803, 909, 1015, 1035, 1179, 1184, 1203, 1215, 1225, 1344, 1352, 1353, 1363, 1392, 1407, 1487, 1494, 1510, 1791, 1797, 1817; boek VIII, r. 156, 225, 376, 416, 445, 481, 540, 583, 602, 619, 626, 633, 649, 668, 691, 735, 1326, 1360, 1398, 1516, 1538, 1544, 1684, 1696, 1735; boek IX: 62, 473, 564, 571, 587, 592, 615, 633, 806, 808, 996, 1022, 1037, 1058; boek XI, r. 97, 1614; boek XII, r. [104], 193, 203, 214, 255, 273, 277, 403, 414, 426, 692, 776, 800, 824, 909, 940, 1107, 1129, 1242,

1354, 1378, 1415, 1434, 1447, 1465, 1467, 1537, 1548, 1602, 1648, 1674, 1702, 1807, 1837, 1849; e) **Heyndrick van Lymborch** alias **Heyndric van Griecken** – ridder – later landvoogd van Griecken en vervolgens keizer van Griecken en Constantinopel; f) zoon van hertog Otto van Lymborch en hertogin Ysabeele van Lymborch – broer van Margrieta van Lymborch – echtgenoot van keizerin Eresebia van Griecken; g) verder als boven – door de stervende keizer Outsarijs van Griecken benoemd tot regent van Griecken en voogd van Eresebia – met Etsijtes mee naar Armenien – trouwt tijdens een wapenstilstand met keizerin Eresebia en wordt tot keizer gekroond – weerstaat de belegering van de kalief van Baldac c.s. <Heindric, Heyndric, Heyndric van Limborch, Heyndrick, Heyndricx, Heyndrick van Lymborch> *Margrieta van Limborch*: cap. 1-6, 8, 10, 14, 16, 18, 37, 39-40, 42, 44, 46-56, 65, 68-69, 71, 73, 78, 82, 84, 86-107, 109-116; e) **Heyndric van Griecken**; g) zo genoemd als **Heyndrick van Lymborch** keizer van Griecken is; *Margrieta van Limborch*: cap. 117.

Heinric van Ostume a) [Moisan I, 1: HENRI 120 D'OSTERIC(H)E, var. D'OSTEÛNE]; b) oom van [Moisan I, 1: AUBERI 10 LE BO(U)RGOING] – vader van [Moisan I, 2: RENIER 29] en [Moisan I, 1: ELINANT 16]; e) **Heinric van Ostume** – graaf; f) oom (van vaderskant) van Aubri den Borgengoen; g) heeft twee zoons – verrader – tegenstander van Aubri <Heinrics, Heinrijc, Heinrike, van Ostume Heinric> *Aubri*: r. 193, 303, 312, 319, 336.

[Heinric van Veldeke] l) Heinric / Hendrik van Veldeke¹ – auteur² van de *Eneide*,³ een vertaling / bewerking van de *Roman d'Eneas*,⁴ die op zijn beurt weer een bewerking is van de *Aeneis*⁵ van Vergilius, van een onbekende auteur aan het Anglo-Normandische hof (ca. 1150-1155) – zoals destijds gebruikelijk moet zijn geweest, las Veldeke voor uit zijn roman in staat van wording, mogelijk ook om zijn opdrachtgever(s) (m/v) inspraak te geven in de loop van het verhaal – omstreeks 1175, na afloop van zo'n voorleessessie aan het grafelijk hof te Kleef, werd zijn manuscript ontvreemd, en er verstreken bijna tien jaren voordat hij het handschrift weer terugkreeg uit handen van landgraaf Hermann von Thüringen (ca. 1155-1217) met het dringende verzoek de roman te voltooien; m) **Heinreich von Veldiche** – “meester”, auteur van deze tekst <Hainreich, Hainrich, von Veldiche Heinreich> *Eneide*: r. 13433, 13465, 13480, 13490, 13506, 13515.

[Heinrick] zie **[Heinric]** 4 en **[Heinric]** 10

Heynrick zie **Henric van Castillen**

1. https://de.wikipedia.org/wiki/Heinrich_von_Veldeke

2. https://www.dbnl.org/tekst/bork001nede01_01/bork001nede01_01_1346.php#a1345

3. <https://nl.wikipedia.org/wiki/Eneasroman>

4. https://www.arlima.net/eh/eneas_roman_d.html

5. <https://en.wikipedia.org/wiki/Aeneid>

Heinsone a) lett. ‘zoon van Hein’, gangbare mannennaam; e) **Heinsone**; *Mariken van Nieumeghen*: fol. C4r.

Hekates a) [A-Z 1: **Hekate**]¹ — Hekate / Hecate,² Griekse / Romeinse maangodin en godin van de aarde; e) **Hekates** – godin van de bezweringen; *Jason*: fol. 133r.

Hector 1 a) [A-Z 1: **Hektor**]³ [A-Z 6: **Hector**]⁴[Moisan I, 1: ECTOR 1] [West PR: **Hector 1**] [West VR: **Hector 1**] — Hector / Hektor⁵; b) oudste zoon van koning Priamus van Troje en Hecuba – echtgenoot van Andromache – broer van Deïphebus, Helenus, Paris, Troilus, Cassandra, Creusa en Polixena; d) Hector is de aanvoerder van de Trojanen in de Trojaanse Oorlog – vermaard strijder, exemplarische held – één van de Negen Besten⁶; e) [**Hector**] – Trojaanse held in de Trojaanse Oorlog; f) broer van Helenus; g) gedood door Achilles <Ectors, Hectore> *Alexanders geesten*: boek I, r. 1281, 1296; boek VII 1481; e) **Hector van Troyaens**; f) neef van Bavo, de stichter van de stad België; *Caesar Prz*: fol. 6v; e) **Hector** – Trojaanse held (uit de Trojaanse Oorlog); g) door Eneas in de Onderwereld gezien <Ector> *Eneide*: r. 3325, 6972; e) [**Hector**]; g) exemplarische strijder <Hectoren> *Florent ende Durant*: kol. 1a, r. 15; e) **Hector van Troyen**; g) verslagen bij de derde destructie van Troyen; *Hercules*: Proloog; e) [**Hector van Troyen**] – Trojaanse ridder; g) zal Patroclus doden <Hectors> *Jason*: fol. 158r; e) **Hector**; g) in de strijd tegen de Grieken geïnspireerd door de schoonheid van Helena's gezicht; *Jan uut den Vergiere*: cap. 8; e) **Hector**; g) stierf ten gevolge van de schaking van Helene door Parijs; *Lanceloet*: boek IV, r. 3037; e) **Hector** – exemplarische held; *Lanseloet*: r. 750; e) **Hector**; g) geliefd door Pentissileine; *Limborch Frg*: H51C, r. 588; e) [**Hector**]; g) tevergeefs geliefd door Petenselie <Hectore> *Lymburch*: boek XI, r. 1444; e) **Hector**; f) broer van Paris en Pollexina; g) slachtoffer van de dwaasheid van Paris – gedood door Achilles – gewroken door zijn moeder Hecuba middels Paris <Hectors> *Minnen loep*: boek I, r. 906, 3045, 3051, 3094, 3111; e) **Ector**; f) zoon van Ecubene en Priamus, koning van Troyen – broer van Parise, Troylus, Heleine en Marcomirise; g) meest voortreffelijke van de vijf koningskinderen – na tien jaar Trojaanse oorlog gedood <Ectore, Hector> *Partbonopeus*: r. 5, 8, 124, 131, 220; e) **Hector**; g) werd door het aangezicht van de schone Helena geïnspireerd om tegen de Grieken te strijden; *Pontbus ende Sidonie*: cap. 8; e) **Hector**; f) zoon van Priamus en Ecuba – broer van Parijs; *Reynaert Prz*: r. 4249; e) **Hector**; f) zoon van Priamus en Ecuba – broer van Parijs;

1. https://www.dbnl.org/tekst/moor028vana01_01/moor028vana01_01_0053.php#a052

2. <https://en.wikipedia.org/wiki/Hecate>

3. https://www.dbnl.org/tekst/moor028vana01_01/moor028vana01_01_0054.php#a053

4. http://www.dbnl.org/tekst/gerr010vana01_01/gerr010vana01_01_0039.php#a038

5. <https://en.wikipedia.org/wiki/Hector>

6. https://www.dbnl.org/tekst/dela012alge01_01/dela012alge01_01_01422.php

Reynaerts Hst: r. 5524; e) **Hector**; g) exemplarische strijder – “Roeland de Grave van Mans / kloec ende sterc als eenen tweeden Hector”; *Rijckaert zonder Vreese*: cap. 10; e) **Hector van Troyen**; g) explarisch om zijn “heerscapye”; *Stijevoort*: refr. 1: 14; e) **Hector** – aanvoerder van de Trojanen; f) oudste zoon van koning Priamus van Troyen en Ecuba – broer van Paris, Deiphebus, Helenus 1, Troylus en van Creusa, Cassandra en Polixina – halfbroer (zelfde vader) van Cicilator en Pictagoras 1 – halfbroer (zelfde vader) van Odineel, Anthonis, Dolon, Esdras 2, Cicilloen, Quincilloen, Romederus, Cassibilan, Dimas van Darioen, Doroquallis en Menelaus 2 – echtgenoot van Andromata – vader van Landomanta en Astionacta – zwager van Eneas van Troyen – oom van Aschanius – neef (van vaderskant) van Ajax van Salomyne; g) de beste ridder van Troje – lispelt en kijkt een beetje scheel – legeraanvoerder van de Trojanen tegen de Grieken onder leiding van Aghamennon – doodt Patroclus en vele andere Grieken – vecht tegen Ajax van Salomyne – negeert Andromata’s droom waarin zijn dood wordt voorspeld – tijdens een gevecht met Achilles in de rug gestoken en zo gedood, waarna Achilles het lichaam achter zijn paard meesleept – uiteindelijk gebalsemd begraven in de Apollo-tempel <Hector, Hectore, Hectoren, Hectors> *Troyen*: r. 90, 259, 267, 287, 296, 323, 344, 356, 372, 387, 393, 400, 405, 415, 429, 450, 640, 2795, 3063, 3609, 3625, 3850, 3992, 4785, 4922, 5483, 6007, 6801, 6815, 6928, 8409, 8980, 9007, 9014, 9015, 9136, 9163, 9167, 9185, 9203, 9224, 9230, 9265, 9286, 9294, 9305, 9329, 9378, 9388, 9409, 9447, 9453, 9491, 9500, 9521, 9779, 9787, 9793, 9801, 9814, 9818, 9841, 9885, 9902, 9904, 9919, 9955, 9963, 10013, 10071, 10083, 10089, 10307, 10333, 10358, 10360, 10364, 10377, 10392, 10399, 10415, 10418, 10434, 10435, 10457, 10473, 10498, 10535, 10567, 10578, 10590, 10637, 10700, 10722, 10737, 10747, 10858, 10861, 10992, 11012, 11025, 11087, 11113, 11122, 11192, 11205, 11210, 11231, 11264, 11276, 11281, 11378, 11397, 11436, 11446, 11452, 11468, 11485, 11512, 11526, 11528, 11539, 11576, 11590, 11672, 11745, 11960, 11985, 12010, 12022, 12030, 12061, 12082, 12086, 12089, 12092, 12181, 12210, 12222, 12225, 12235, 12284, 12287, 12289, 12296, 12329, 12348, 12454, 12497, 12515, 12517, 12570, 12581, 12589, 12594, 12626, 12652, 12657, 12663, 12936, 12946, 12962, 12968, 13028, 13064, 13078, 13082, 13119, 13136, 13162, 13216, 13502, 13506, 13526, 13528, 13535, 13557, 13565, 13573, 13596, 13614, 13633, 13635, 13662, 13706, 13843, 13955, 13969, 13986, 13992, 14015, 14126, 14243, 14249, 14379, 14420, 14455, 14657, 14697, 14818, 14829, 14856, 14885, 15038, 15113, 15187, 15374, 15444, 15477, 15490, 15495, 15502, 15503, 15514, 15533, 15556, 15558, 15585, 15587, 15592, 15600, 15611, 15613, 15614, 15617, 15638, 15664, 15694, 15760, 15820, 15848, 15851, 16535, 16556 (G-70), 16668, 16684, 16688, 16698, 16709, 16728, 16743, 16753 (G-267), 16755, 16777, 16784, 16795, 16799, 16802, 16807,

16828, 16833, 16839, 16848, 16851, 16859, 16878, 16886, 16890, 16898, 16906, 16907, 16923, 16926, 16947, 16979, 17022, 17025, 17028, 17176, 17370 (H-311), 17433, 17511, 17543, 17583, 17903, 17922, 17961, 18166, 18207, 18286, 18289, 18305, 18403, 18420, 18424, 18436, 18440, 18453, 18478, 18481, 18545, 18551, 18575, 18592q (J-91), 18605, 18611, 18647, 18710, 18735, 18755, 18793, 18830, 18936, 19106, 19111, 19127, 19143, 19151, 19253, 19273, 19280, 19302, 19311, 19319, 19333, 19339, 19353, 19361, 19373, 19380, [19382] (J-917), 19400, 19432, 19445, 19451, 19471, 19478, 19481, 19487, 19488, 19491, 19494, 19497, 19511, 19522, 19524, 19533, 19538, 19539, 19550, 19574, 19632, 19651, 19806, 19822, 19891, 19946, 20055, 20064, 20070, 20140, 20310, 20402, 20595, 20750, 20780, 20783, 20851, 20931, 21020, 21149, 22350, 22707, 23075, 23134, 24808, 25039, 25366, 25548, 25780, 26155, 26173, 26487, 26740, 26747, 26756, 26763, 27009, 27017, 27661, 27876, 29049, 29355, 29379, 29450, 29453, 29591, 29593, 29649, 29949, 30048, 31377, 31813, 31999, 32009, 32043, 32180, 32247, 32283, 32432, 32434, 32436, 32884, 33237, 34977, 35038, 35137, 35145, 36017, 36035, 36043, 36063, 36070, 36279, 36514, 36709, 36716, 37163, 38143, 39626, 40401, fragm. F, r. 327, fragm. M, r. 3, 162, 176; fragm. E III (Vreese), fol. 2Vb, 1; e) **Hector van Troyen** – Trojaanse held; f) echtgenoot van Andromata – broer van Pollexina – oom van Ascanius; g) gestorven in de Trojaanse Oorlog – zijn as is begraven bij Chaoene door Andromata – afgebeeld in Cartago <Hector, Hectors> *Troyen Prz*: fol. 136rb, 136va, 139rb, 140rb, 143rb, 149ra, 157rb, 162ra.

Hector 2 a) Hector [*Alexandreis* VIII, 175]¹; e) **Hector** – Griekse ridder; f) zoon van Permenio – broer van Philotas en Nichanor; g) legeraanvoerder – vergezelt Alexander de Grote op diens veldtochten – in de strijd om Tyren gedood; *Alexanders geesten*: boek II, r. 885; boek VIII, r. 451.

Hector van Brigale a) correspondeert in [*Chanson de Roland*, ed. Segre, r. 889-890] met [Moisan I, 1: MALPRIME(S) 3 DE BRIGAL] (zie **Malprise van Brigale**); e) **Hector van Brigale** – Saraceense ridder; g) kan harder lopen dan een Spaans paard <Esloer van Burga[...]> *Roelant*: r. 148.

Hector van Troyaens zie **Hector 1**

Hector van Troyen zie **Hector 1**

Hecuba a) [A-Z 1: **Hekabe**]² [Moisan I, 1: ECUBA] [West VR: **Ecuba**] — Hekabe / Hecuba³; b) dochter van de Phrygische koning Dymas – echtgenote van koning Priamus van Troje – moeder van de zonen Deïphebus, Hector, Helenus, Paris, Polydorus en Troïlus en van de dochters Cassandra, Creüsa en Polyxena;

1. http://www.hs-augsburg.de/~harsch/Chronologia/Lspost12/Gualterus/gua_al08.html

2. https://www.dbnl.org/tekst/moor028vana01_01/moor028vana01_01_0052.php#a051

3. <https://en.wikipedia.org/wiki/Hecuba>

e) **Ecuba** – koningin (van Troje); *Eneide*: r. 794; e) **Hecuba**; f) echtgenote van koning Priamus van Troyen – moeder van Alexander / Paris – moeder van Pollexina; g) weigert ondanks de voorspelling dat hij Troyen verderven zal haar pasgeboren zoon, die zij Alexander noemt, door de wilde beesten te laten opeten, maar staat hem af als vondeling – dwingt Paris de ongewapende Achilles, die een vrijgeleide van haar zélf gekregen heeft, te doden in de tempel van Jupiter om zich zo te wreken voor de dood van Hector – exemplarische moordnares <Ecuba> *Minnen loep*: boek I, r. 1909, 3064, 3080, 3087, 3142, 3239; boek II, r. 1967; e) [**Ecuba**]; f) echtgenote van Priamus – moeder van Ectore, Heleine, Marcomirise, Parise en Troylus <Ecubene> *Parthonopeus*: r. 4; e) **Hettuba**; f) echtgenote van Priamus – moeder van Parijs en Hector; *Reynaert Prz*: r. 4250; e) **Ecuba**; f) echtgenote van Priamus – moeder van Parijs en Hector; *Reynaerts Hst*: r. 5526; e) **Eruba** – koningin van Troje; f) moeder van Hector en Parijs; g) exemplarisch beklagenswaardige vrouw; *Rose C*: r. 6273; e) **Ecuba** – idem; *Rose V*: r. 6327; e) **Ecuba** – Trojaanse koningin; f) dochter van koning Dynas – echtgenote van koning Priamus van Troyen – moeder van Hector, Paris, Deiphebus, Helenus 1, Troylus en van Creusa, Cassandra en Polixina – moeder van Polidorus – schoonmoeder van Andromata – tante van Thelamon van Salomynen; g) droomt tijdens haar zwangerschap van Paris dat zij de fakkel zal baren die Troje in brand zal zetten – in diepe rouw na Hectors dood – bemiddelt tussen Achilles en koning Priamus i.v.m. Polixina en lokt Achilles listig naar de Apollo-tempel in Troje, waar Paris hem doodt – in het brandende Troje door de Grieken gevangengenomen – wordt waanzinnig van verdriet en wordt gedood <Ecubene> *Troyen*: r. 552, 2790, 2822, 4745, 6222, 6999, 11608, 13270, 14018, 14883, 15243, 16643, 18675, 19724, 19743, 21010, 21070, 21091, 21141, 21240, 21247, 21968, 22364, 24022, 24535, 25128, 25144, 25168, 25253, 25356, 28109, 28164, 28172, 32240, 32307, 32392, 32580, 32583, 32589, 32758, 36046; e) **Hettuba** – koningin; f) moeder van Hector; g) bewaarde eerst de as van Hector; *Troyen Prz*: fol. 136va.

Helaine zie **Helena 1**

Helasus zie **Halesus**

Heleen zie **Helena 1**

Helegast zie **Elegast**

Heleghe Gheest zie **Heilige Geest, die**

Heleye j) [Constans: HELEE]¹; k) **Heleye** – burcht op het eiland Citeren – veroverd door Paris van Troyen c.s. bij de schaking van Helena <Eleye> *Troyen*: r. 4374, 4400, 4434.

1. <https://archive.org/details/leromandetroie05benouoft/page/56>

Heleyna zie [Helena] 2

Helein zie Helenus 1

Helen, Wel zie Wel Helen

Helena 1 a) [A-Z 1: Helena]¹ [Moisan I, 1: ELAINE 2] [West PR: Helene 1] [West VR: Elain(n)e]
 — Helena van Sparta² – in Ovidius' *Heroïdes*³ schrijfster van brief XVII⁴ aan Paris; b) dochter van Jupiter en Leda, echtgenote van koning Tyndareus van Sparta – (half)zuster van Clytaemnestra en van Castor en Pollux – echtgenote van koning Menelaus van Sparta – echtgenote van Paris – echtgenote van Deïphebus; d) volgens de legende verwekt door Jupiter/Zeus bij Leda (of bij Nemesis) – vermaard om haar schoonheid – als echtgenote van Menelaus door Paris geschaakt, wat leidde tot de Trojaanse Oorlog – in *De secretis mulierum* wordt Helena in één adem genoemd met “meretrices” en “docte mulieres” waar het gaat om het afdrijven van een vrucht door zich bovengemiddeld in te spannen en zeer frequent met mannen om te gaan; e) [Elena]; g) geschaakt door Paris, wat leidt tot de Trojaanse Oorlog <Elenam> *Alexanders geesten*: boek I, r. 1249; e) **Helena**; g) exemplarisch mooie geliefde van Parys; *Buevijn*: fol. A3r; e) **Elena** – Griekse; f) echtgenote van Menelaus – geliefde van Paris; g) wordt met hulp van Venus door Paris geschaakt en naar Troje gebracht – wordt [na afloop van de oorlog] door de Grieken uit Troje gehaald en teruggegeven aan Menelaus <Elenam> *Eneide*: r. 30, 167, 1397, 11693; e) [Helena] – exemplarische geliefde – exemplarisch mooie vrouw <Helenam, Helene, Helenen> *Floris ende Blancefloer*: r. 60, 633, 2216, 2227; e) [Helena] <Helenam> *Floris ende Blancefleure*: cap. [3]-[4]; e) **Helena**; g) wier schoonheid Hector inspireert in de strijd tegen de Grieken; *Jan uut den Vergiere*: cap. 8; e) [Helene]; g) door Parijs geschaakt, als gevolg waarvan Hector en Anchilles stierven <Helenen> *Lanceloet*: boek IV, r. 3046; e) **Helene** – toegenaamd: “die Scone / Scoen”; g) geschaakt door Parijs / Parys uit Lanendone / Lacedoen <Helenen> *Limburch Frg*: H51C, r. 581; Exc.1, r. 158; e) **Helena** – toegenaamd: “die Schone” – woont in Lacedomone; f) later echtgenote van Parijs; g) lokt Parijs naar haar woonplaats en laat zich door hem schaken; *Lymburch*: boek XI, r. 1437; e) **Helena**; f) echtgenote van Menelaus; g) begeerd en geschaakt door Paris <Helenen> *Minnen loep*: boek I, r. 902, 912, 2065, 2067, 2098; boek II, r. 1366, 2589; e) **Helena** (or. Helaine); g) “om wies wille dat dye groote stadt van Troyen alsoe veel plaghen ontfinck”; *Olyvier van Castillen*: cap. 31; e) **Helena**; g) door haar schoonheid een grote bron van inspiratie voor Hector in de strijd tegen de Grieken; *Ponthus ende Sidonie*: cap. 8;

1. https://www.dbnl.org/tekst/moor028vana01_01/moor028vana01_01_0055.php#a054

2. https://en.wikipedia.org/wiki/Helen_of_Sparta

3. <https://en.wikipedia.org/wiki/Heroïdes>

4. <http://www.thelatinlibrary.com/ovid/ovid.her17.shtml>

e) **Helena**; f) echtgenote van Menelaus (van Grieken); g) de schoonste vrouw op aarde – door Venus beloofd aan Parijs <Halena> *Reynaert Prz*: r. 4271, 4275; e) **Helene**; f) echtgenote van Menelaus (van Grieken); g) verder als boven <Helenen> *Reynaerts Hst*: r. 5549, 5554; e) **Helena** – Griekse; f) dochter van Leda – echtgenote van Menelaus 1 – moeder van Ermiona – zuster van de tweeling Castor en Pollux – echtgenote van Paris van Troyen – schoondochter van koning Priamus van Troyen en Ecuba – nicht van Merioen 3 – tante van Dorias; g) de mooiste vrouw ter wereld – wordt verliefd op Paris, die haar schaakt – aanbeden door Polidamas – in diepe rouw na Hectors dood – rouwt hevig om de dode Paris en vervloekt haar lot – gaat na de val van Troje terug naar Menelaus – vindt de dood in het noodweer op het Egtherische Meer tijdens de terugtocht van de Grieken <Elenen, Heelena, Heleen, Helen, Helenam, Helene, Helenen> *Troyen*: r. 98, 113, 575, 4093, 4095, 4165, 4180, 4223, 4352, 4483, 4510, 4542, 4620, 4684, 4689, 4708, 4717, 4731, 4789, 5493, 6118, 6321, 6543, 6601, 7680, 7703, 7811, 9442, 9549, 10217, 11828, 11974, 11982, 12553, 12747, 13126, 13254, 13308, 13337, 14023, 14626, 14641, 14664, 14887, 14907, 14925, 14934 (E-354), 14944, 14960, 14980, 15019, 16023, 17318, 17592, 17598, 17913, 17930, 18273, 18694, 18732, 18767, 19725, 19793, 20777, 21458, 22835, 25045, 26543, 28021, 28117, 28266, 29435, 30347, 30432, 30517, 30939, 31153, 31180, 31515, 31563, 33064, 33480, 34315, 34317, 35002, 35127, 36088, 36821; e) **Helena** – koningin; f) dochter van Leeda – moeder van Hermonya – echtgenote van Menelaus – daarna echtgenote van Paris; g) geschaakt door Paris <Helenen> *Troyen Prz*: fol. 136vb, 141ra, 144vb; e) **Helaine**; f) geliefde van Paris; g) Paris was volgens Urbaen niet zo blij met Helaine als hij met zijn Lucesse; *Urbaen*: cap. [15]; e) **Helena**; f) geliefde van Parijs; *Vergi Prz*: r. 962; e) **[Elene]**; g) oorzaak van de Trojaanse Oorlog <Elenen> *Vlaamse Rose*: fragm. Bl 2, r. 72; e) **Elene**; g) exemplarisch mooie vrouw; *Walewein*: r. 3437.

[Helena] 2 a) [A-Z 4: **Helena & Constantijn**]¹ [Moisan I, 1: ELAINE 1 (sainte)] — Flavia Helena van Constantinopel² (ca. 255-330); b) echtgenote van Flavius Valerius Constantius – moeder van Constantijn de Grote; d) legendarisch vindster van het Heilig Kruis *Legenda aurea* [LXIV: De inventione sancte crucis] *Gulden legende*: Vanden Vindene sente Cruus [63] – in sommige streken vereerd als patrones tegen onweer en aangeropen ter ontdekking van diefstallen – feestdag 18 augustus; e) **Helene** – keizerin en heilige; f) echtgenote van Constantijn, keizer van Rome – moeder van Florette en Constantijn; g) veroverd met Seghelijc het kruis van Christus en brengt het naar Rome <Aleen, Aleene, Alleen, Helena, Helenen, Heleyna> *Seghelijc*: r. 45, 6906, 7020, 7024, 7034,

1. https://www.dbnl.org/tekst/goos020vana03_01/goos020vana03_01_0080.php#a079

2. https://en.wikipedia.org/wiki/Helen_of_Constantinople

7091, 7124, 7434, 7513, 8327, 8711, 8749, 9093, 9968, 9971, 10023, 10034, 10041, 10058, 10255, 10422, 10474, 10516, 10527, 10533, 10547, 10553, 10568, 10579, 10616, 10627, 10635, 10651, 10656, 10748, 10924, 10964, 10991, 11251, 11266, 11270, 11274, 11292, 11309, 11354, 11374, 11399, 11770.

Helena 3 e) **Helena** (or. Helaine) – latere koningin van Castillen; f) dochter en enig kind van de koning van Enghelant – verloofde en latere echtgenote van Olyvier van Castillen – moeder van Henric en Clarissa; g) zo mooi als een godin – door haar vader als bruid beloofd aan de winnaar van een door hem georganiseerd toernooi – trouwt (een jaar later) met Olyvier van Castillen – heeft een voorspellende droom over een fatale jachtpartij van Olyvier, maar wordt niet geloofd – ontvangt Artus van Algarbe als haar man, denkend dat hij Olyvier is – gaat mee met Olyvier naar Castille – sterft van verdriet na de dood van haar echtgenoot; *Olyvier van Castillen*: cap. 23-28, 30-40, 45, 47-52, 56, 58-59, 61-64, 66-68, 70-75.

Helena van Constantinopolen a) [Moisan I, 1: HELAINE 3]; d) in *Der vrouwen peerle* Helena de Verduldighe geheten; e) **Helena van Constantinopolen**; f) dochter van koning Anthonis van Constantinopolen – nicht van de paus van Rome; g) wordt op 15-jarige leeftijd door haar vader als vrouw begeerd na de dood van zijn echtgenote, de moeder van Helena, waarin zij weigert toe te stemmen – belandt via een klooster in (de) Sluys in Engeland, waar zij gevonden wordt door koning Henrick, die haar zeer tegen de zin van diens moeder tot vrouw neemt – wier zegel door de koningin-moeder gestolen en nageemaakt wordt – de koningin-moeder tracht haar door vervalste brieven te laten ombrengen met haar kinderen, maar Marie de Cloestre laat zich in haar plaats verbranden, waarna Helena in een bootje kan uitwijken naar Brittangien – waar haar kinderen haar ontstolen worden door een wolf en een leeuw, maar uiteindelijk gered door de heremiet Felix <Helenaes, [Helenam], Helenen> *Helena van Constantinopolen*: cap. [1]-[15], [17]-[18], [20]-[23].

Helene e) **Helene** (or. Helene) – koningin; f) echtgenote van Otte, koning van Coelne – geliefde van Yoen – moeder van Hastinc en Ysaude (met Yoen); g) door Gelloen beschuldigd van overspel met Yoen – door Otte verbannen naar Berine in Noorwegen <Helenen> *Lorreinen J*: fragm. I, r. 838, 1457, 1465, 1694; e) **Helene** <Helenen> *Lorreinen O*: r. 1786, 1927, 1935, 2019, 2121, 2131, 2185, 2265, 2271, 2309, 2325, 2390, 2457, 2470, 2549, 2607, 2674, 2859, 2984, 2992, 3049, 3105, 3123, 3170; e) **Elene**; f) echtgenote van Otte – geliefde van Yoen – moeder van Segenfrijt en Rollo; g) is door toedoen van Gelloen gaan zwerven – biecht bij de patriarch van Jeruzalem; *Lorreinen V*: fragm. C, r. 100; e) [**Helene**] <Helenen> *Lorreinen W*: fragm. V, r. 287, 337.

Helene zie **Eleyne**, **Helena 1** en **Helena 2**

Helenor a) Helenor [*Aeneis* IX, 544]¹; e) **Elenor** – Trojaan in het gevolg van Eneas; f) verwant van Licus; g) door Aschanius in een toren gezet om de brug van Albane te verdedigen – wordt gedood door de mannen van Turnus
<Helenor> *Eneide*: r. 6971, 6975, 6979, 7027, 7032; e) **Helenor** – Trojaan; g) strijdt mee met Eneas van Troyen tegen Turnus c.s. – gedood; *Troyen*: r. 38447, 38451; e) **Helenor**; g) verder als boven; *Troyen Prz*: fol. 150vb.

Helenus 1 a) Helenus / Helenos,² de waarzegger; b) zoon van koning Priamus van Troje en Hecuba – broer van onder anderen Hector; e) **Helenus**; f) broer van onder anderen Hector; g) vernoemde Caonia naar Caoen; *Alexanders geesten*: boek VII, r. 1481; e) [**Helein**] – koning van Troyen; f) zoon van Ecube en Priamus – broer van Ector, Parise, Troylus en Marcomirise
<Heleine> *Parthonopeus*: r. 6, 171; e) **Helenus** – Trojaanse profeet – later koning van Mirmidoen; f) vierde zoon van koning Priamus van Troyen en Ecuba – broer van Hector, Paris, Deiphebus, Troylus en van Creusa, Cassandra en Polixina – derde echtgenoot van Andromata – broer van Chaon – zwager van Eneas van Troyen; g) voorspelt de ondergang van Troje als Paris van Troyen naar Grieken zal gaan – gevangengenomen door de Grieken in het brandende Troje – meegenomen door Pirrus – sticht Nuwe Troyen 1 en Chaone – trouwt na de dood van Pirrus Andromata en wordt koning; *Troyen*: r. 2802, 3797, 3841, 3881, 4015, 6869, 6878, 14660 (E-70), 19739, 25610, 29049, 30363, 32309, 32436, 33235, 34979, 34985, 34992, 35171, 36011, 36090, 36093, 36115, 36134, 36144, 36162, 36225, 36248, 36305, 36310, 36466, 36936, 37704; e) **Helenus** – nu (na Pirrus' dood) koning van Epyeren, profeet; f) zoon van Priamus van Troeyen – (derde) echtgenoot van Andromata – zwager van Eneas van Troeyen; g) voorspelt Eneas zijn verdere reis naar Ytaliën; *Troyen Prz*: fol. 136rb, 136vb-138ra, 141vb, 146va.

Helenus 2 a) [Constans: CUNEÛS],³ koning van Cipe; e) **Helenus** – koning – afkomstig van Cypre 2; g) bondgenoot van de Grieken in de strijd tegen de Trojanen om Helena; *Troyen*: r. 7177, 9743.

Helenus zie **Stelenus**

Heles zie **Helles**

Helia zie **Elias 1**

[**Helyades**] a) [West PR: **Heliadés**] – heer van [West PR: **Escoc(h)e**] (Schotland); e) **Elyades** – leider / legeraanvoerder van de Scotten; g) bondgenoot van

1. <http://www.thelatinlibrary.com/vergil/aen9.shtml>

2. <https://en.wikipedia.org/wiki/Helenus>

3. <https://archive.org/details/leromandetroie05benouoft/page/44>

Mordret in diens strijd tegen koning Artur – gedood door Karados; *Lanceloet*: boek IV, r. 11333, 11360, 11362.

Helyan a) [West PR: Helain 3], toegenaamd: ‘le Blanc’; b) natuurlijke zoon van [West PR: Bo(h)ort 2] en de dochter van koning [West PR: Brangoire 1]; d) wordt later keizer van Constantinopel; e) **Helyan** – toegenaamd: “die Witte”; f) zoon van Bohort van Gaunes; g) hield Hestor van Mares gevangen; *Lanceloet*: boek II, r. 30498, 32672, 32674.

Helyas 1 a) [West PR: Ysaies 2]; b) zoon van [West PR: Helains 6], toegenaamd: ‘li Gros’ – vader van [West PR: Jonaans] – voorvader van Lancelot du Lac en Galaad; e) **Helyas** – vierde koning van Scollant; f) zoon van Cham – vader van Jonas – voorvader van Lanceloet van Lac; *Lanceloet*: boek III, r. 5429.

Helias 2 a) or. Helias / Helyas – niet in Moisan; e) **Helias** – kluizenaar in een bos nabij Lillefoort; g) vindt de daar gedumpte pasgeboren zevenling van koningin Beatris, die hij met behulp van een door God gezonden witte geit grootbrengt – naar wie de zwaanridder Helias vernoemd is; *Ridder metter Swane*: cap. [5], [14].

Helias 3 a) [A-Z 6: Zwaanridder]¹ [Moisan I, 1: ELIAS 1] — Helias / Elias alias de Zwaanridder²; b) (volgens Pierre Desrey, de bron van de Middelnederlandse vertaling / bewerking, de oudste) zoon van koning [Moisan I, 2: ORIANS 1] en koningin [Moisan I, 1: BEATRIS 11] – broer van [Moisan I, 1: ESMERÉ 5], [Moisan I, 2: ROSE] en nog vier anderen van de zevenling zwaankinderen; e) **Helias** alias **die Ridder metter Swane** – koning van Lillefoort – later door zijn huwelijk met de dochter van hertogin Clarisse hertog van Billoen; f) zoon van koning Oriant en koningin Beatris – kleinzoon van koning Pyrion en koninginmoeder Matabrune – broer van Esmeri, nog vier broers en Rosse / Roose – vader van Yda – grootvader van Godevaert, Boudewijn en Eustachius; g) met zijn vijf broers en een zuster als zuigelingen in een bos nabij Lillefoort gedumpte en daar door de kluizenaar Helias gevonden en grootbracht met behulp van een door God gezonden witte geit en gegeven brood door dorpelingen – lieveling van de kluizenaar die hem daarom naar zichzelf vernoemde – als enige van de zeven kinderen niet in een zwaan veranderd door het afpakken van de zilveren halskettingen waarmee zij geboren waren – verslaat als 15-jarige de verrader Macharis, rehabiliteert zijn moeder en maakt de metamorfose van 5 van de 6 zwaankinderen ongedaan – wordt door het overgebleven zwaankind naar Nimmeghen gevaren, doodt daar in een tweekamp de graaf van Franckenborch en huwt de erfdochter van Billoen – verbreekt zijn huwelijk en doet afstand van Billoen en zijn dochter Yda als zijn echtgenote hem ondanks zijn verbod opnieuw naar zijn afkomst

1. https://www.dbnl.org/tekst/gerr010vana01_01/gerr010vana01_01_0091.php#a090

2. https://fr.wikipedia.org/wiki/Chevalier_au_cygne

vraagt – maakt de metamorfose van zijn overgebleven zwaanbroer ongedaan – neemt zijn intrek in het klooster dat zijn vader uit dankbaarheid heeft laten bouwen in het bos bij Lillefoort en sterft daar <[...]ias, [...]lias, Elias, Heliam, Helyas> *Ridder metter Swane*: cap. [7]-[8], [10], [12], [14]-[32].

Helias zie **Elias 1**

Helibeel a) [West PR: Elyzabel] – [Sommer VIII s.v. Elyzabel, vermeldt als varianten: Elibes, Elibe, Helibe, Alibe, Elysiabel]¹; b) nicht van [West PR: Genievre] [West VR: Guenievre]; e) **Helibeel** – jonkvrouwe in dienst van Genevre – afkomstig uit Logres; f) nicht van Genevre; g) zorgt voor Genevre als die ziek is van verdriet om Lanceloet – door Genevre naar de vrouwe van Lac gestuurd – door koning Claudas gevangengenomen; *Lanceloet*: boek II, r. 11200.

Helie zie **Elye**

Helijn e) **Helijn** – ridder – later heer van Montesclaer; f) neef (zoon van de broer) van Melions – echtgenoot van Mabilie; g) gaat met Melions op avontuur – aan wie Mabilie uiteindelijk door koning Morligant wordt uitgehuwelijkt <Heline> *Torec*: r. 1041, 1128, 1152, 1165, 1188, 1848, 1888, 1894.

[Helim] a) Helis [*Alexandreis* III, 95]²; b) zoon van Actor; e) **[Helim]** (hs. Helme) – Griekse strijder; g) vergezelt Alexander de Grote op diens veldtochten – door Negusar met een speer gedood <Helime> *Alexanders geesten*: boek III, r. 181.

Helynan a) [West PR: Helains 10], toegenaamd: ‘li Blans’; e) **Helynan** – toegenaamd: “die Witte” – Tafelronde-ridder; g) gaat op queeste naar de Graal; *Lanceloet*: boek III, r. 1016.

Helinandus l) Helinandus van Froidmont³ (ca. 1160-na 1229) – cisterziënzer monnik – geschiedschrijver en een belangrijke bron voor Vincent van Beauvais, de eindredacteur van het *Speculum historiale* – het gerucht gaat dat Helinand voordat hij in het klooster intrad een wereldlijk leven leidde als verhalenverteller, en dat hij een deel van zijn volkstalig (Frans) repertoire, zoals de pelgrimage van Karel de Grote naar Jeruzalem, in het Latijn als waargebeurde geschiedenis in zijn *Chronicon* opgenomen heeft; m) **Helinandus** – “doctoer is in der heyligher scripture” – in één adem genoemd met: Suetonius, Julius Celsus, Hughho Tullensis, Heynric (canonic to Dornec) en meister Jacob van Velencijn – belangrijke bron van meester Jacob van Velencijn <Helyinandus> *Caesar Prz*: fol. 29r, 58v.

Helynon a) [West PR: Balynor]; b) zoon van de koning van de Illes Estranges; e) **Helynon** – Tafelronde-ridder; f) koningszoon; g) neemt de plaats van Bohort in aan de Ronde Tafel; *Lanceloet*: boek IV, r. 5635.

1. <https://archive.org/details/vulgateversionof08sommuoft/page/32>

2. http://www.hs-augsburg.de/~harsch/Chronologia/Lspost12/Gualterus/gua_al03.html

3. https://en.wikipedia.org/wiki/Hélinand_of_Froidmont

Helions e) **Helions** (or. Elios) – “camerier” van Sidonie; g) bedrogen door Gannelet <Elions, Elyons, Helion, Helyons, Hellyons> *Ponthus ende Sidonie*: cap. 6, 19, 35, 41, 50.

Helis e) **Helis** – baron van Karll Meynet; *Karl Meinet*: r. A396, 8.

Heliser zie **Eliser**

Helysie Gevilde h) de Elysische velden¹ in de antieke onderwereld: Elysion c.q. Elysium, vlakke in het uiterste westen waar de gelukzaligen zich ophouden; i) **Helysie Gevilde** – velden in de Hel waar Anchises zijn zoon Eneas de toekomst voorzegt; *Eneide*: r. 3585.

Helizeers a) [West PR: **Helisier**] – koning van la marche d’Escoche; b) broer van [West PR: **Macabrés**] – vader van [West PR: **Lenvarlet**]; e) **Helizeers** – koning; f) vader van Lanvales – broer van Makalijs – oom van de hertog van Branchen; g) door Joseph van Aramathien bekeerd – reist naar Groten Bertangen en Scollant – gaf de abdij Celice, vanwege de kleine aalmoes die hij er kreeg, de bijnaam Cleine Aelmosene; *Lanceloet*: boek II, r. 24319, 24326, 24399.

Helle, die 1 h) de Hel² – de nieuwe verblijfplaats van die engelen die na de schepping van de wereld en de mens onder leiding van de aartsengel Lucifer (zie **Lucifer**) in opstand kwamen tegen God, die in Zijn heilsplan de mens boven de engelen geplaatst had, wat haaks stond op hun gevoel van anciënniteit – na de Zondeval van Adam en Eva de donkere en onaangename gevangenis van de zielen van alle mensen tot de komst van de Verlosser, Jezus, de Zoon van God – deze brak³ op de zaterdag na Zijn kruisdood (op Goede Vrijdag), de dag voor Zijn verrijzenis (op Pasen), de bronzen, met ijzeren staven versterkte poorten van de Hel en verlost daaruit alle zielen van het Oude Testament [*Evangelie van Nicodemus/Acti Pilati*]⁴ – sindsdien enkel nog de eeuwige en uitzichtloze verblijfplaats annex folterkelder van de zielen van verdoemde mensen – de middeleeuwse literatuur kent enkele gedetailleerde beschrijvingen van de Hel en haar kwellingen, de bekendste *Tondalus visioen*⁵ – ook gebruikt als synoniem voor de Onderwereld van de antieke Grieken en Romeinen – in de ogen van de middeleeuwers gelokaliseerd ergens onder de grond in de buurt van vulkanen, die als uitlaatpijpen van de Hel beschouwd werden – al dan niet grappig bedoeld verwerkt in plaatsnamen als: **Donkerdale**, **Helre Broeck** en **Mortuwale** – zie ook **Dal der Droefheyt**; i) **die Helle**; passim.

1. <https://en.wikipedia.org/wiki/Elysion>

2. <https://en.wikipedia.org/wiki/Hell>

3. https://en.wikipedia.org/wiki/Harrowing_of_Hell

4. https://en.wikipedia.org/wiki/Gospel_of_Nicodemus

5. https://en.wikipedia.org/wiki/Visio_Tnugdali

Helle, die 2 i) **die Helle** (or. enfer) – laaggelegen stad in het koninkrijk Molosen van Pluto – bewaakt door Cerberus – waarheen Pluto Proserpine ontvoerde – waar Orpheus haar kwam zoeken, herkreeg maar weer verloor omdat hij tijdens de terugtocht omkeek – waar Pirithons en Theseus een nieuwe poging doen om Proserpine naar haar moeder Sceres terug te brengen, waarbij Pirithons het leven laat – waar Hercules Pluto verslaat en Proserpine mee naar huis neemt <Hellen> *Hercules*: cap. [12]-[13].

Hellekijn a) or. Hellequin – in Moisan geen eigennaam maar een benaming voor de Saraceense troepen van de aumaçour, d.i. emir van Cordres: [Moisan I, 1: HELQUIN, HERLEQUIN (maisnie)]; e) **Hellekijn**; g) ooit een dapper ridder maar bankroet gegaan in de oorlog van Carel Martel tegen de Sarazijnen die Vrancrijc binnengevallen waren, waarna hij een bestaan als roofridder leidde – omdat hij de goede zaak gediend had, werd hij niet verdoemd, maar moest hij na zijn dood voor straf 's nacht op aarde dansend ronddwalen – schenkt Rijckaert zonder Vreese een kostbaar kleed van een onbekende stof, waarvan Rijckaert vermoedt dat het uit de Hel afkomstig zou kunnen zijn, en dat hij als altaarkleed schenkt aan de kapel van zijn kasteel <Hellekijns> *Rijckaert zonder Vreese*: cap. 2-4.

Helles a) Helle¹; b) zuster van Phrixus; d) naar wie de Hellespont is vernoemd; e) **Helles**; f) zuster van Affrixus; g) verdronken in de Helles Pontus <Heles> *Jason*: fol. 72v.

Helles Pontus h) [Graesse: **Hellespontus**]² — de Hellespont,³ de huidige Dardanellen,⁴ de zeestraat die de Egeïsche Zee verbindt met de Zee van Marmara in Turkije – vernoemd naar Helle (zie **Helles**); i) **Helles Pontus** – zee waarin Helles verdronk; *Jason*: fol. 72v; i) **Ellespontus** – oude naam van **Sent Jorijs Arme**; *Lorreinen V*: fragm. C, r. 126; i) **Ellespont** – zee waaraan de koninkrijken Abiden en Sestoën liggen; *Minnen loep*: boek II, r. 120.

Hellewijn a) correspondeert met [Moisan I, 1: HERVIEU 9] – boodschapper van koning Louis (van Frankrijk); e) **Hellewijn** – ridder in dienst van de Franse koning Lowijs; g) boodschapper van de Franse koning Lowijs – verslaat Gwineot – doodt Morise van Plasence; *Aiol*: r. 445, 454, 501.

Hellijn zie **Elye**

[Helmscaert] j) lett. 'helmkliever' – Moisan geeft als naam van het zwaard van (onder anderen) Fierabras [Moisan I, 1: FLOBERGE]; k) **[Helmscaert]** – zwaard van Fierabras <Helmstaert> *Fierabras*: r. 324.

Helmstaert zie **[Helmscaert]**

1. [https://en.wikipedia.org/wiki/Helle_\(mythology\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Helle_(mythology))

2. <http://tinyurl.com/Graesse-Hellespontus>

3. <https://en.wikipedia.org/wiki/Hellespont>

4. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Dardanellen.kmz

Helpe van dien Armen Liedén, die j) [West PR: *Secors as Povres (Gens), 1e*] – de oude naam van de abdij [West PR: *Celique*] – maar na een voor hem teleurstellende bedelervaring van de tot het christendom bekeerde koning [West PR: *Helisier*] door hem spottend de abdij [West PR: *Povre Secors, 1e*] (zie **die Arme Helpe**) of [West PR: *Petite Aumosne, 1a*] (zie **die Cleine Aelmosene**) genoemd; k) **die Helpe van dien Armen Liedén** – de oude naam van de abdij *Celice*, die volgens een koning ten tijde van Joseph van Aramathien, die zich tot christen bekeerd had en bedelaar geworden was, beter die Arme Helpe zou kunnen heten, omdat de door hem gevraagde hulp nogal tegenviel, of nog beter die Cleine Aelmosene of die Cleine Helpe in Scollant <der Armer Liede Helpe, der Armer Liede Hulpe> *Lanceloet*: boek II, r. 24203, 24417, 24443.

Helre Broeck h) door Jan Frans Willems (1793-1846) geïdentificeerd als het Broek van Hoecke, dat gelegen zal hebben nabij het huidige Hoeke,¹ gelegen aan de waterweg van Damme naar Sluis in West-Vlaanderen, België; i) **Helre Broeck** – correspondeert met **Hoekenbrooc** (in *Reynaert Prz*) – “bij Helre Broeck recht aen den dam” aan een water [?] gelegen, waar de otter (Bruneel) voor Reynaert een eend (“entvogel”) van een vogelaar geroofd had <Hoelre Broec> *Reynaerts Hst*: r. 6882.

Hemel zie **Hemelrike**

Hemelijchede der hemelijcheit l) de *Heimelicheit der heimelicheden*, de Middelnederlandse vertaling/bewerking van de *Secretum secretorum*² – het verhaal gaat dat deze tekst als vorstenspiegel door Jacob van M(a)erlant aan de veertienjarige Florens V als huwelijksgeschenk zou zijn aangeboden, omdat in de proloog van het (jongere) Haagse en het Comburgse handschrift iemand als “lieve neve” wordt aangesproken door “mi Iacoppe van merlant” maar in de proloog van het (oudste) Leidse handschrift ontbreekt deze passage, wat zou kunnen betekenen dat het hier om een interpolatie gaat – exemplarische middeleeuwse schooltekst van een brief die leermeester Aristotiles aan zijn leerling Alexander de Grote geschreven zou hebben; m) **Hemelijchede der hemelijcheit** – titel van het boek; *Heimelicheit der heimelicheden*: r. 24.

Hemelyoen van Bayviere a) [Moisan I, 1: EMELON(S) 2 DE BAVIERE] — hertog van Beieren – zie ook **Hemeloen**; e) **Hemelyoen van Bayviere** – hertog van Bayvier; f) oom van Ritsier; g) bondgenoot van Flovent tegen de Saracenen – bij Lodine gedood door koning Postamast <Hemelioen van Bayvier, Hemelioen van Bayviere, Hemelyoen, Hemelyoene, Hemelyoene van Bayviere> *Flovent*: r. 13, 34, 73, 144, 145, 485, 623.

1. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Hoeke.kmz

2. https://en.wikipedia.org/wiki/Secretum_Secretorum

Hemeloen a) mogelijk dezelfde als **Hemelyoen van Bayviere**; e) **Hemeloen**; *Ongeïdentificeerd 2*: r. 45.

Hemelrike h) het paleis van God, waar Hij de zielen van de mensen die in Hem geloven na hun dood ontvangt en eeuwig gelukkig maakt – middeleeuwse mensen, die geocentrisch¹ dachten, lokaliseerden de hemel² in de bovenste van de negen sferen³ – terwijl de middeleeuwse literatuur grossiert in soms zeer gedetailleerde beschrijvingen van (de verschrikkingen van) de Hel, bevat deze praktisch geen concrete beschrijvingen van wat de menselijke ziel in de Hemel te wachten staat anders dan een verheerlijkt lichaam, wat doet veronderstellen dat men aldaar voor zichzelf en anderen herkenbaar aanwezig is – vandaar dat de Hemel in de ogen van de meeste middeleeuwse stervelingen min of meer gelijk staat met een familiereünie, terwijl voor anderen het verblijf in de Hemel een eindeloze balkonscène is, waar men God en Zijn entourage (de moedermaagd Maria, Zijn apostelen, martelaren en belijders) kan aanschouwen – de Hemel is in alle opzichten het tegenovergestelde van de Hel (zie **die Helle**), het onderaardse rijk van opperduivel Lucifer, het eindstation van ongelovigen of mensen die in staat van doodzonde stierven; i) **Hemelrike**; passim.

Hendri a) [Moisan I, 1: HENRI 44] – châtelain de Frise; b) neef van Gaufroït; e) **Hendri**; f) neef van Gaufort; g) verrader – neemt deel aan de strijd om Nimagen; *Boudewijn*: r. 389.

Hendric zie **Henrick 2**

Hendrick zie **Henrick 2** en **Hoderich**

Hendrik zie **Hoderich**

Heneas zie **Eneas van Trojen**

Henedorius e) **Henedorius** – koning van Griecken; f) echtgenoot van Pernella – oom van Folkas; g) neemt de uit Rome verdreven Paulucius en diens zoon Quintiliaen in zijn koninkrijk op – laat zijn vrouw en haar minnaar Quintiliaen door Folkas doodsteken als die hen in bed betrapt; *Minnen loep*: boek II, r. 1360.

Henegauwe zie **Henegouwen**

Henegouwe zie **Henegouwen**

Henegouwen h) [Graesse: **Hannonia**]⁴ [Moisan I, 2: HAINAU(T)] — Henegouwen / Hainaut,⁵ regio in het zuiden van België met als hoofdstad Bergen / Mons⁶ – waarvan

1. <https://nl.wikipedia.org/wiki/Geocentrisme>

2. <https://nl.wikipedia.org/wiki/Hemel>

3. https://en.wikipedia.org/wiki/Geocentric_model#/media/File:Bartolomeu_Velho_1568.jpg

4. <http://tinyurl.com/Graesse-Hannonia>

5. https://fr.wikipedia.org/wiki/Comté_de_Hainaut

6. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Bergen.kmz

de geschiedenis uitvoerig beschreven werd door Jacques de Guyse¹ († 1399) in diens *Annales historiae illustrium principum Hannoniae*, een zeer vrije bewerking van de *Commentarii de bello gallico* van Julius Caesar (ca. 100-44 v.C.), aangevuld met middeleeuwse kronieken, dat op zijn beurt weer een belangrijke bron vormde voor de *Die historie van Belgies* (1574) van de Gentenaar Marcus van Vaernewyck (1518-1569) en de anonieme *Jeeste van Julius Cesar*, Schiedam, ca. 1500; i) **Henegouwen** – in Vrancrike; *Alexanders geesten*: boek VII, r. 1555; i) **Henegouwen** – waar vroeger de stad Belgies nabij het huidige Bergen (Mons) lag; *Caesar Prz*: fol. 6v, 20r-20v, 27v-28r, 40r, 44v, 58v; i) **Henegouwe** – waar Guweloen zijn toevlucht zoekt; *Huge M*: r. 413; i) **Henegouwe** – toenaam van **Wouter van Henegouwe**; *Lorreinen*: fragm. III, r. 543; i) **Henengouwe** – met Vlaendren door de Loreinen heroverd voor koning Puppijn; *Lorreinen H*: r. 85; i) **Henegouwe**; *Lorreinen J*: fragm. I, r. 381; i) **Henegouwe** – waar de ridders Coenraet en Everaert naar Margrieta van Lymborch gezocht hebben; *Margrieta van Limborch*: cap. 14; i) **Henegouwen** – land van herkomst van Aernout van Henegouwen, één van de 52 vooraanstaande ridders die het in de loop van één jaar opnemen tegen de Zwarte Ridder met de Witte Wapenen; *Ponthus ende Sidonie*: cap. 22; i) **Henegauwe** – land van herkomst van één van de deelnemers aan het toernooi te Camerijc; *Saladijn*: r. 539; i) **Henegouwe** – land in Vrancryck; *Troyen*: r. 29123; i) **Henegouwe** – de heren van Henegouwe ontkennen de samenzwering tegen Lodewike; *Wybeert*: fol. 2va, 11.

Henengouwe zie **Henegouwen**

Henewir zie [**Henewiere, die**] 1

[**Henewiere, die**] 1 a) [Moisan I, 1: HAIN(N)UIER] — de Henegouwers – in *Commentarii de bello gallico* Aduatici geheten [*Spiegel historiael* I⁶, 2, 34]² – volk woonachtig aan de rivier de Maas tussen Luik en Namen; e) **Henewir**; g) huursoldaten; *Parthonopeus*: fragm. M I, fol. 1va, 4; e) **Heynewier**; g) deelnemer aan het toernooi te Camerijc – gewond door Soyhier; *Saladijn*: r. 622.

[**Henewiere, die**] 2 a) or. Huinici — de inwoners van [Moisan I, 2: HUI], het huidige Hoi / Huy³ in Wallonië, België; e) **Henewieren**; g) willen na de val van Liugonis net als die van Beyeren en Durynghen niet terug naar hun geboorteland – spraken ooit ‘pure Griex’; *Caesar Prz*: fol. 20r-20v.

Henewieren zie [**Henewiere, die**] 2

Henne van Vranckrich e) **Henne van Vranckrich** – ridder [?]; *Karl Meinet*: r. A27, 12.

1. https://fr.wikipedia.org/wiki/Jacques_de_Guyse

2. https://www.dbnl.org/tekst/maer002spie01_01/maer002spie01_01_0014.php

3. <https://nl.wikipedia.org/wiki/Hoi>

Hennos zie **Hermos**

[**Henrijck**] zie **Heynric van Leon**

Henrijck zie **Henrick 1**

Henric e) **Henric** – heer van Normandye; f) neef van Melantwier; g) strijdt zeven jaar tegen de koning van Mec – bekeert diens dochter Claredamye tot het Christendom en verwerft haar tot echtgenote; *Ongeïdentificeerd 1*: r. 74, 78, 113.

Henric zie [**Heinric**] **10**, **Heynric van Leon**, [**Heinric van Limborch**] en **Henrick 2**

Henric van Castillen e) **Henric van Castillen** (or. Henry de Castille) – later koning van Castille; f) zoon en oudste kind van Olyvier van Castillen en Helena van Enghelant – broer van Clarissa; g) samen met Clarissa als onnozel kind door haar vader gedood om met haar bloed Artus van Algarbe te genezen, maar overleeft dat – sterft jong in de strijd tegen de Sarasinen in het land der Turcken, waar hij alvorens te sterven drie koninkrijken veroverde <Henric, Heynrick> *Olyvier van Castillen*: cap. 50, 76.

Henric van Leon zie **Heynric van Leon**

Henric van Lyone zie [**Herven van Leun**]

Henric van Poitiers zie [**Heinric**] **9**

Henrick 1 a) [Moisan I, 1: HENRI(S) 51]; b) Zoon van [Moisan I, 1: HUGUE(S) 53], roi de Constantinople; e) **Henrick** (or. Henry); f) zoon van koning Huyghe van Constantinobelen – broer van Thibert alias Thierry en Jaqueline – oom van Galien Rethore; g) vergiftigt samen met Thibert alias Thierry hun vader koning Huyghe en beschuldigt Jaqueline van die moord – uiteindelijk overwonnen door Galien Rethore en opgehangen <Henrijck, Henricx> *Galien Rethore*: cap. [10], [12]-[13], [60]-[62], [64]-[65].

Henrick 2 a) [Moisan I, 1: HENRI 37] – koning van Angleterre; b) echtgenoot van la belle Helaine de Constantinoble [Moisan I, 1: HELAINE 3] – vader van de tweeling zonen: Lion [Moisan I, 1: LION 3] alias saint Martin de Tours en Touraine [Moisan I, 1: MARTIN 4] en Bras [Moisan I, 1: BRAC] alias saint Brice [Moisan I, 1: BRICE 2]; d) het wapenteken dat in de roman beschreven wordt: drie luipaarden ‘passant, gardant’, komt overeen met het zegel van Richard Cœur-de-Lion,¹ koning van Engeland en hertog van Normandië (1189-1199); e) **Henrick** – koning van Enghelandt; f) vader van de tweeling zonen Erm alias Brixius en Lion alias Martijn; g) vindt de schipbreukelinge Helena van Constantinopolen in een boomgaard en neemt haar mee naar London – huwt haar zeer tegen de zin van zijn moeder – verslaat koning Butor te Romen en maakt van diens wapenteken met drie luipaarden het Engelse wapenteken – gaat samen met

1. https://fr.wikipedia.org/wiki/Armoiries_royales_du_Royaume-Uni#Royaumes_d'Angleterre_et_d%C3%89cosse

de koningen Amarijs van Schotlant en Anthonijs van Constantinopolen op zoek naar Helena, vindt zijn zonen terug te Tours, neemt Jerusalem in, ontzet Roomen, neemt Graffes in en vindt daar Helena terug, wordt gevangen genomen tijdens het beleg van Brugge maar bevrijd door zijn twee zonen en de bisschop van Tours, en samen met haar slijt hij zijn laatste jaren in Roomen <Hendric, Hendric van Engelandt, Hendrick, Henric, Henric van Engelant, Henrick van Engelant, Henricks, Henricx> *Helena van Constantinopolen*: cap. [8], [10]-[12], [15]-[17], [20]-[21], [24]-[31].

Henrick 3 e) **Henrick** (or. Henry / Hervy); f) zoon van Urian van Cyprus en Hermine – achterkleinzoon van Heynric van Leon <Heynric> *Meluzine*: fol. L2ra, Q3rb, Q3vb.

Henrick 4 e) **Henrick** – ridder in dienst van Karel de Grote; f) zoon van Guwelloen – broer van Hugo; g) sterft te Roncevale; *Roelant*: r. P711, P773.

Henrick zie **[Heinric] 10** en **Hoderich**

[Henryck van Leon] zie **Heynric van Leon**

Her** zie **Ar****

Heranone zie **Ermiona**

[Herbaut] a) [West VR: *Bertranz 2*, var. **Hermans**]; b) Zoon van [West VR: *Garin 1*]; e) **[Herbaut]**; f) zoon van Garijn <Herbaude> *Perchevael J*: boek II, r. 37377.

Herbolt e) **Herbolt**; g) verrader aan het hof van Karle; *Reinolt von Montelban*: r. 14568.

Herbort van Schampanien e) **Herbort van Schampanien**; g) vecht in het leger van Gernas dat Oriette verovert <Herbot> *Karl Meinet*: r. A198, 23; A201, 30.

Herbrecht e) **Herbrecht** – graaf van Vermendoys; f) broer van graaf Robbrecht van Sessoen; g) verslagen door Evax – geruild voor de gevangengenomen Echites van Athenen <Herbrechte> *Limborch*: boek V, r. 233, 270, 323, 395; e) **Herbrecht** – graaf van Vermendoes / Vermendoys; f) broer van de graaf van Sessoen <Herbrechte, [Robbrecht]> *Limborch Frg*: H51B, r. [11], 64, 136; H52, r. 290, 327, 380; e) **Herbrecht**; g) verder als boven; *Lymburch*: boek V, r. 230, 267, 320, 392.

[Herde lant, dat] h) [West PR: *Terre des Pastures, (de) la*] – koninkrijk van Rion; i) **[dat Herde lant]** – maakt deel uit van het koninkrijk van Rion van Denemarke <der herden lande> *Merlijn*: r. 10908.

Herdreit zie **Hardrich**

Here Derode zie **Hardrich**

Herec zie **Erec**

Herecijn zie **Herecinen, die**

Herecinen, die a) or. Hericyni – [*De bello gallico*, VI, XXIV]¹ — de bewoners van Hercynia silva,² een oerbos gelegen ten oosten van de rivier de Rijn en ten noorden van de rivier de Donau, dat zich ten tijde van Julius Caesar uitstreckte van het Zwarte Woud³ tot aan de Karpaten⁴; d) door Jacques de Guyse in zijn Jacques de Guyse⁵ († 1399) in zijn *Annales historiae illustrium principum Hannoniae*, een zeer vrije bewerking van de *Commentarii de bello gallico* van Julius Caesar (ca. 100-44 v.C.), voorgesteld als ‘Belgen’ c.q. Walen (in plaats van Helvetiërs), die leefden in een Belgisch oerbos, waarvoor de Ardennen model gestaan zullen hebben; e) **die Herecinen** alias **die Lukenairs** – inwoners van het land van hertog Dunco – versloegen ooit Lucius Cassius en Lucius Piso, “raetsmannen” van Roem <Herecijn, Hircijn, Hircinen> *Caesar Prz*: fol. 7v, 11v-12r, 13v, 15v-16r, 17r, 18r-20v, 23v.

Heredrejt zie **Hardrich**

[**Heremite, Peter die** zie [**Peter die Heremite**]

Heremijn e) **Heremijn**; g) verrader – steunt de valse bewering van Gwelloen, dat Amerijn plannen maakt om zijn vader Reynout te wreken; *Heemskinderen*: p. 198.

Heremont zie **Emont**

[**Heren Wrake, Van Ons**] zie [**Van Ons Heren Wrake**]

Herffen van Leun zie [**Herven van Leun**]

Herijn e) **Herijn** – koning van Mersaelien en Eggermort; f) zwager van Gratien – oom van Florette; g) begeert Florette <Herri, Herrioen> *Ayoel*: r. 82, 1132, 1145.

Herimis zie **Hermus**

Herimones zie **Ermiona**

Hercules a) [*A-Z* 1: **Herakles**]⁶ [*A-Z* 9: **Hercules**]⁷ [*Moisan I, 1: HERCULE* 1] [*West PR: Herculés*] — Herakles⁸ bij de Grieken, Hercules⁹ bij de Romeinen – zie ook [**Hercules Palen**] en **Historie vanden twaelf arbeyden des vrome Hercules**; b) buitenechtelijke zoon van Jupiter en Alcmene, de echtgenote van Amphitryon van Thebe – vader van Aventinus bij Rhea; d) Hercules is de sterkste man uit de klassieke mythologie en vermaard om zijn Twaalf Werken – één van de Argonauten¹⁰ – in Rome stond een Hercules-altaar als

1. <http://www.thelatinlibrary.com/caesar/gallic/gall6.shtml#24>

2. https://en.wikipedia.org/wiki/Hercynian_Forest

3. <https://de.wikipedia.org/wiki/Schwarzwald>

4. <https://de.wikipedia.org/wiki/Karpaten>

5. https://fr.wikipedia.org/wiki/Jacques_de_Guyse

6. https://www.dbnl.org/tekst/moor028vana01_01/moor028vana01_01_0058.php#a057

7. https://www.dbnl.org/tekst/verm064vana01_01/verm064vana01_01_0031.php#a028

8. <https://en.wikipedia.org/wiki/Heraclès>

9. <https://en.wikipedia.org/wiki/Hercules>

10. http://www.dbnl.org/tekst/moor028vana01_01/moor028vana01_01_0019.php#a018

dank voor het verslaan van Cacus, de reus van de Palatinus – frappant zijn de gelijkenissen (die gedurende de Middeleeuwen alleen maar toenemen) tussen Hercules en Samson (zie **Samsoen**), de gewelddenaar uit het Oudtestamentische Bijbelboek *Rechters*; e) **Hercules** – sterke reus; g) versloeg ooit Antheus <Ercules> *Alexanders geesten*: boek I, r. 449, 459, 1021; boek III, r. 1104, 1108, 1113, 1121; boek VII, r. 1598; boek IX, r. 609, 1162, 1188; boek X, r. 484, 968; e) **Hercules** – Romeinse god; g) in wiens tempel Brutus zijn leven wil beteren; *Caesar*: r. 408; e) **Ercules**; f) vader van Aventinus; g) heeft vele heldendaden verricht – versloeg het monster Caccus <Erchules, Hercules> *Eneide*: r. 5047, 5058, 6044, 6054; e) **Hercules** – koning van Licien; f) zoon van koning Jupiter van Creten (op wie hij sprekend lijkt: groot en sterk) en Alcumena, echtgenote van koning Amphitrion van Thebes – tweelinghalfbroer van de tengere Ypicleus – echtgenoot van Megera – echtgenoot van Echee, dochter van koning Affer van Egypten; g) bedenker van de Olympische spelen – bemachtigde de schapen van Hesperien – overwinnaar van Philotes – overwinnaar van het zeemonster dat Troje terroriseerde – verwoeste uit wraak op koning Laomedon de stad Troje voor de eerste keer – overwon de leeuwen in het bos van Nemeen – overwon de tyran Busire in Memphen – gekozen tot koning van Iconien – gaat naar de Helle om Pirithons en Theseus te helpen Proserpine aan haar moeder Sceres terug te geven – doodt Cerberus – verslaat Pluto – doodt zijn vrouw Megera omdat de centaur Lincus zegt dat zij zijn concubine geweest is, en dat hij nog nooit zo'n wellustige vrouw bekend heeft – overwint koning Antheon van Libien – overwint koning Athlas, neemt hem zijn boeken af en dwingt hem zijn wijsheid te leren – overwint koning Antheon van Libien, brengt het onder de Griekse wet, hernoemt het tot Affrike en geeft het aan Affer – verovert heel Affriquen – gaat naar Calcedonien om Dyanira te zien, wordt verliefd op haar, helpt haar vader in de strijd tegen koning Achelous van Achayen en krijgt Dyanira als vrouw – doodt met een pijlschot de centaur Nessus als die Dyanira ontvoert – trekt op verzoek van Affer met een legermacht naar Hesperien om daar de tyrannieke koning Gerion mores te leren – verslaat ook de tyran koning Cacus en verovert zo heel Hesperien dat hij toevertrouwt aan Hispan, waaraan het zijn naam Spaengien dankt – reist vervolgens naar Cremonen, waar hij de elf reuzen verslaat en op één na doodt – vindt en doodt koning Cacus nabij de berg Adventijn – heeft een liefdesverhouding met koningin Facua – doodt koning Pricus van Calidonen – wordt verliefd op Pricus' dochter Yole – vertrekt uit Italië en arriveert in Traetsen, waar hij de tyrannieke koning Dyomedes doodt en het land goed bestuur geeft – laat zich inpakken door Yole en brengt zijn dagen door in ledigheid – realiseert zich door een brief van Dyanira dat hij liefdesziek is – zoekt genezing in de tempel van Appollo op de berg Othea – trekt daar het vergiftigde hemd aan dat Dyanira hem toestuurt – als hij beseft

dat hij zal sterven werpt hij zich op de brandstapel die voor het offerdier bedoeld was, en sterft – zijn as wordt door Philotes naar de tempel gebracht die Euander voor hem liet bouwen; *Hercules*: titelpagina, proloog, cap. [1]-[24]; e) **Hercules** – Griekse ridder; f) zoon van de koning van Thebes; g) sterkste man ter wereld – vriend van Jason van Mirmidonien – doodt enkele centauren – vergezelt Jason op zijn reis naar Colcos – bevrijdt koning Furius van de Arpien – strijdt met koning Eson van Mirmidonien tegen koning Leomedon van Troyen; *Jason*: fol. 6r-11r, 54v, 56r, 56v, 57v, 58v-60r, 63r, 65r-66r, 68v, 69r, 91v, 92v, 93r, 96r-97r, 98r, 100v, 101r, 106r, 109v, 110r, 114r, 114v, 116v, 117r, 119r, 119v, 122v, 125v, 126r, 127r, 128r, 129v, 152v, [152v]; e) **Ercules** – heidense god; g) geboren in Achasia; *Limborch*: boek VIII, r. 1075; e) **Ercüles** – heidense god; g) verder als boven; *Lymburch*: boek VIII, r. 1065; e) **Hercules**; f) voorvader van koning Rioen van Denemarke; g) vriend van Jason – versloeg menige reus – één van de bezitters van het zwaard Malmiadorse; *Merlijn*: r. 23549, 23552, 23563; e) **Hercules**; g) verbrandde door Dianijra; *Stijevoort*: refr. 5: 55; e) **Hercules** – Griek; f) vader van Telapus van Misia en van Tricolomus – verwant van Jason – zwager van Celeus van Taledoen – zwager [?] van Tydeus – vader van Aventyn met Avereia als moeder; g) droeg ooit vrouwenkleden – reisde, als vriend van Jason, mee om het Gulden Vlies te bemachtigen – leidt de wraakactie tegen Troje en doodt koning Lamedon en Vulcoen – vermaard om de Twaalf Werken – doodt zichzelf als zijn eigen vrouw hem wil vergiftigen – richtte de Zuilen van Hercules op bij Gibraltar – versloeg Cacus – versloeg Gerioen <Herculus> *Troyen*: r. 72, 225, 735, 862, 887, 900, 917, 996, 1046, 1075, 1202, 1707, 1839, 1961, 1983, 2002, 2017, 2035, 2051, 2133, 2200, 2557, 2569, 2582, 2597, 2601, 2657, 5037, 5097, 5213, 5603, 6332, 8013, 8027, 8083, 8088, 25839, 26014, 26046, 26051, 27247, 27635, 27695, 29166, 30730, 37570, 37578, 37725, 37839, 37846, 37857, 37862, 37869, 37874, 37879, 39268, 39271; e) **Hercules** – ‘leenheer’ van Auctor; f) vader van Aventijn bij Rea; g) reus – vereerd in Pallante omdat hij Gherioen en Cakis had verslagen / gedood; *Troyen Prz*: fol. 145vb, 146va, 147rb, 147va, 155rb.

**Hercules, Historie vanden Twaelf Arbeyden des Vrome zie
Historie vanden Twaelf Arbeyden des Vrome Hercules**

Hercules! o) **Hercules!** – strijdkreet van koning Menelaus; *Troyen*: r. 10174.

[Hercules Palen] j) [Graesse: *Columnae Herculis*]¹ — de Zuilen van Hercules,² aan weerszijden van de Straat van Gibraltar tussen Spanje en Marokko – zie ook **Hercules**; k) **Ercules Palen** – tussen Affrica en Spanien, door Hercules

1. <http://tinyurl.com/Graesse-Columnae-Herculis>

2. https://en.wikipedia.org/wiki/Pillars_of_Hercules

neergezet om een brug tussen Europeanen en Affrike te slaan <Ercules calommen, Ercules columnen, Ercules pale> *Alexanders geesten*: boek VII, r. 1796; X, r. 330, 972.

Herculus zie **Hercules**

Herm** zie **Erm**** en **Harm****

Herman 1 e) **Herman** – bisschop van Ludeke; f) oom van Mazebrouc; g) schrijft een charter om daarmee Mazebrouc van bastaard tot echte zoon van Adelaen te maken – komt Mazebrouc te hulp in de strijd tegen Dominicus, de borchgraaf van Couchi; *Couchi*: fragm. VII, r. 356, 387, 638, 2491.

Herman 2 a) paltsgraaf Hermann von Thüringen¹ († 1217); b) broer van landgraaf Ludwig III van Thüringen en graaf Friedrich von Ziegenhain; c) paltsgraaf (1182-1190), landgraaf (1190-1217); d) belangrijkste maecenas tijdens de Middelhoogduitse bloeitijd; e) **Herman** – paltsgraaf van Niwe Burch aan de rivier de Unstrut in Düringen; f) volle broer (zelfde vader, zelfde moeder) van landgraaf Ludwig; g) is opdrachtgever voor de voltooiing van de gestolen en bij hem ondergebrachte [?] *Eneas-roman* van Heinrich von Veldiche; *Eneide*: r. 13476, 13486.

Herman 3 a) [Moisan I, 1: HERMENT 1] – aartsbisschop; e) **Herman** (or. Herment) – bisschop van koning Huyghe van Constantinoblen; g) doopt op bevel van de koningin de buitenechtelijke zoon van haar dochter Jaqueline als Galien Rethore; *Galien Rethore*: cap. [3].

Herman 4 a) [West PR: Hermans] – graaf van Triple; e) **Herman** – heer van Tryple – ridder in dienst van koning Artur; g) strijdt in Frankrijk tegen de Romeinen; *Merlijn*: r. 34867.

Herman 5 e) **Herman** (or. Armant / Hermanz) – tiran; g) heerst over het eiland Tenedoen – neemt Parthonopeus gevangen, die na een storm is aangespoeld op Tenedoen – neemt deel aan het toernooi om Melioers hand – laat zijn vrouw Parthonopeus bewaken, die medelijden met hem krijgt en hem naar het toernooi laat gaan – wordt in het toernooi gedood <Hermanne, Hermans> *Parthonopeus*: r. 4104, 4145, 4153, 4161, 4190, 4209, [4552], 4557, 4602, 5176, 5287; fragm. F I, r. 19; fragm. F II, r. 5, 20, 33, 34; e) **Herman** – Moors koning van Damasco (en Mooren lant [?]) – leenman van de sultan van Persen; f) echtgenoot van koningin Ansies; g) neemt (de verdwaalde) graaf Partinoples van Bleyes gevangen – steunt de sultan van Persen in diens gevecht met Partinoples tijdens het toernooi te Constantinopel – wordt gedood door Partinoples <Hermans> *Partinoples*: p. 43-45, 56, 57.

Herman 6 e) **Herman** – deken; g) zou in een voltallige kerkelijke vergadering Reynaerts excommunicatie hebben uitgesproken <Harmanne, Hermanne>

1. https://de.wikipedia.org/wiki/Hermann_I._%28Thüringen%29

Reynaert A en F: r. 2733; e) **Herman** – “provisoor” (groot-vicaris); g) had Reynaert in de ban gedaan; *Reynaerts Hst*: r. 4511.

Herman van Yfenijs e) **Herman van Yfenijs** (or. Riof de Fenis) – Turk; g) gedood door Ernout van Marberoen <Hermanne> *Parthonopeus*: r. 6596, 6600.

Hermelijne zie **Hermeline**

Hermelik zie **Ermeric**

Hermeline a) or. Hermeline¹ — de vossin Hermeline; e) **Hermeline** – vossin; f) echtgenote van Reynaert – moeder van Reynaerdijn en Rossel – tante van Grimbeert – ‘tante’ van Cuwaert; g) blijft met de kleine vosjes achter als Reynaert voor de derde keer gedagvaard wordt – verheugd en verbaasd over Reynaerts behouden thuiskomst – vertrekt met Reynaert en de vosjes <Ermelijn, Ermelijnen, Ermeline, Ermelinen, Erminen, Hermelijne, Hermelijnen, Hermelinen> *Reynaert A en F*: r. 1361, 1407, 1425, 2282, 2415, 3080, 3092, 3112, 3133, 3144, 3159, 3166, [F3136], [F3138], 3218, 3231, 3321, 3327; e) **Ermelijn** – vossin, toegenaamd: “die Wijse”; f) echtgenote van Reynaert 1 – moeder van Reynken, Roesel en Reynerdijn – ‘tante’ van Kywaert – tante van Grymbert; g) verder als boven – blij met Reynaerts terugkeer na de veroordeling en de tweekamp <Armeline, Ermelijne, Ermeline> *Reynaert Prz*: r. 995, 1048, 1058, 1784, 2274, 2280, 2310, 2353, 2402, 2853, 2877, 2925, 6220; e) **Ermelijn** – vossin, toegenaamd: “die Wijse”; f) echtgenote van Reynaert 1 – moeder van Reynaerdijn, Rossel en Reynaert 2 – ‘tante’ van Kuwaert – tante van Grymbaert; g) verder als boven <Armelijn, Ermelinen, Ermelyne, Ermelynen> *Reynaerts Hst*: r. 1379, 1449, 1467, 2436, 3080, 3090, 3112, 3133, 3184, 3240, 3253, 3838, 3868, 3927, 7749, 7754.

[Hermengert] e) **[Hermengert]**; f) echtgenote van Macharijs; g) raadt Macharijs af de tweelingzonen van Ayoel en Mirabele te verdrinken <Hermengerde> *Ayoel*: r. 642.

Hermenie(n) zie **Ermenie 2**

[Hermenijn] zie **Ermenijn**

Hermerien h) ‘rijmnaam’, de rijmgever is “prayerien” – de twee meest voor de hand liggende identificaties voor dit toponiem zijn 1) een verminking van het Spaanse Almeria² (zie **Almerien**) en 2) een verminking van het koninkrijk Armenien (zie **Ermenie 2**); i) **Hermerien** – koninkrijk en toenaam van **Flore van Hermerien**; *Jourdein*: r. 342.

Hermerik zie **Ermeric**

Hermine e) **Hermine** – koningin van Cypers; f) dochter van de koning van Cypers – echtgenote van Urian <Hermijne, Hermijnen, Herminen, Hermynen,

1. https://fr.wikipedia.org/wiki/Roman_de_Renart#Les_personnages

2. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Almeria.kmz

Hermynne > *Meluzine*: fol. H1va, H2ra, H2vb, H4vb, H5ra, I3va, I3vb, I5va, I5vb, I6va, I6vb, K1ra, K1rb, K2ra, L2ra, L3ra, L4ra, Q3rb.

Herminette van Ermenyen e) **Herminette van Ermenyen** – koningin van Ermenyen – toegenaamd: “de Scone”; *Cassant*: r. 11, 55.

[Hermitage vanden Berge, die] h) [West PR: Ermitage del Mont, I’]; i) **die Ermitage vanden Berge** – kluizenaarswoning waar Ywein van zijn wonden geneest; *Lanceloet*: boek II, r. 5063.

Hermitage vander Hage, die h) [West PR: Ermitage de la Haie, I’]; i) **die Hermitage vander Hage** – kluizenaarswoning waar Acglovel volgens de belofte van Griffioen vanden Quaden Passe de gevangengenomen Keye kan ophalen <Hermitagen vander Hage> *Lanceloet*: boek II, r. 2511, 2523-2524.

Hermogenes a) or. Hermogenis/Hermogenes — Hermes Trismegistos,¹ de Griekse benaming voor de Egyptische god Thoth – zijn voorname aanwezigheid in de brontekst *Secretum secretorum*² vindt zijn oorzaak in de Arabische oerversie van deze tekst – zie ook **Tervogant**; e) **Hermogenes** – exemplarisch wijs man; *Heimelicheit der heimelicheden*: r. 146, 653, 695.

Hermos h) bedoeld lijkt de stad/berg Nysa,³ waarvan de ligging in nevelen gehuld is, alwaar de jonge god Dionysos (zie **Bachus**) in veiligheid gebracht werd door ofwel Zeus zelf ofwel door Hermes om het te beschermen tegen de moordlustige jaloezie van Hera – Herodotus situeert Nysa in Aethiopia en Solinus⁴ lijkt hem daarin te volgen – Nysa wordt ook wel in India gelokaliseerd, wat hiermee niet in tegenspraak is, omdat gedurende de Middeleeuwen er sprake was van drie India’s, waarvan er twee in Azië lagen en één aan de oostkust van Afrika – onduidelijk is of de naam Hermos in plaats van Nysa samenhangt met Hermes; i) **Hermos** [Hs. Gent, KANTL: 7 bis d]/**Hennos** [Hs. München: BSB Cgm 41] – (groot) gebergte in “Oost-Etyopen” – waar volgens Solinus het hol van Liber Bacus is; *Alexander E*: boek X, r. 511; *Alexanders geesten*: boek X, r. 511.

Hermus h) [Graesse: **Hermus fluvius**]⁵ or. Hermi fluvius [*Imago mundi*: I, 20]⁶ — de rivier de Hermos/Hermus⁷ in Lydië, de huidige rivier Gediz⁸ in Turkije; i) **Hermus** – rivier in Licaone in Minder Asia, met goudzand; *Alexanders*

1. https://en.wikipedia.org/wiki/Hermes_Trismegistus

2. https://en.wikipedia.org/wiki/Secretum_Secretorum

3. [https://de.wikipedia.org/wiki/Nysa_\(Mythos\)](https://de.wikipedia.org/wiki/Nysa_(Mythos))

4. https://en.wikipedia.org/wiki/Gaius_Julius_Solinus

5. <http://tinyurl.com/Graesse-Hermus-fluvius>

6. https://pdxscholar.library.pdx.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=5100&context=open_access_etds

7. <https://en.wikipedia.org/wiki/Hermus>

8. https://en.wikipedia.org/wiki/Gediz_River

geesten: boek VII, r. 1359; i) **Herimis** – rivier in Lichaone in Mynder Asya – verder als boven; *Troyen*: r. 28932.

[**Hernas**] zie **Ernaut**

Hernaut zie **Ernaut**

Hero a) [A-Z 1: **Hero & Leandros**]¹ — Hero,² priesteres van Aphrodite/Venus in Sestus (zie **Sestoen**) – in Ovidius *Heroïdes*³ schrijfster van brief XIX⁴ aan Leander – zie ook **Adonis van Zesten**; b) geliefde van Leander; d) pleegde zelfmoord nadat Leander verdronken was; e) **Hero**; g) schonk haar liefde aan Leandere; *Stijevoort*: refr. 5: 65; e) **Horea**; g) exemplarisch slachtoffer van de liefde <Neroos> *Vergi Prz*: r. 469, 564.

Herodes 1 a) [A-Z 5: **Herodes de Grote**]⁵ [Moisan I, 1: HERODE(S) 1] [West PR: **Herode 2**] — Herodes de Grote⁶ (73-4 v.C.) [Mattheus 2, 1]⁷ [Lucas 1, 5]⁸ alias Herodes Ascalonita [Noordnederlandse historische bijbel, 3 Koningen, cap. 2; Makkabeeën, Van Antipater, die rechter van Jherusalem, Herodes Ascaloniten vader' e.v.] alias Herodes van Ascaloen [Spiegel historiael II¹, 2, 6]⁹, omdat Ascalon (zie **Ascaloen**), de grootste havenstad in het land van de Filistijnen, zijn geboorteplaats zou zijn; b) zoon van de Idumeër Antipater en de Arabische Cyprus – gehuwd met in totaal 10 vrouwen bij wie hij de nodige kinderen verwekte, de bekendsten: Antipater (bij Doris), Alexander, Aristobulus (bij Mariamme 1), Herodes Philippus (bij Mariamme 2), Herodes Archelaüs, Herodes Antipas (bij Malthace) en Philippus (bij Cleopatra); c) begonnen als generaal in Romeinse dienst werd hij eerst stadhouder van Galilea (47 v.C.) en later koning van Judea (37-4 v.C.); d) hoewel hij er eigen agenda op na hield, gold hij voor de Romeinen als een loyale dienaar van het Romeinse keizerrijk – voor de Joden was hij een 'vreemdeling' en vooral gehaat om zijn Hellenistische levenswandel en wurgende belastingheffing – volgens de Christenen is hij de opdrachtgever van de legendarische kindermoord te Bethlehem¹⁰ (*Legenda aurea* [X: De innocentibus] *Gulden legende*: Vanden Onnoselen Kinderen [10]), waarmee hij de pasgeboren Jezus (van Nazareth) als zijn geprofeteerde troonopvolger hoopte uit te schakelen, nadat hij van de Drie Koningen (zie **die Drie coninghen**) gehoord had dat de nieuwe koning der Joden geboren was –

1. https://www.dbnl.org/tekst/moor028vana01_01/moor028vana01_01_0061.php#a060

2. https://en.wikipedia.org/wiki/Hero_and_Leander

3. <https://en.wikipedia.org/wiki/Heroïdes>

4. <https://www.thelatinlibrary.com/ovid/ovid.her19.shtml>

5. https://www.dbnl.org/tekst/goos020vana02_01/goos020vana02_01_0017.php#a016

6. https://en.wikipedia.org/wiki/Herod_the_Great

7. http://vulgate.org/nt/gospel/matthew_2.htm

8. http://vulgate.org/nt/gospel/luke_1.htm

9. https://www.dbnl.org/tekst/uten001twee01_01/uten001twee01_01_0002.php

10. https://nl.wikipedia.org/wiki/Kindermoord_van_Bethlehem

zeker is wel dat Herodes, gevoed door ambitie, jaloezie, leugens, machtwellust, rancune en verdachtmakingen, dermate paranoia werd dat hij er niet voor terugschrok onder anderen zijn tweede echtgenote Mariamme 1 en zijn zoons Alexander, Antipater en Aristobulus te laten doden – verbouwer van de Tempel en de Toren van David; e) **Herodes**; g) in Surien aangevallen door de Persine <Heroden> *Caesar*: r. 985, 989, 995, 997, 1000, 1004, 1018, 1021, 1026, 1033; e) **Herodes**; *Graal & Merlijn*: r. 593, 603; e) **Herodes Ascalonita**; g) koning der Joden ten tijde van Jezus' geboorte – uitmoordenaar van de Onnozele Kinderen van Bethlehem <Herodes> *Gulden legende*: I, p. 82-86, 111, 113, 116-117, 175; e) **Herodes**; *Hughe Prz*: p. 39; e) **Herodes**; *Karl Meinet*: r. A158, 4; A337, 44; e) **Herodes** – exemplarisch slechte vorst – raakt in paniek als hij van de Drie Koningen hoort dat te Bethlehem een kind geboren is dat de verloren zielen zal verlossen en de macht zal krijgen over de aarde en de Hel – neemt eigenhandig deel aan de moord op de 100.040 Onnozele Kinderen van Bethlehem onder wie hij Jezus van Nazareth vermoedt – dwingt de Heilige Familie op bevel van een engel Gods naar Egypten te vluchten totdat het bericht komt van zijn onsmakelijke dood waarna zij terugkeren – opgevolgd door de voorbeeldige Archelaus (zie **Archelaus 1**) <Herodesse> *Leven Ons Heren*: r. 516, 536, 593, 608, 612, 617, 620, 652, 663, 664, 687, 694, 730, 743, 746, 757, 782, 802, 815, 818, 3338; e) **Herodes** – koning van Galileen; f) vader van Archilaus; g) liet 4460 kinderen doden – nam vóór Titus met hulp van de Romeinen Jherusalem in; *Wrake Vb*: fol. C1v, E1r, F4r.

Herodes 2 a) or. Herodes – hier vermoedelijk gebruikt als exemplarische koningsnaam; e) **Herodes** – koning; g) hoofdpersoon in een exempel ['Septem sapientes'] dat de keizerin vertelt om haar man te overtuigen van de schuld van haar stiefzoon, die zij [valselijk] van verkrachting beschuldigd had: Herodes verloor het licht in beide ogen, vroeg daarom zijn zeven wijzen om raad, die hem niet konden helpen, maar werd genezen door het kind Merlijn, die vervolgens deze zeven wijzen liet onthoofden; *7 Vroeden*: r. 2785, 2800, 2801, 2814, 3021.

Herodes 3 a) Herodes Antipas¹ [*Mattheus* 14, 1]²; b) zoon van Herodes de Grote en Malthace – halfbroer van Herodes Filippus – echtgenoot van Aretha, dochter van de koning van Damascus, die hij verstootte en verruilde voor Herodias, de vrouw van zijn broer Philippus – stiefvader van Salome; c) tetrarch van Galilea en Perea (4 v.C.-39); d) werd door Johannes de Doper ernstig berispt om zijn huwelijkspolitiek – omdat Johannes' populariteit zo groot was, bedacht Herodias een list: zij liet haar dochter voor Herodes dansen, die haar

1. https://en.wikipedia.org/wiki/Herod_Antipas

2. http://vulgate.org/nt/gospel/matthew_14.htm

hiervoor beloonde met een bede, waarop zij om het hoofd van Johannes vroeg, dat kreeg en aan haar moeder gaf; e) **Herodes**; g) stuurt Jezus als een “sot” terug naar Pylatus; *Hughe Prz*: p. 40; e) **Herodes**; g) verantwoordelijk voor de moord op sint J(oh)an, daartoe aangezet door zijn concubine en schoonzuster Herodyadis; *Minnen loep*: boek III, r. 869; e) **Herodes** (or. Herode); g) zijn wil om zijn belofte aan zijn dochter te houden was (nog) groter dan zijn genegenheid voor Jan Baptiste; *Olyvier van Castillen*: epiloo; e) **Herodes** (or. Herodes); g) door wie de apostel Jacob die Meerder gedood werd; *Turpijn*: I, r. 5; II, r. 16.

Herodes 4 a) Herodes – hier gebruikt als exemplarische naam en niet als verwijzing naar een historische Herodes; e) **Herodes**; g) heerser toen Rubem geboren werd; *Judas*: r. 1.

Herodyadis a) Herodias¹ [*Mattheus* 14, 3]² [*Marcus* 6, 17]³ [*Lucas* 3, 19]⁴; b) dochter van Aristobulus en Berenice – kleindochter van Herodes de Grote – echtgenote van 1) Herodes Filippus en 2) Herodes Antipas – moeder van Salome bij Herodes Filippus; d) ergerde zich dermate aan de kritiek van Johannes de Doper op haar buitenechtelijke relatie met haar zwager Herodes Antipas dat zij hem door Herodes Antipas liet onthoofden; e) **Herodyadis**; g) spoorde haar dochter aan het hoofd van sint J(oh)an te vragen van Herodes <Herodyadesse> *Minnen loep*: boek I, r. 508; boek III, r. 962.

[**Herpen, Casteel van**] zie [**Casteel van Herpen, dat**]

Herpin a) [*Moisan I*, 1: HARPIN 6] – gént sarrasin; e) **Herpin** – Saraceens monster; g) metgezel van Cordragoen – voedt zich met kindervlees – gedood door Ogier; *Ogyer*: r. 18441, 18471, 18483, 18489, 18554, 18566, 18573, 18596, 18597.

Herpoen zie **Arpoen**

Herri a) mogelijk corrupt, lees: Tierri [?]; e) **Herri** – correspondeert met **Boudewijn 8** (in *Reynaert Prz*) – (ezel); g) aanklager van Reynaert <Boudwin> *Reynaerts Hst*: r. 1881.

Herri(oen) zie **Herijn**

[**Hersent**] zie **Haersint**

Hersint a) [*Moisan I*, 1: HERSENT]; b) echtgenote van Hagenel, slager in Orléans; e) **Hersint** – wanstaltige pensverkoopster te Urliens; g) bespot Aiol; *Aiol*: r. 90.

Hersuint zie **Haersint**

Hert, Witte zie **Witte Hert, die**

1. <https://en.wikipedia.org/wiki/Herodias>

2. http://vulgate.org/nt/gospel/matthew_14.htm

3. http://vulgate.org/nt/gospel/mark_6.htm

4. http://vulgate.org/nt/gospel/luke_3.htm

Hert metten Witten Voet zie **Witte Hert, die**

[Hertegebrec] a) or. Queur Faillez, lett. ‘hartzeer’, allegorie¹; e) **Hertegebreke**;
f) vader van Scalc; *Vlaamse Rose*: fragm. Al, r. 309.

[Hertrant] a) [West PR: Arrant, var. Hertant]; b) neef van [West PR: Aminaduc];
e) **[Hertrant]** – ridder, één van de Sennen; f) neef van koning Amades; g) valt
Leonois en Orcanie aan <Hertrante> *Merlijn*: r. 20035.

Hertwich e) **Hertwich** – toegenaamd: “der Kale”; g) verrader – bondgenoot van
Rohart <Herttwichs> *Karl Meinet*: r. A218, 12, 59; A237, 16; A242, 60; A243,
24; A245, 64; A255, 21; A267, 32, 46; A284, 30.

[Herven van Leun] a) [Moisan I, 1: HERVI(S) 19 DE LION] – heer van Lyon; d) verrader;
e) **Henric van Lyone**; g) verrader; *Heemskinderen*: p. 197; e) **Herffen van
Leun** – graaf; f) zoon van Pynabels oom – neef van Wellis van Nanantensis;
Karl Meinet: r. A520, 57; e) **Emmerich von Lyon**; g) verrader aan het hof van
Karle <Emmeryn> *Reinolt von Montelban*: r. 14566, 14666.

Hervi zie **Hervy van Riveel**

Hervy van Riveel a) [West PR: Hervi 2], toegenaamd: ‘de Rivel’; e) **Hervy van Riveel** –
standaarddrager van koning Leodegan van Carmelide – Tafelronde-ridder [?],
in dienst van koning Leodegan van Carmelide en van koning Artur; g) strijdt
in Carmelide tegen de Sennen – wijst Gawyn op zijn onhoofse gedrag in een
uit de hand gelopen toernooi te Logres <Hervi, Herviel, Herviele, Hervine,
Hervis, Hervy, Hervy van Rivel> *Merlijn*: r. 17450, 17471, 17476, 17481,
18328, 18345, 18351, 18357, 18506, 18911, 18922, 18929, 23121, 23139,
23173, 23187, 23670, 25354, 27992, 28710, 29338, 29340, 29353, 29363,
29369, 29384, 29395, 29489, 29498, 29593, 29605, 33896.

Hervi van Rivel zie **Hervy van Riveel**

Herviel zie **Hervy van Riveel**

[Hervijn] zie **[Hervijn van Gironvile]**

[Hervijn van Gironvile] e) **[Hervijn van Gironvile]** – ruwaard van Narbone
<Hervine van Gironvile> *Lorreinen J*: fragm. I, r. 1101, 1430; e) **[Hervijn]**;
g) ter dood veroordeeld door Karel de Grote <Her[...]e> *Lorreinen V*:
fragm. B, r. 16; e) **[Hervijn]** <Hervine> *Lorreinen W*: fragm. V, r. 37.

Hesperia h) [Graesse: Italia, var. Hesperia]² — Hesperia,³ volgens Vergilius [*Aeneis* III, 163]⁴
de / een oude Griekse naam voor het land in het westen, dat later naar
koning Italus Italia genoemd werd – geboorteland van Dardanus – zie ook
Esperus; i) **Hesperia** – oude naam van **Ytalia** – geboorteland van Dardanus;
Troyen: r. 35815, 35835.

1. <https://de.wikipedia.org/wiki/Allegorie>

2. <http://tinyurl.com/Graesse-Italia-var-Hesperia>

3. [https://en.wikipedia.org/wiki/Hesperia_\(mythology\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Hesperia_(mythology))

4. <http://www.thelatinlibrary.com/vergil/aen3.shtml>

Hesperien h) [Graesse: **Hispania**, var. **Hesperia**]¹ — Hesperia,² de oude naam voor het Iberische schiereiland; i) **Hesperien** (or. Esperie) – paradisijselijk land in het westen met in de directe omgeving gelukzalige eilanden, waaronder dat van koning Philotes, waar zich bijzondere schapen bevinden, waarvan Hercules er 60 meeneemt, evenveel rammen als ooien – met daarin de landen Dandelourie, Estremaduren, Galissien en Portugael van koning Gerion – veroverd door Hercules op de tyrannieke koningen Gerion en Cacus en daarna toevertrouwd aan Hispan, naar wie het Spaengien geheten werd; *Hercules*: cap. [5], [18]-[19], [21].

Hessen h) [Graesse: **Hassia**]³ — Hessen,⁴ regio in het midden van Duitsland met als hoofdstad Kassel⁵; i) **Esser** – in Germania; *Alexanders geesten*: boek VII, r. 1437; i) **Hessen** – land in Garmania; *Troyen*: r. 29005; i) **Hessen** – waarheen Ulenspiegel uitwijkt als de grond in Sassen hem te heet onder de voeten wordt – waar Ulenspiegel zich aan het hof van de graaf uitgeeft voor kunstschilder; *Ulenspiegel*: H 18.

Hester a) [A-Z 3: Ester]⁶ — Ester⁷/Hester in de *Vulgaat* [*Esther* 2, 7]⁸; b) tweede echtgenote van koning Ahasverus (Xerxes I) van Perzië; c) koningin van Perzië; d) één van de ‘Neuf Preuses’⁹; e) **Ester** (hs. “tierst”) – Jodinne, koningin; f) nicht van Mardocheus – tweede echtgenote van koning Asswerus; g) door Asswerus tot vrouw gekozen na de verstoting van Vasti – beschermt de Joden in het rijk van haar man tegen Aman <Hester> *Alexanders geesten*: boek IV, r. 919; boek VI, r. 131; e) **Hester**; g) verkozen door koning Asswerus om haar deugdzaamheid, nadat de hoogmoedige Festa verstoten was; *Margrieta van Limborch*: cap. 57; e) **Hester**; g) werd na de verstoting van koningin Vasti door koning Asswerus tot de nieuwe koningin gekroond – exemplarisch goede vrouw <Hesters> *Minnen loep*: boek I, r. 2487; boek IV, r. 842, 848, 963, 2297.

Hestoer zie **Hestor van Mares**

Hestor a) [West PR: Sestor] – koning van Libe; e) **Hestor** – koning, in dienst van keizer Lucet van Rome; g) gedood door koning Artur <Cestor> *Merlijn*: r. 34896.

Hestor zie **Hestor van Mares**

Hestor van Maras zie **Hestor van Mares**

1. <https://tinyurl.com/Graesse-Hispania-var-Hesperia>

2. [https://fr.wikipedia.org/wiki/Hesp%C3%A9rie_\(contr%C3%A9e\)](https://fr.wikipedia.org/wiki/Hesp%C3%A9rie_(contr%C3%A9e))

3. <http://tinyurl.com/Graesse-Hassia>

4. https://de.wikipedia.org/wiki/Landgrafschaft_Hessen

5. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Kassel.kmz

6. http://www.dbnl.org/tekst/goos020vana01_01/goos020vana01_01_0015.php#a014

7. https://en.wikipedia.org/wiki/Book_of_Esther

8. http://vulgate.org/ot/esther_2.htm

9. https://fr.wikipedia.org/wiki/Neuf_Preux#Les_Neuf_Preuses

Hestor van Mares a) [West PR: Hector 3, var. Hestor], toegenaamd: ‘des Mares’;
 b) natuurlijke zoon van [West PR: Ban], koning van Benoïc en de dochter van [West PR: Agravadein 2], de heer van Les Mares – halfbroer (zelfde vader) van Lancelot du Lac; d) één van de ridders die, op zoek naar Lancelot, de Graal te zien krijgt – wreekt de dood van koning Lac; e) **Hestor van Mares** – Tafelronde-ridder op verzoek van koning Artur; f) zoon van Ban van Benewijc en de dochter van de hertog van Mares – halfbroer van Lanceloet van Lac – neef van Lyoneel en Bohort van Gaunes; g) door Walewein als één van de tien metgezellen gekozen om Lanceloet op te sporen <Estor, Estor van Mares, Hestoer, Hestore, Hestore van Mares, Hestorre, Hestors, Hestors van Mares, Hetstor> *Lanceloet*: boek II, r. 1723, 2287, 2688, 2690, 2729, 2736, 2738, 2743, 2754, 2762, 2765, 2775, 2799, 2813, 2818, 2823, 2826, 2830, 2867, 2870, 2887, 3277, 3279, 3285, 3307, 3322, 3361, 3384, 3398, 3411, 3434, 3457, 3467, 3471, 3482, 3495, 3521, 3530, 3535, 3541, 4261, 4264, 4271, 4275, 4305, 4337, 4338, 4344, 4357, 4361, 4407, 4430, 4431, 4433, 4435, 4445, 4458, 4466, 4487, 4503, 4521, 4527, 4536, 4542, 4545, 4561, 4573, 4583, 4584, 4586, 4596, 4599, 4603, 4607, 4621, 4636, 4647, 4728, 4738, 4740, 4754, 4765, 4778, 4785, 4805, 13442, 13444, 13463, 13482, 13490, 13536, 13554, 13555, 13556, 13559, 13562, 13601, 13629, 15721, 15766, 15796, 15821, 15895, 15916, 15969, 15984, 15993, 16879, 21192, 21215, 21217, 21256, 22090, 22436, 22473, 22480, 22523, 22546, 22549, 22558, 22655, 22663, 24598, 25018, 25058, 27358, 27360, 27375, 27380, 27399, 27415, 28509, 28526, 28639, 28648, 28660, 28663, 28668, 28672, 28858, 28920, 30234, 30267, 30344, 30624, 30639, 30852, 30888, 31155, 31308, 31624, 31791, 31835, 31903, 32555, 32672, 32675, 32729, 32925, 32936, 32939, 32960, 32970, 33002, 33056, 33069, 33078, 33081, 33084, 33089, 33121, 33147, 33150, 33163, 33168, 33186, 33191, 33193, 33199, 33202, 33206, 33207, 33262, 33267, 33269, 33312, 33339, 33368, 33402, 33424, 33426, 33429, 33445, 33807, 33978, 34180, 34194, 34265, 34398, 34409, 34434, 34465, 34476, 34499, 34507, 34513, 34519, 34541, 34590, 34599, 34602, 34619, 34629, 34665, 34672, 34687, 35420, 35423, 35561, 35767, 35779, 35808, 35823, 36286, 36303, 36324, 36330, 36360, 36367, 36374, 36383, 36389, 36401, 36420, 36434, 36446, 36459, 36474, 36508, 36533, 36541, 36576, 36591, 36602, 36612, 36682, 36693; e) **Hestor** – Tafelronde-ridder; f) broer van Lanceloet van Lac; g) gaat op queeste naar de Graal <Hestore, Hestors> *Lanceloet*: boek III, r. 5802a, 5824, 5832, 5915, 5935, 5939, 5951, 5952, 5962, 6022, 6105, 6131, 6246, 7753, 7767, 7781, 7785, 7789, 7803, 9976, 9981, 10000; e) **Hestor** – Tafelronde-ridder; g) gaat met Brandesion naar het door Keye belegerde kasteel om voor hem te vechten; *Lanceloet*: boek III, r. 19926, 19987, 20000, 20102, 20114; e) **Hestor van Maras** – Tafelronde-ridder; f) broer van Lanceloet van Lac; g) neemt deel aan het toernooi van Winceestre – volgt Lanceloet naar

Joyosegaerde – staat Lanceloet bij in diens strijd tegen koning Artur – gaat met Lanceloet naar Grote Bertangen om tegen Mordrets zonen te strijden – wordt na afloop van de strijd kluizenaar en sterft vier jaar later <Hestore, Hestore van Maras, Hestors, Hestors van Maras> *Lanceloet*: boek IV r. 365, 845, 847, 863, 923, 943, 1102, 1634, 1899, 1922, 2388, 3482, 3536, 3552, 3742, 3756, 3846, 4655, 4661, 4701, 4705, 5484, 5510, 5636, 5727, 6126, 6210, 6217, 6222, 6239, 6250, 6321, 6397, 6552, 6604, 6613, 6622, 6627, 6687, 6770, 6874, 6956, 7645, 7752, 7808, 8767, 8869, 8966, 9195, 9537, 9547, 9553, 9569, 9573, 12416, 12752a, 12777, 12787, 12798, 12820, 12831, 12845; e) **Hestor** – Tafelronde-ridder; g) gaat op zoek naar Walewein – wordt na de overwinning op de Ieren en de Saksen Tafelronde-ridder – op zoek naar Lantsloot – bevrijdt Doedineel <Estor, Hestore, Hestors> *Lantsloot*: r. 1285, 1348, 1363, 1366, 1370, 1517, 1575, 1578, 1689, 2056, 5831, 5832, 5836, 5846, 5857, 5860, 5869, 5879, 5881, 5894; e) **Hestor**; f) zoon van koning Ban van Bonewijc en de dochter van Aggravadein; *Merlijn*: r. 33166a; e) **Hestor van Maras** – ridder van koning Artur; f) broer van Lanceloet van Lac; g) weet door de tussenkomst van Gariet en Griflet te vluchten uit zijn gevangenschap <Hestore, Hestors> *Perchevael J*: boek II, r. 41680, 41713, 41725, 41733, 41734, 41741, 41768; e) **Hestor** – koning, Tafelronde-ridder; g) vecht tegen Torec – verslagen; *Torec*: r. 3388; e) **Estor** alias **die Swarte Ridder** – Tafelronde-ridder; f) broer van Lanceloot; g) ontvoert Ysabele terwijl Walewein slaapt – pas ná een hevig gevecht herkend door Walewein <Estore> *Walewein*: r. 10005, 10015, 10021, 10032, 10043, 10047, 10096, 10181, 10188, 10201, 11152.

Hestoran zie **Estoran**

Hesturea zie **Ystria**

Hete See, die h) bedoeld zal zijn de Atlantische Oceaan voor de kust van Afrika ter hoogte van de evenaar, waar het zeewater door de tropische zon aan de kook gebracht wordt (*Alexanders geesten*, boek VII, r. 1665-1669) – waar Atlantis gelegen zou hebben (*Alexanders geesten*, boek VII, r. 1709-1720), zoals beschreven door Plato in zijn *Timaeus*¹ – mogelijk hetzelfde als **die Grote See 1** en **Oceanus**; i) **die Hete See** – zee waarin het grote eiland lag dat, bij Plato, met zijn bewoners ten onder gegaan is; *Alexanders geesten*: boek VII, r. 1712.

Hetolus h) [Graesse: **Aetolia (regio)**]² — Aetolia,³ regio in centraal Griekenland, gelegen boven Achaia – levert als bondgenoot van koning Menelaus infanterie (“dat

1. <http://www.arsfloreat.nl/documents/Plato-Timaios.pdf>

2. <http://tinyurl.com/Graesse-Aetolia-regio>

3. <https://en.wikipedia.org/wiki/Aetolia>

bello pedites Aetolus”) [*Achilleis* I, 418]¹ – zie ook **Cholias**; i) **Hetolus** (or. Aetolus) – bondgenoot van koning Menelaus; *Troyen*: r. 5451.

Hetstor zie **Hestor van Mares**

Hettel die Brune zie **Ettel die Brune**

Hettuba zie **Hecuba**

HFFLPG a) verraadselde naam van de auteur / vertaler van de *Karl Meinet*;

e) **HFFLPG** – lees: [?] ; *Karl Meinet*: r. A1, 17-19.

Hi** zie **I****

Hyamont zie **Emont**

Hybernien h) [Graesse: **Hibernia**]² — Hibernia,³ klassieke benaming voor het huidige Ierland (zie **Irlant**); i) **Yberne** – geboorteland van sente Brandaen; *Brandaen*: r. 25, 113; i) **Hybernien**; *Meluzine*: fol. A5ra.

Hybria zie **Yberia**

Hyenis zie **Hymes**

Hije zie **Lya**

Hijfte h) Hijfte⁴ in Vlaanderen, in het Land van Waas,⁵ België; i) **Hijfte** – dorp in Vlaendren, “in Waes int soete lant” nabij Ghend – waar de samenzweerders (Bruun, Grimbeert, Tybeert, Ysengrijn en Reynaerts vader) tegen koning Nobel bijeen kwamen <Hyfte, Ijste> *Reynaert A en F*: r. 2262, 2263; i) **Yfte** – “Doe dese viue quamen tusschen ghent. ende den dorpe dat heit yfte” – verder als boven; *Reynaert Prz*: r. 1665; i) **Hijfte** – gelegen in Vlaanderen, tussen Risel en Ghent – verder als boven; *Reynaerts Hst*: r. 2283.

Hijspaengen zie **Spaengen**

[**Hylarius kerke, Sent**] zie [**Sent Hylarius kerke**]

Hildebalde e) **Hildebalde** – biechtvader van Karll Meynet; *Karl Meinet*: r. A535, 61.

Hildegarsberch, Willem van zie **Willem van Hildegarsberch**

Hildegart e) **Hildegart**; f) echtgenote van Adelaen – tante van Dominicus, de borchgraaf van Couchi; *Couchi*: fragm. VII, r. 437.

Hildegart zie **Hildegart**

Hildegart a) [Moisan I, 1: HILDEGARDE], dochter van een hertog van Souabe — Hildegard⁶ († 783); b) dochter van Gerold von Anglachgau,⁷ een Frankisch edelman – derde echtgenote van Karel de Grote – moeder van [Moisan I, 1: CHARLOS 1], Adelhaid, Rotrud, Karllman, Lotharius, [Moisan I, 1: LOEÏ(S) 1], Bertha, Gisela en

1. <https://www.thelatinlibrary.com/statius/theb7.shtml>

2. <http://tinyurl.com/Graesse-Hibernia>

3. <https://en.wikipedia.org/wiki/Ireland>

4. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Hijfte.kmz

5. <https://nl.wikipedia.org/wiki/Waasland>

6. https://en.wikipedia.org/wiki/Hildegard_of_Vinzgouw

7. https://de.wikipedia.org/wiki/Gerold_von_Anglachgau

Hildegard; e) **Hildegart** (or. Hildegard) – koningin; f) echtgenote van koning Karel – [moeder van Belicent]; g) staat borg voor de door de verrader Harderic van ‘ontering’ van Belicent beschuldigde Amelis – stichtte Sente Pieters Kerke in Pavia om aldaar Amelis te begraven <Hildegart, Hildegarden> *Amijs ende Amelis*: r. LXXV, 81; LXXVII, 65; LXXXIII, 60; e) **Hildegart** – koningin van Vrancrijc; f) echtgenote van koning Karel van Vrancrijc – moeder van de zoons Charlot, Pippijn en Lodewijc en de dochters Rotruyt, Berga en Gilla; *Hughe Prz*: p. 4; e) **Hildegart** – geboren in Swaven; f) tweede echtgenote van Karll Meynet – moeder van Ludwich, Pippyn, Karlle, Rotrude, Bergas en Gilla <Hyldegarde, Hyldegart> *Karl Meinet*: r. A302, 19; A308, 62; A309, 13; A314, 41; A315, 28.

Hildernissen h) [Graesse: **Hildeshemium**]¹ — Hildesheim² in Niedersachsen, Duitsland – Hilmessen³ in het niederdeutsch; i) **Hildernissen** – “int lant van Hildernissen”; *Ulenspieghel*: H 12.

Hildrie zie **Hildric**

Hildric e) **Hildric** – keizer van Romen; f) minnaar en latere echtgenoot van Salamine van Tracien; g) bondgenoot van keizerin Eusebia van Grieken – neemt deel aan het Koningspel in Constantinopel; *Limborch*: boek IX, r. 103; e) **Hildric** – keizer van Romen; f) minnaar en latere echtgenoot van Salemine van Traicia; *Limborch Frg*: H53, r. 551; e) **Hildrie** – keizer van Romen; f) minnaar en latere echtgenoot van Salamine van Tracie; g) verder als boven; *Lymburch*: boek IX, r. 102.

Hille zie **Hilleken**

Hilleken e) **Hilleken**; f) dochter van een meester smid te Breda – zus van Heinric; g) wordt dood in bed gevonden, maar dankzij het heilige kruis van Breda weer levend <Hille> *Denensage*: r. 569, 572, 575.

Hymeneus a) Hymen / Hymenaeus⁴ – Griekse / Romeinse god van het huwelijk; e) **Hymeneus** – heidense god; g) aan wie de dankbare Urbaen offers zegt te zullen brengen zodra hij weer aan land is; *Urbaen*: cap. [15].

Hymes a) [Constans: HUNERIUS],⁵ koning van li Essimieis — koning Nireus⁶ van het Griekse eiland Symi / Simi⁷ met een gelijknamige hoofdstad,⁸ gelegen ten noorden van het Griekse eiland Rhodos – dezelfde als **Merioen 1** – zie ook **die Asemosen en Centois**; e) **Hymes** – koning van Amoyse en van Asia;

1. <http://tinyurl.com/Graesse-Hildeshemium>

2. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Hildesheim.kmz

3. <https://de.wikipedia.org/wiki/Hildesheim>

4. <https://en.wikipedia.org/wiki/Hymenaios>

5. <https://archive.org/details/leromandetroie05benouoft/page/58>

6. <https://en.wikipedia.org/wiki/Nireus>

7. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Symi.kmz

8. <https://en.wikipedia.org/wiki/Symi>

g) bondgenoot van de Grieken in de strijd tegen de Trojanen om Helena <Hunes, Hyenis> *Troyen*: r. 9697, 10900, 11203.

Hynus a) [A-Z 1: Danaïden]¹ — Lynceus²; b) één van de vijftig zonen van Aegyptus – neef van Danaüs – echtgenoot en neef van Hypermestra; d) wordt samen met zijn broers gedwongen uitgehuwelijkt aan de vijftig dochters van zijn oom Danaüs – wordt als enige van die vijftig zonen tijdens de huwelijksnacht niet door zijn echtgenote gedood, zoals Danaüs zijn dochters bevolen had te doen; e) **Hynus**; f) één van de vijftig zonen van Egistus – neef van Danaus – echtgenoot en neef van Ypermestra; g) maakt deel uit van een verzoenend huwelijk tussen de zonen van Egistus en de dochters van Danaus – als enige tijdens de huwelijksnacht niet gedood door zijn echtgenote, zoals door Danaüs aan zijn dochters bevolen op straffe des doods – vlucht in den vreemde; *Minnen loep*: boek IV, r. 1051.

Hiponien h) Fr. Hyponie, Sp. Hipona, waarmee, gelet op het Spaans, Hippo Regius (zie **Ypone**) bedoeld zal / kan zijn, ook al ligt dat niet 30 mijl van Cairo; i) **Hiponien** – geboortestad van de weduwe van de koopman Arfaxat, waarnaar zij terugkeert na de dood van haar man met medeneming van haar slavin Platiene – waarheen Alphonce en de Ridder met dat Kruyce reizen om haar te vrij te maken <Hyponien> *Meliadus*: cap. 12-13.

Hircane zie **Hircanie** 2

Hircanie 1 h) [Graesse: Hyrcania (regio)]³ — Hyrcanië⁴ in Azië, gelegen aan de zuidkust van de Kaspische Zee, in het huidige Iran – Oud-Perzisch ‘Virkana’: Wolfsland – in *Troyen* mogelijk hetzelfde als **Orcomenien**; i) **Yrcanie** – in het noorden van Asia – vernoemd naar een bos waarin vogels met lichtgevende veren wonen – bondgenoot van koning Daris van Percen – toevluchtsoord van Narbesines – land van herkomst van de Siten en de Hunen <Hircanie, Yrcane, Yrcani, Yrcanien> *Alexanders geesten*: boek III, r. 86; boek V, r. 273, 1036; boek VII, r. 411, 1281, 1285; boek VIII, r. 15, 22, 64, 218; boek X, r. 1231; i) **Yrcania** – Saraceens koninkrijk in Groten Asia van koning Asscap – neemt deel aan de belegering van Constantinopel – waarvan de inwoners hun overleden ouders opeten; *Limborch*: boek VIII, r. 885; i) **Yrcanien** – Saraceens koninkrijk in Groes-Assia van koning Astap – verder als boven; *Lymburch*: boek VIII, r. 884; i) **Hircanie** – land in het noorden van Asia, gelegen naast Bracten lant – land van herkomst van Ascalaphus 1 en Alcius – bondgenoot van de Grieken in de strijd tegen de Trojanen om Helena <Hircanien> *Troyen*: r. 7110, 9652, 28816, 28820.

1. https://www.dbnl.org/tekst/moor028vana01_01/moor028vana01_01_0030.php#a029

2. <https://en.wikipedia.org/wiki/Lynceus>

3. <http://tinyurl.com/Graesse-Hyrcania-regio>

4. <https://en.wikipedia.org/wiki/Hyrcania>

Hircanie 2 h) [Constans: ORCOMENIE 2]¹ — bedoeld lijkt de legendarische stad Ormenium,² waarvan men denkt dat zij lag in Magnesia,³ een schiereiland aan de oostzijde van Thessalia, ongeveer ter hoogte van Volos⁴; i) **Hircanie** – toenaam van **Euripolus van Hirtanie** – bondgenoot van de Grieken in de strijd tegen de Trojanen om Helena <Cortanie, Hircane, Hirtanie> *Troyen*: r. 7157, 9718, 19308.

Hircanie 3 h) correspondeert met “ceus de Perse” [*Roman de Troie*, ed. Constans, r. 11126]⁵; i) **Hircanie** – “Parys voer uyt, scoen ende vrie, / Mitten volcke van Hircanie” – bondgenoten van de Trojanen; *Troyen*: r. 12527.

Hircanien zie **Hircanie 1**

[Hyrcanoise] n) van / uit Hyrcanië – zie ook **Hircanie 1**; o) **Yrconoise** – van / uit Yrcanie; *Alexanders geesten*: boek III, r. 95.

[Hyrcanoise, die] a) de Hyrcaniërs, volk uit Hyrcanië – zie ook **Hircanie 1**; e) **die Yrcanoise** – volk / leger uit Yrcanie; g) bondgenoten van de Perzen; *Alexanders geesten*: boek V, r. 354; boek VIII, r. 454.

Hircijn zie **Herecinen, die**

Hircijn, Wout zie **Wout Hircijn**

Hircinen zie **Herecinen, die**

[Hyrconoise] zie **[Hyrcanoise]**

Hirlant zie **Irlant**

Hirtanie zie **Hircanie 2**

Hisike zie **Ysike**

Hismahel zie **Ismaël**

Hismalite zie **[Ismaëlite, die]**

Hismarus zie **Ismarus**

Hispaen, Peter zie **Peter Hispaen**

Hispaengien zie **Spaengen**

Hispan a) Hispan⁶ – mythologisch personage naar wie het Iberisch schiereiland vernoemd werd als Hispania; e) **Hispan** (or. Hispan); g) vergezelt Hercules op diens reis van Licien naar Hesperien om de tirannieke koning Gerion mores te leren – krijgt van Hercules het koninklijk gezag over Hesperien, nadat hij het veroverd heeft – naar wie het Spaengien geheten werd <Hyspan> *Hercules*: cap. [18]-[20].

Hispania zie **Spaengen**

1. <https://archive.org/details/leromandetroie05benouoft/page/68>

2. <https://en.wikipedia.org/wiki/Ormenium>

3. <http://www.maproom.org/00/08/present.php?m=0006>

4. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Volos.kmz

5. <https://archive.org/details/leromandetroie02benouoft/page/158>

6. <https://en.wikipedia.org/wiki/Hispan>

Hispanien zie **Spaengen**

Hyspanyen zie **Spaengen**

Hispanienlant zie **Spaengen**

Hystor zie **Ystor**

Histori ** zie [**Historie ****]

Historia Scolastica 1) *Historia Scholastica*¹ (lett. ‘geschiedenis voor schoolgebruik’) – exegetische navertelling en samenvatting van de bijbelse geschiedenis van zowel het *Oude* als het *Nieuwe Testament (Vulgaat)*,² gelardeerd met contemporaine feiten, gebeurtenissen, personen en zaken – tussen ca. 1169 en 1173 samengesteld door Pierre le Mangeur alias Petrus Comestor³ alias Petrus Manducator († 1178) voor de theologiestudenten van de Parijse universiteit – opgedragen aan Willem van Champagne, aartsbisschop van Reims – gedurende de hoge Middeleeuwen hét referentiekader voor kennis van de Heilige Schrift – vertaald en bewerkt door Jacob van M(a)erlant (voltooid 25 maart 1271) – al in de vijftiende eeuw aangeduid als een berijmde bijbel met als gevolg de ingeburgerde maar strikt genomen onjuiste ‘titel’ *Rijmbijbel*⁴ – de voorstelling van heilshistorische feiten, gebeurtenissen, personen en zaken, alsook de spelling van eigennamen in Jacobs *Scolastica / Rijmbijbel* kan sterk verschillen van die in de *Nieuwe Bijbelvertaling*,⁵ het huidige referentiekader voor Bijbelkennis; m) **Scolastica**; *Alexanders geesten*: boek X, r. 1016, 1429; m) **Scolastica historia** – waarin Petrus Comesor de dood van Julius Cesar voorspelde; *Caesar Prz*: fol. 60v.

Historie ende dat leven van Jason, die 1) bedoeld is een in het Middelnederlands vertaalde redactie van de *Histoire de Jason* van Raoul le Fèvre⁶; m) **die Historie ende dat leven van Jason** <Jasons leven> *Hercules*: Proloog, cap. [14].

Historie van Fierabras 1) *l’Histoire de Fierabras*⁷; m) **Historie van Fierabras** – waarin, evenals in andere oude kronieken, de verovering van Jerusalem door koning Carel de Groote uitvoerig beschreven staat; *Rijckaert zonder Vreese*: cap. 14.

Historie van Godevaert van Billoen 1) de Middelnederlandse vertaling / bewerking van de *Historia de itineris contra Turcos* van pseudo-Robertus de Sancto Remigio alias Robertus Monachus alias Robert van Reims

1. https://la.wikisource.org/wiki/Historia_Scholastica

2. <https://nl.wikipedia.org/wiki/Vulgaat>

3. https://en.wikipedia.org/wiki/Petrus_Comestor

4. <https://nl.wikipedia.org/wiki/Rijmbijbel>

5. https://nl.wikipedia.org/wiki/Nieuwe_Bijbelvertaling

6. https://www.arlima.net/qt/raoul_le_fevre.html#

7. https://www.arlima.net/eh/fierabras_chanson_de.html

(ca. 1055-1122), een compilatie van de *Historia Hierosolymitana*¹ van Robert van Reims, de *Historia Hierosolymitana*² van Fulkert van Chartres en andere, nog niet geïdentificeerde bronnen; m) **Historie van Godevaert van Billoen** – tekst waarin de wederwaardigheden van Helias' kleinzonen Godevaert van Billoen, Boudewijn en Eustachius, beschreven worden; *Riddere metter Swane*: cap. [32].

Historie van Julius Cesar l) sterk verkorte Nederlandse vertaling / bewerking van de *Annales historiae illustrium principum Hanoniae* van de Henegouwse Franciscan Jacobus de Guisia / Jacques de Guyse³ († 1399), een zeer vrije en creatieve bewerking van de *Commentarii de bello gallico* van Julius Caesar, met name de 'Belgische' veldtocht – zie **Jacob van Velencijn**; m) **Historie van Julius Cesar alias Die jeeste van Julius Cesar** – “die famose gesten van Iulius cesar die een van die neghen die beste is gherekent” <Julius Cesars historien> *Caesar Prz*: fol. 2r-2v.

Histori[e] van Tongheren l) de *Historia Tungrorum* van ene Rethmoldus, een (mogelijk legendarische) geschiedschrijver, wiens werk blijkbaar gekend en gebruikt werd door Jacobus de Guisia / Jacques de Guyse⁴ († 1399) voor diens *Annales historiae illustrium principum Hanoniae*; m) **Histori van Tongheren** – geschreven door Rechinoldus – bron gebruikt door meester Jacob van Velencijn; *Caesar Prz*: fol. 31r.

Hystorie van Troyen l) de geschiedenis van en de oorlogen gevoerd om Troje, zoals Raoul Lefèvre⁵ die na zijn *Histoire de Jason*⁶ zou navertellen in zijn *Le recueil des histoires de Troyes* (1464/1467-1469), in het Middelnederlands vertaald als *Die vergaderinge der historien van Troyen*; m) **Hystorie van Troyen** – verhaal over de Trojaanse oorlog; *Jason*: fol. 158v.

Histori[e] van Vrancrijck l) (nog) niet identificeerbare Latijnse historia, geschreven door ene Richardus – welk werk blijkbaar gekend en gebruikt werd door Jacobus de Guisia / Jacques de Guyse⁷ († 1399) voor diens *Annales historiae illustrium principum Hanoniae*; m) **Histori van Vrancrijck** – waarin de dood van Julius Cesar beschreven wordt door Richardus – waaruit geput wordt door meester Jacob van Velencijn; *Caesar Prz*: fol. 61r.

1. [https://en.wikipedia.org/wiki/Historia_Hierosolymitana_\(Robert_the_Monk\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Historia_Hierosolymitana_(Robert_the_Monk))

2. [https://nl.wikipedia.org/wiki/Historia_Hierosolymitana_\(Fulcher_van_Chartres\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Historia_Hierosolymitana_(Fulcher_van_Chartres))

3. https://fr.wikipedia.org/wiki/Jacques_de_Guise

4. https://fr.wikipedia.org/wiki/Jacques_de_Guise

5. https://fr.wikipedia.org/wiki/Raoul_Lef%C3%A8vre

6. https://www.arlima.net/qt/raoul_le_fevre.html

7. https://fr.wikipedia.org/wiki/Jacques_de_Guise

Historie vanden Grale l) *l'Estoire del saint Graäl*, geschreven door Robert de Boron¹ in verzen,² kort daarop omgezet in proza en vervolgens aangevuld, uitgebreid en opgenomen in de zogeheten *Vulgaat*³ – omstreeks of kort na 1260 vertaald door Jacob van M(a)erlant naar een vroeg dertiende-eeuwse prozaversie van Robert de Borons *Joseph (d'Armatie)*, het eerste boek van wat had moeten worden “la grant estoire dou graal” [ed. W.A. Nitze (1927), r. 3493] – zie ook **dat Grael** en **dat Grote boeck van den Grale**; m) **Historie vanden Grale** – geschreven door “her robrecht van barioen / De in dat walsch screyff al dit doen / vnde sonder rime al gader dichte” (r. 1560-1562) ter ere van heer Alabrechte van Vorne (r. 15) en in rijmende verzen vertaald door “Jacob de coster van merlant” (r. 37); *Graal & Merlijn*: r. 14, 803; m) **in Merline** – “Daer Jacob van Maerlant ierst dat maken / Af began” (r. 10414-415); *Merlijn*: r. [10417].

[H]ystorie vanden heilige Grale l) or. *Aventures del Saint Graal* – bedoeld wordt de Oudfranse *La Queste del Saint Graal*,⁴ die deel uitmaakt van de Lancelot-Graal-cyclus alias de *Vulgaat*⁵ – zie ook **dat Grael**; m) **die Ystorie vanden heilige Grale** – in epiloog; *Lanceloet*: boek III, r. 11148.

Historie vanden twaelf arbeyden des vrome Hercules l) bedoeld zal zijn het *Livre du fort Hercules*,⁶ een afsplitsing van *Le recueil des histoires de Troye* – zie verder **Hercules**; m) **Historie vanden twaelf arbeyden des vrome Hercules** – verhaal over de Twaalf Werken van Hercules; *Jason*: fol. 152v.

Historie vander destruxien ende belec[h] van Troyen l) de Middelnederlandse vertaling van de *Historia destructionis Troiae*⁷ (1272-1287) van Guido de Columnis (It. Guido delle Colonne) uit Messina, gedrukt in 1479 door Gheraert Leeu; m) **die Historie vander destruxien ende belec van Troyen** – titel van de voorafgaande tekst; *Troyen Prz*: fol. 134rb.

[Historie] van die vier Aymijns Kinderen l) *De historie van de vier Heemskinderen*; m) **van die vier Aymijns Kinderen** – geschiedenis van de kinderen van Aymijn van Eggermont en Aye van Pierlepont, met name over Renout van Montalbaen; *Malegijs*: p. 346.

1. https://fr.wikipedia.org/wiki/Robert_de_Boron

2. https://www.arlima.net/qt/robert_de_boron.html

3. <https://fr.wikipedia.org/wiki/Lancelot-Graal>

4. https://www.arlima.net/qt/queste_del_saint_graal.html

5. <https://fr.wikipedia.org/wiki/Lancelot-Graal>

6. https://www.arlima.net/qt/raoul_le_fevre.html

7. https://en.wikipedia.org/wiki/Historia_destructionis_Troiae

Hystorien van Britaengen l) de *Historia regum Britanni(a)e*¹ van Galfridus Arturus Monemutensis alias Geoffrey of Monmouth² – geschreven ca. 1136 voor het Anglo-Normandische vorstenhuis – door Jacob van M(a)erlant gedeeltelijk vertaald en als feuilleton opgenomen in de Derde Partie van zijn *Spiegel historiael*³ – zie ook **Bertaengie**; m) **de Hystorien van Britaengen**; *Graal & Merlijn*: r. 4185.

Ho** zie O**

Hoderich a) [Moisan I, 1: HEUDRI(S) 2]; b) bastaardzoon van koning [Moisan I, 2: PEPIN(S) 1] ‘le Bref’, door hem verwekt bij [Moisan I, 1: ALISTE 3] ‘la Serve’, een dochter van [Moisan I, 1: MARGISTE], de valse zoogmoeder van [Moisan I, 1: BERTE, BERT(H)AIN 1] ‘au grand Piés’ – broer van [Moisan I, 1: RAINFROI(S) 1] – halfbroer van [Moisan I, 1: CHARLE(S) 1] alias Charlemagne; d) samen met Rainfroi vermoordt hij Berte en Pippijn; e) **Hoderich** – akkerbouwer uit Balduch; f) zoon van koning Pippyn – oudere broer van Haenffrait; g) voedt met zijn broer de jonge Karll op – wederrechtelijk koning – verliest machtsstrijd met Karll Meynet – vlucht met Haenffrait naar de burcht Monregart – opgehangen <Hoderiche, Hoderichs> *Karl Meinet*: r. A1, 30, 47, 52, 59; A2, 2, 3, 9, 14, 19, 22, 23, 29, 32, 38, 42, 45, 48, 50; A3, 16, 26, 29, 38, 59; A4, 18, 35, 62; A5, 18, 33, 62; A6, 5, 29; A7, 6; A8, 7, 31, 49; A9, 22; A11, 11, 60; A12, 58; A13, 20, 29, 38, 51; A14, 16; A16, 1 17, 45, 62; A18, 57, 63; A19, 13, 59; A21, 2, 38, A22, 56, 63; A23, 3, 10, 47; A24, 2, 56, 64; A25, 11, 16, 20, 37, 46; A29, 22; A31, 53, 59; A109, 21; A112, 11, 34, 48, 59; A113, 16, 26, 36; A114, 2; A115, 1, 29; A120, 40; A121, 8, 38, 58; A122, 7; A123, 56; A125, 22, 33, 38, 59; A126, 54; A127, 20, 34, 66; A128, 62; A129, 1, 16, 62; A130, 13; A224, 24, 39; A228, 51; A239, 47; e) **Hendrick** (or. Henry) – koningszoon; f) zoon van koning Pepijn van Vranckrijck bij een dochter van een oude verraadster – jongere broer van Hanefroy – (half)broer van Engletijne en Carolus alias Carel de Groote – oom van Florens en Garnier; g) exemplarische verrader – tracht Valentijn en Oursson te doden – weigert zich uit te geven voor koning van Vranckrijck om koning Pepijn te beschermen – treitert met Hanefroy hun oude vader, koning Pepijn, dood en laten koningin Barthem door haar jonkvrouw (in bed) doden <Hendrik, Henrick> *Valentijn ende Oursson*: cap. 1, 11, 13-14, 16-19, 21, 33-34, 48, 51-52, 54, 56-57, 64-65, [68].

Hoehstraten zie **Hoochstraten**

Hoeft Endi zie [**Hooft**] **Endi**

Hoegen-Sijten zie [**Hoge**] **Sijten**

1. https://en.wikipedia.org/wiki/Historia_Regum_Britanniae

2. https://en.wikipedia.org/wiki/Geoffrey_of_Monmouth

3. https://www.dbnl.org/tekst/maer002spie03_01/

Hoekenbrooc h) het Broek van Hoeke dat gelegen zal hebben nabij het huidige Hoeke¹ aan de waterweg van Damme naar Sluis in Vlaanderen;
 i) **Hoekenbrooc** – correspondeert met **Helre Broeck** (in *Reynaerts Hst*) – “bi Hoekenbrooc recht an den damme”, waar de otter Bruneel voor Reynaert een eend van een vogelaar geroofd had; *Reynaert Prz*: r. 5413.

Hoel van Nantes a) [Moisan I, 1: HOËL 3 DE NANTES] – zie ook **Oellus**; e) **Hoel van Nantes** – graaf; g) gaat met Carel de Grootte als kruisvaarder naar Jerusalem – door Rijckaert zonder Vreese in zijn vermomming als de Ridder mette Gulde Wapenen verslagen in het Bosch van Vincennen; *Rijckaert zonder Vreese*: cap. 14.

Hoelre Broec zie **Helre Broeck**

Hoene, [die] a) vrijwel zeker corrupt – bedoeld is een volk – lees “Hoene” als behorend tot het eraan voorafgaande “Brabant” tot Brabant[s]oene [?] – zie **die Brabantsoene**; e) **Hoene** – “Er hatt Burgundyen und Vlemynge beyde, / Brabant, Hoene, Schotten und Vryesen mede.” (r. 115-116); *Reinolt von Montelban*: r. 116.

Hoep, vrou zie [Hope] 1

Hoepe zie Hope 2

Hoescheit zie [Hovescheit] 1

Hoeverde zie Hoverde 1

Hoff zie Hope 2

[Hoge] Goten h) land van de (Oost- en West-)Goten,² door Jacob van M(a)erlant “in Azia ane die nortzide” gelokaliseerd [*Spiegel historiael* III¹, 21, 45]³, waarmee hij het huidige Wit-Rusland en Oekraïne bedoelde, met als zuidgrens de Zwarte Zee – zie ook **Goten 1** en **Neder Goten**; i) **Hogen Goten** – gelegen bij Caucasus – land waar Yoen en Helene aankomen, nadat hij haar uit Norwegen geschaakt heeft – waar Yoen de stad Ays bouwt <Goten> *Lorreinen O*: r. 2159, 2185; i) **Hogen Goten** – land van Yoen; *Lorreinen V*: fragm. D, r. 233.

[Hoge] Sijten h) dat deel van Scythia⁴ dat in Azië ligt [*Spiegel historiael* III¹, 21, 43]⁵ – zie ook **Neder Zijten** en **Siten**; i) **Hogen-Sijten** – Saraceens koninkrijk – de inwoners eten mensenvlees – neemt deel aan de belegering van Constantinopel <Hoegen-Sijten> *Lymburch*: boek XII, r. 222, 243.

Hogerne zie **Ogerne**

1. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Hoeke.kmz

2. https://en.wikipedia.org/wiki/East_Germanic_tribes

3. https://www.dbnl.org/tekst/maer002spie03_01/maer002spie03_01_0002.php

4. <https://en.wikipedia.org/wiki/Scythia>

5. https://www.dbnl.org/tekst/maer002spie03_01/maer002spie03_01_0002.php

Hoghe Pannonia h) het noorden van Pannonia,¹ een van oorsprong een Romeinse provincie,² gelegen in het huidige Hongarije, Roemenië en Servië ten zuiden van de rivier de Donau³ – zie ook **Neder Pannonia** en **Penous**; i) **Hoghe Pannonia** – in het oosten van Europa – waar sente Mertijn geboren was; *Alexanders geesten*: boek VII, r. 1509; i) **Hoghe Pannonia** – land in Europa – verder als boven; *Troyen*: r. 29077.

Hoghe Rijck, dat h) of Dirc Potter hier een bestaande uitdrukking gebruikt dan wel een zelf bedachte is onduidelijk, maar zeker is dat met Hoge Rijk Rome (en omgeving) bedoeld wordt; i) **dat Hoghe Rijck** – waar de auteur Dirc Potter een geheime missie moet volbrengen; *Minnen loep*: boek I, r. 80.

Hoy h) [Graesse: **Hoium**]⁴ [Moisan I, 2: HUI] – Hoei / Huy⁵ aan de rivier de Maas⁶ in Wallonië, België; i) **Hoy** – gebied dat onder de bescherming van Mazebrouc staat; *Couchi*: fragm. VII, r. 600; i) **Hoy** – stad, door Karel de Grote uit het bezit van Florenis aangeboden aan Karahen von Perthij; *Ogyer*: r. 4032.

Holisa zie **Donusa**

Hollandt h) [Moisan I, 2: HOLLANDE] – de wijze waarop in de wereld van het chanson de geste verwezen wordt naar Holland, Friesland en de Lage Landen getuigt van weinig historische en topografische kennis van zaken, maar dat is verre van ongebruikelijk in middeleeuwse epische teksten; i) **Hollandt** (or. Hollande) – samen met Vrieslant bezit van de Sarajijnse koning Lampatris; *Valentijn ende Oursson*: cap. 16.

Hollant h) [Graesse: **Hollandia**]⁷ — het historische graafschap Holland⁸: het huidige Noord- en Zuid-Holland inclusief de Zuid-Hollandse eilanden, al dan niet in combinatie met het (voormalige) graafschap Zeeland,⁹ de eilanden ten oosten en ten westen van de Oosterschelde – de Zeeuwse eilanden ten oosten van de Oosterschelde zijn Hollands, die ten westen van de Oosterschelde werden in leen gehouden van de graaf van Vlaanderen – lett. ‘hol’ d.i. laag (?) land – de verklaring ‘houtland’ uit ‘holtland’ is zowel taalkundig (‘holt’ is Saksisch) als bodemkundig (boomloos veenlandschap) onwaarschijnlijk; i) **Hollant** – samen met Vrieslant overheerst door het volk van Sicamber – waarheen Julius Cesar zich op weg begeeft om het land onder de “Roemsche wette” te brengen; *Caesar Prz*: fol. 9v; i) **Hollant** –

1. <https://en.wikipedia.org/wiki/Pannonia>

2. <http://www.maproom.org/00/08/present.php?m=0017>

3. <https://en.wikipedia.org/wiki/Danube>

4. <http://tinyurl.com/Graesse-Hoium>

5. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Hoei.kmz

6. https://en.wikipedia.org/wiki/Meuse_River

7. <http://tinyurl.com/Graesse-Hollandia>

8. https://nl.wikipedia.org/wiki/Graafschap_Holland

9. https://nl.wikipedia.org/wiki/Graafschap_Zeeland

graafschap – bondgenoot van hertog Otte van Limborch; *Limborch*: boek II, r. 1924; i) **Hollant** – bondgenoot van hertog Otte van Lymborch; *Lymburch*: boek II, r. 1917; i) **Hollant** – waar de ridders Coenraet en Everaert naar Margrieta van Lymborch gezocht hebben; *Margrieta van Limborch*: cap. 14; i) **Hollant** – mark, veroverd door Oliphart; *Meluzine*: fol. P1rb, P2rb; i) **Hollant** – graafschap van Florijs; *Minnen loep*: boek II, r. 831; i) **Hollant** – “tusschen Hollant ende Ardennen”; *Reynaert Prz*: r. 233; i) **Hollant** – “tusschen Hollant ende Ordanen”; *Reynaerts Hst*: r. 329.

Hollantsce n) afkomstig uit Holland; o) **Hollantscen** – gezegd van een vorst; *Minnen loep*: boek II, r. 909.

Holophernes a) [Moisan I, 2: OLOFERNÈS] — Holofernes¹ [*Judith* 2, 4]² – Perzische legeraanvoerder die zich door een Joodse weduwe, woonachtig in de door hem belegerde stad Bethulia, zou hebben laten bedriegen met een voor hem dodelijke afloop; d) naar wie de fictieve Saraceense stad Oliferne (zie **Oliferne**) genoemd zal zijn; e) **Olifernes**; g) legeraanvoerder van koning Nabugodonosor – door Judit dronken gevoerd en onthoofd; *Alexanders geesten*: boek IV, r. 997, 999, 1026, 1040, 1051; e) **Holophernes**; g) legeraanvoerder die door de weduwe Judith in zijn slaap onthoofd werd – exemplarisch slachtoffer van vrouwenbedrog <Holophernem> *Bedroch der vrouwen*: fol. D1v-D2v.

Holte, Verwornen zie [Verwornen Hout]

Homerus l) [Moisan I, 2: OMER 2] — Homeros/Homerus,³ legendarische blinde Griekse auteur van de *Ilias* en de *Odysee* (ca. 800 [?] v.C.), wiens naam wél, maar wiens werk gedurende de Middeleeuwen niet gekend werd anders dan in de sterk verkorte *Ilias Latina*⁴ – auctoritas; m) **Omerus** – clerc-auteur over de Trojaanse Oorlog – Alexander de Grote wenst bij het graf van Achilles dat ook hij zo’n beroemde biograaf krijgt; *Alexanders geesten*: boek I, r. 1293, 1298; m) **Homerus** – klassiek auteur – schreef ook een versie van de ‘Historie van Troje’; *Troyen*: r. 43, 7188.

Hondert Ridders, Coninc van [den] zie **Coninc van [den] Hondert Ridders, die**

Hongarie(n) zie **Hongerie**

Hongarijen zie **Hongerie**

Honger a) **Honger**, allegorie⁵; e) **Hongher** – lelijk beest – woont in het kasteel van Aventure; *Limborch*: boek X, r. 459, 578; e) **Honger** – lelijk beest, verder als

1. <https://en.wikipedia.org/wiki/Holofernes>

2. http://vulgate.org/ot/judith_2.htm

3. <https://en.wikipedia.org/wiki/Homer>

4. https://en.wikipedia.org/wiki/Ilias_Latina

5. <https://de.wikipedia.org/wiki/Allegorie>

boven; *Limborch Frg*: H54, r. 247, 368; e) **Honger** – lelijk beest, verder als boven; *Lymburch*: boek X, r. 461, 582.

[Hongeren, die] a) [Moisan I, 1: HONGRE(S)] [Moisan I, 1: HONGROIS] — de Hongaren¹;
e) **Ungeren** – huidige bewoners van Oisterich, het voormalige land der Hunen; *Karl Meinet*: r. A316, 14; e) **die Ungerer** – volk / leger van Galifer; *Ogyer*: r. 8888.

Hongeri zie **Hongerie**

Hongerie h) [Graesse: **Hungaria**]² [Moisan I, 2: HONGRIE] [West PR: **Hong(ue)rie**] [West VR: **Hong(ue)rie**] — het historische koninkrijk Hongarije,³ een land met wisselende grenzen dat beduidend groter was dan het huidige Hongarije en dat ook Kroatië, Slowakije en Transsylvanië omvatte – door welk land de rivier de Donau⁴ (zie **die Dunouwe**) stroomt, die gedurende de Middeleeuwen in navolging van het Romeinse Rijk beschouwd werd als een exemplarische grensrivier tussen beschaving en barbarij – in de middeleeuwse epische literatuur heeft het Christen koninkrijk Hongarije een uitgesproken goede naam (met uitzondering van *Valentijn en Nameloos* en vooral *Valentyn en Oursson*); i) **Hongerien** – genoemd in het exempel [‘Medicus’] verteld door de tweede vroege Anxillas – de koning van Hongerien vroeg Ypocras zijn zoon te genezen, waarna de neef van Ypocras ontdekte dat de koningszoon een ‘onecht’ kind was, verwekt door de graaf van Naveers; 7 *Vroeden*: r. 1029; i) **Hongerien** – in het oosten van Europa <[Bulgerie]> *Alexanders geesten*: boek VII, r. 1412, [1415]; i) **[Hongherie]** – koninkrijk van Florijs <Hongherien> *Beerte*: r. 175; i) **[Hongherie]** – koninkrijk van de vader van Esmoreits moeder <Hongherien> *Esmoreit*: r. 193, 666, 780; i) **Hongerie** – erfgoed van Floris; *Floris ende Blancefloer*: r. 3956; i) **Hongerien** – erfgoed van Floris; *Floris ende Blancefleure*: cap. [4]; i) **Hongerien** – gebied waar Ridsaert, Adelaert, Wridsaert en Reynout familie hebben – waaruit troepen de heidenen die Jerusalem bezetten te hulp komen in de strijd tegen het Christen leger <Hongherien> *Heemskinderen*: p. 62, 188, 194; i) **Ungarie** – land van herkomst van het excellente paard dat de jonkheer van Gaver van de koningin ontvangen had; *Gaver Capeel*: r. 14; i) **Ungerlant** – koninkrijk – bondgenoot van Rome; *Johan uz dem Virgiere*: r. 1528; i) **Hongarien** – koninkrijk – bondgenoot van keizer Sigmundes van Rome tegen de Saracenen; *Jan uut den Vergiere*: cap. 11; i) **Ungere** – koninkrijk – de koning van Ungeren wordt door Rolant gedood <Ungarien, Ungeren> *Karl Meinet*: r. A422, 34, 46, 58; i) **Hongerien** – koninkrijk – land van herkomst van

1. https://en.wikipedia.org/wiki/Hungary#Medieval_Hungary_895%E2%80%931526

2. <http://tinyurl.com/Graesse-Hungaria>

3. https://en.wikipedia.org/wiki/Kingdom_of_Hungary

4. <https://en.wikipedia.org/wiki/Danube>

Bertrada / Berta Ganpiet; *Malegijs*: p. 2; i) **Hongerijen** – koninkrijk – land van herkomst van Selyadone; *Margrieta van Limborch*: cap. 107; i) **Ongeryen** – waar “seer vrome ridders” vandaan komen; *Meluzine*: fol. O1ra; i) **Hongerie** – leen [?] van koning Rioen van Denemarke; *Merlijn*: r. 18705; i) **Hongheryen** – de stad Graen ligt tussen Schieren en Hongheryen; *Minnen loep*: boek II, r. 3317; i) **Ungerie** – land dat Ogier veroverd voor Blanckard van Sahssen door Galifer te verslaan – koninkrijk van Bovoën sonder Bart (in r.20130 abusievelijk van Guideloën) <Ungerien, Ungerigen, Ungerij, Ungern> *Ogyer*: r. 1392, 5479, 8801, 8807, 8828, 8836, 8857, 8970, 9497, 9864, 13553, 20130; i) **Hongerien** – koninkrijk in combinatie met Poellen; *Ponthus ende Sidonie*: cap. 19, 22, 24; i) **Ungern** – koninkrijk van Steffan – toenaam van **Philips von Ungern** – waar Ritzart, Fritzart, Adelhart en Reynolt bondgenoten hebben <Ungarn, Ungeryen> *Reinolt von Montelban*: r. 426, 2721, 12410, 13612, 13613; i) **Ongerie** – verder als boven; *Renout*: r. 579; i) **Ongherien** – waarheen de moeder van de vermiste Sibeli zich (samen met haar zoon Betune[n] [?]) begeeft; *Sibeli H*: r. 114; i) **Hongherien** – koninkrijk – ballingsoord van koningin Sibilla, Loys en Baroquel voor ruim vijftien jaar; *Sibilla*: r. 530, 532, 546, 574, 591, 776; i) **Ongheren** – land in European; *Troyen*: r. 28983; i) **Ungherie** – correspondeert met **Bulgerie** (in *Alexanders geesten*) – land in European; *Troyen*: r. 28986; i) **Hongherien** – koninkrijk van koning Diacolo van Hongherien; *Turias ende Floreta*: p. 33; i) **Hongeri** – koninkrijk van Crissostomus van Hongeri <Ongerien> *Valentijn en Nameloos*: fragm. de Vreese, r. 158, 371; i) **Hongarijen** – koninkrijk van Hugo – komt in handen van Oursson na het verraad van Hugo en diens nederlaag in een tweegevecht met Oursson – later vermoedelijk van Ourssons zoon Morant <[Angorien], Hungarijen> *Valentijn ende Oursson*: cap. 71, 73-74.

Hongerien zie **Hongerie**

Hongerijen zie **Hongerie**

[Hongersche Porte] h) [Graesse: *Porta Hungarica*]¹ — de *Porta Hungarica* / Hainburger Pforte² – bergpas tussen de Kleine Karpaten en de Hainburger bergen, beginnend ter hoogte van Hainburg an der Donau³ in Oostenrijk en Devín⁴ in Slowakije; i) **Ungersse Portze** – begrenzing van het land der Hunen; *Karl Meinet*: r. A316, 3.

Hongher zie **Honger**

Hongherie(n) zie **Hongerie**

1. <http://tinyurl.com/Graesse-Porta-Hungarica>

2. https://de.wikipedia.org/wiki/Hainburger_Pforte

3. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Hainburg_an_der_Donau.kmz

4. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Devin.kmz

Honthorst h) Honthorst in het grensgebied van Zuid-Holland en Utrecht, vermoedelijk in de omgeving van Woerden¹ – nu alleen nog maar als familienaam bekend; i) **Honthorst** – correspondeert met **Houthulst** (in *Reynaert Prz*) – “tusschen Honthorst en Everdingen” waar Reynaert en Ysegrim een veulen proberen te verschalken; *Reynaerts Hst*: r. 3997.

Hooft, Gulden zie [**Gulden Hooft, dat**]

[**Hooft**] **Endi** h) or. Inde la Superior – bedoeld is (een deel van) Indië, m.n. het noordoosten van Azië: Siberië en Mantsjoerije – zie ook **India 1**; i) **Hoeft Endi** <Overste Eynde> *Troyen*: r. 7743, 15947.

Hoochstraten h) Hoogstraten² in Belgisch Brabant, gelegen aan een van oorsprong Romeinse handelsroute van Antwerpen via Breda naar 's-Hertogenbosch; i) **Hoechstraten** – waarlangs de Denen met hun met buit gevulde kar trekken richting Breda; *Denensage*: r. 700; i) **Hoochstraten** – plaats gelegen onderweg van Shertoghen bossche naar Antwerpen; *Mariken van Nieumeghen*: fol. C5r.

Hoogduytsche, die a) [Moisan I, 1: ALEMANS] – de inwoners van dat deel van het huidige Duitsland ten zuiden van de Benrather linie:³ Hagenau, Heidelberg, Würzburg, Bamberg en Plauen – zie ook **die Duytsche**; e) **die Hoogduytsche** (or. les Alemaignes) – vallen de stad Lions aan; *Valentijn ende Oursson*: cap. 15.

Hooveerdigen Ridder zie **Hoveerdigen Ridder, die**

[**Hope**] **1** a) Hoop, allegorie⁴; e) **vrouw Hoep** – vrouwe; *Jason*: fol. 66v.

Hope 2 a) Hoop, allegorie⁵; e) **Hope** – woont in het kasteel van Aventure; f) dochter van vrouwe Gherechticheit – zuster van Trouwe; *Limborch*: boek X, r. 305, 310, 338, 598, 614, 634, 689, 739; e) **Hope** – woont in het kasteel van Aventure; *Limborch Frg*: H54, r. 388; H55, r. 106; e) **Hoepe** – woont in het kasteel van Aventure <Hoff> *Lymburch*: boek X, r. 308, 313, 340, [601], 617, 623, 645, 700, 756.

Hopor zie **Hupor**

Horea zie **Hero**

Hor(r)estis zie **Orestes 3**

Horrible a) or. Lorraine / Oruble – lett. ‘de verschrikkelijke’; e) **Horrible**; f) tiende zoon van Melusine en Raymondijn; g) had drie ogen – doodde op driejarige leeftijd twee voedsters door hen de borsten af te bijten – doodde op zijn zevende twee jonkheren – wegens zijn agressieve karakter op bevel van

1. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Woerden.kmz

2. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Hoogstraten.kmz

3. https://nl.wikipedia.org/wiki/Benrather_linie

4. <https://de.wikipedia.org/wiki/Allegorie>

5. <https://de.wikipedia.org/wiki/Allegorie>

Melusine door Raymondijn in een brandend hol verstikt <Horryble>
Meluzine: fol. T2vb, T5rb, T6ra, T6va, T6vb.

Hospinel zie **Ospinel van Babilonien**

Hostien zie **Haustun**

Hostun zie **Haustun**

[**Hout, Verworven**] zie [**Verworven Hout, dat**]

Houteclere zie **Hautecleir**

Houthulst h) Houthulst¹ in West-Vlaanderen in België; i) **Houthulst** – correspondeert met **Honthorst** (in *Reynaerts Hst*) – “tusschen Houthulst en Elverdinghe” waar Reynaert en Ysegrym een veulen proberen te verschalken; *Reynaert Prz*: r. 2977.

Hoveerdigen Ridder, die e) **die Hoveerdigen Ridder** (or. l'orgueilleux chevalier); f) neef van hertog Savorijn van Aquitanien – mishandelt Oursson en wordt daarom door Valentijn gedood <die Hooveerdigen Ridder> *Valentijn ende Oursson*: cap. 19.

Hoveerdigen Ridder zie **Hooveerdigen Ridder, die**

Hoverde 1 a) Fr. orgueil, Lat. superbia — Hoogmoed, allegorie²; e) [**Hoeverde**]; f) echtgenote van Nidicheit – moeder van Discordia, Ghiericheit, Roem, Diefte en Achterspraken <Hoeverden> *Limborch*: boek III, r. 1286.

Hoverde 2 a) Fr. orgueil, Lat. superbia — Hoogmoed, allegorie³; e) **Hoverde** – vrouwe, woont in het kasteel van Aventure; f) moeder van Ledicheit, Luxurie en Leckerheit <Hoverde groet> *Limborch*: boek X, r. 369, 481, 719, 745; e) [**Hoverde**] – woont in het kasteel van Avonture; f) moeder van Ledecheit en Luxure <Hoverde groet, Ho[u]erden> *Limborch Frg*: H54, r. 269; H55, r. 137; e) **Hoverde** – vrouwe, woont in het kasteel van Aventure; f) moeder van Ledicheit, Luxurie en Leckerheit <Hoverde groet> *Lymburch*: boek X, r. 371, 483, 730, 762, 780.

Hoverde 3 a) Fr. orgueil, Lat. superbia — Hoogmoed, allegorie⁴; e) **Hoverde**; *Vlaamse Rose*: fragm. Al, r. 295.

Hoverde groet zie **Hoverde 2**

[**Hoverdecheit**] a) Fr. orgueil, Lat. superbia — Hoogmoed, allegorie⁵; e) [**Hoverdecheit**] – koningin, burchtvrouwe bij de hel <Hoverdechede> *Alexanders geesten*: boek X, r. 53.

1. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Houthulst.kmz

2. <https://de.wikipedia.org/wiki/Allegorie>

3. <https://de.wikipedia.org/wiki/Allegorie>

4. <https://de.wikipedia.org/wiki/Allegorie>

5. <https://de.wikipedia.org/wiki/Allegorie>

[Hovescheit] 1 a) Hoofsheid, allegorie¹; e) **Hovessceit** – jonkvrouw van Venus samen met Trouwe, Scamelheit, Miltheit, Wijsheit, Wel Helen, Simpelheit en Mate; *Limborch*: boek III, r. 1326; e) **Hoescheit** – jonkvrouw van Venus samen met Truwe, Schemlicheit, Miltheit, Wysheit, Wael-helen, Sympelheit en Mäte; *Lymburch*: boek III, r. 1317.

Hovescheit 2 a) Hoofsheid, allegorie²; e) **Hovescheit** (or. Courtoisie) – baron van Cupido <Hoveschede> *Vlaamse Rose*: fragm. Al, r. 1059, 1170.

Hovessceit zie **[Hovescheit] 1**

[Hovet, Sent Andries] zie **[Sent Andries Hovet]**

Hubrecht e) **Hubrecht** – heer – ridder, in dienst van hertog Buevijn van Eggermont; g) bevelhebber tijdens de strijd tegen de Saraceense graaf van Palerne c.s. – standaarddrager van hertog Buevijn – doodt koning Anfradis; *Malegijs*: p. 6-8.

Hug zie **Huge van Dordone**

Huge 1 a) or. Hus / Hugh – hier bedoeld als een exemplarisch gangbare doopnaam; e) **Huge**; g) in een adem genoemd met Thomas; *Cassamus*: r. 1404.

[Huge] 2 e) **Huyghe** – ridder; f) broer van Heyndrick; g) aanwezig op het toernooi te Eggermont; *Malegijs*: p. 118.

Huge zie **Huge van Bourdeus** en **[Huge] van Constantinoblen**

Huge Avernaes zie **[Huge] van Avernaes**

Huge Avernois zie **[Huge] van Avernaes**

Huge Daubemerles e) **Huge Daubemerles** (or. Huon Daubemarles); g) aan wie samen met zijn broer, Dierick en Menelon door koning Kaerle de bewaking van Gouwelon opgedragen wordt; *Galien Rethore*: cap. [35].

Huge dAvernaes zie **[Huge] van Avernaes**

Huge mitten Crommen Been zie **[Hugelij]** **mitten Crommen Beene**

[Huge] van Avernaes a) mogelijk dezelfde als [Moisan I, 1: HUG(U)ES 84 D'AUVER(G)NE] – graaf; d) leenman van Karel de Grote; e) **Hughe van Avernaes**; g) adviseert koning Yewyn de Heemskinderen niet aan Karel de Grote uit te leveren – doodt Ancel, die de koning aanraadt dit wel te doen <Huge, Huge Avernaes> *Heemskinderen*: p. 62, 63; e) **Huge Avernois**; g) adviseert Yve om Reynolt en zijn broers niet aan Karle uit te leveren – doodt Lambert <Huge> *Reinolt von Montelban*: r. 2689, 2704; e) **Huge dAvernaes** – raadsman van koning Yewe; g) verder als boven <Huge> *Renout*: r. 543, 545, 562, 773.

Huge van Berny a) mogelijk dezelfde als [Moisan I, 1: HUGUE(S) 90 DE BERRI] – graaf; e) **Huge van Berny** – ridder van Karll Meynet; *Karl Meinet*: r. A243, 62.

1. <https://de.wikipedia.org/wiki/Allegorie>

2. <https://de.wikipedia.org/wiki/Allegorie>

Huge van Bourbon e) **Huge van Bourbon** (or. Hugo filz du duc de Bourbon);
 f) zoon van de hertog van Bourboen; g) toernooiridder; *Paris ende Vienne*:
 cap. [6].

Huge van Bourdeus a) [A-Z 6: **Huon de Bordeaux**]¹ [Moisan I, 1: HUE(S) 99 DE BO(U)RDIAUS]
 — Huon de Bordeaux, graaf / hertog van Bordeaux; b) zoon van
 [Moisan I, 2: SEGUIN(S) 18 DE BORDELE] – broer van [Moisan I, 1: GIRART 27] – geliefde
 van [Moisan I, 1: CALISSE] – later echtgenoot van [Moisan I, 1: ESCLARMONDE 2];
 e) [**Huge**] – ridder; f) neef / verwant van Aliamus; g) door Karel de Grote met
 een vrijwel onvervulbare opdracht naar sultan Gaudijs van Babylon
 gestuurd – met Aliamus, Gerijn en abt Elegast bij emir [?] Sathanas
 aangekomen <Hugelijn, Huguen, Hughe> *Huge B*: r. 2, 10, 14, 56, 116, 123,
 139, 164, 187, 216; e) [**Huge**] – ridder; g) door Karel de Grote met een
 vrijwel onvervulbare opdracht naar sultan Gaudijs van Babylon gestuurd
 <Hugen, Hughelijn> *Huge D*: r. 37, 40; e) **Huge** alias **Saywijn** – ridder;
 g) door Karel de Grote met een vrijwel onvervulbare opdracht naar sultan
 Gaudijs van Babylon gestuurd – tweegevecht met Agrapaert – brengt sultan
 Gaudijs als gevangene naar koning Karel <Hugelijn, Hughe> *Huge K*: r. 13,
 19, 78, 85; e) [**Huge**] – ridder, beoogd hertog van Bordeeus, later [?] koning
 van Aragoen; f) zoon van Saiwijn – broer van Gheraert; g) door Karel de
 Grote met een vrijwel onvervulbare opdracht naar sultan Gaudijs van
 Babylon gestuurd – bij zijn terugkeer gevangengenomen door zijn broer
 Gheraert en Ghibewaert <Hugelijn, Hugeline, Huguen> *Huge M*: r. 351, 409,
 454, 494, 529, 548, 553, 568, 606, 616, 620, 626, 628, 631, 656, 659, 665,
 693, 709, 715, 718, 729, 745; e) **Huge** – ridder; f) neef van Maleproen;
 g) door Karel de Grote met een vrijwel onvervulbare opdracht naar sultan
 Gaudijs van Babylon gestuurd – na de storm naakt aangespoeld op een
 eiland – is Claremonde kwijtgeraakt – gaat verkleed als Saraceen genaamd
Fortunant met Astramant mee naar Monbrant <Hugelijn, Hugoen> *Huge L*:
 r. 100, 104, 120, 140, 143, 147, 157, 176, 210, 219, 243, 254, 275, 330, 346;
 e) **Huge van Bourdeus** alias **die Fransoys** – ridder, later koning van
 Bulgherie – leenman van koning Karel van Vrancrijc; f) oudste zoon van
 Sanguijn – broer van Gheraert – neef van de abt van Cloengi – neef van
 Geerwijn – neef van Aliames die Grijse – neef van koning Oydon – later
 echtgenoot van Claramonde; g) doodt Charlot zonder zijn identiteit te
 kennen – door Karel de Grote met een drieledige, vrijwel onvervulbare
 opdracht naar Babilonien gestuurd – door emir Gaudijs van Babilonien
 gevangengenomen – bevrijd door de verliefde Claramonde – trekt vermomd
 als koopman genaamd **Gherijn** (zie **Garijn 5**) rond in Saraceens gebied met
 Astermant – op weg naar Bourdeus gevangengenomen en beroofd door zijn

1. https://www.dbnl.org/tekst/gerr010vana01_01/gerr010vana01_01_0043.php#a042

broer Gheraert en hertog Gubewaert – door koning Karel ter dood veroordeeld – gered en in ere hersteld door koning Abroen – volgt met Claramonde koning Abroen op <Hugen, Hugens, Hughe van Bourdeus, Hughen, Hughens, van Bourdeus Hughelijn, Hugije, Huige, Huigen, Huighe, Huyge, Huygens, Huyghe, Huyghen, Huyghens, Slughe> *Hughe Prz*: p. 6-17, 19-38, 41-48, 50-63, 65-83; e) **Húgelin**; f) zoon van Sawyn von Bourdeaus; g) legeraanvoerder van Karel de Grote tegen Broyer; *Ogyer*: r. 20134.

Huge van Dordo zie **Huge van Dordone**

Huge van Dordone e) **Huge van Dordone**; f) neef van Heyme – neef van Eymrich von Narbone; g) gedood door Karle <Hug> *Reinolt von Montelban*: r. 30, 51, 88, 95, 131, 153; e) **Huge van Dordo** – heer van Dordo; f) zoon van een zuster van Aymyn van Dordo; g) vermaard om zijn schoonheid en welsprekendheid <Hugen, Hughe> *Heemskinderen*: p. 10-13, 15.

[Huge] van Camerike e) **Hughe van Camerike**; f) verwant van Garijn en Girbeert; g) mee naar Parijs om Girbeert te laten ridderen; *Lorreinen*: fragm. III, r. 542; e) **[Huge van Camerike]**; f) verwant [?] van koningin Blanchefleur; g) behoort tot de Loreinen <Hugen van Ca[...]> *Lorreinen H*: r. 125.

[Huge] van Constantinoblen a) [Moisan I, 1: HUGUE(S) 53], roy de Constantinoble; e) **Huyghe van Constantinoblen** (or. Hugues de Constantinoble) – koning van Constantinobelen; f) vader van Henrick, Thibeert alias Thierry en Jaqueline – grootvader van Galien Rethore; g) exemplarisch rijk – vergiftigd door Henrick en Thibert alias Thierry, van welke moord zij hun zuster Jaqueline beschuldigen <Huge, Hughe, Huyghen, Huyghens> *Galien Rethore*: cap. [1]-[2], [6]-[8], [10]-[13], [16], [60]-[61], [64]-[65].

Huge van Marnoet e) **Huge van Marnoet**; g) bode van Karel de Grote – vraagt Robbrecht van Meilaen en Gelloen naar Parijs te komen voor een geding <Huge, Hugen> *Lorreinen W*: fragm. V, r. 87, 117, 121, 126, 139, 148.

[Huge] van Nantes a) [Moisan I, 1: HUE(S) 153 DE NANTES] – zie ook **Oellus**; e) **Huyghe van Nantes** (or. Huon de Nantes) – hertog van Kaerle die Groote <Huyghe> *Galien Rethore*: cap. [41].

Huge van Tabarien a) [Moisan I, 1: HUE(S) 116 DODEQUIN(S) DE TABARIE] – een epische samensmelting van vijf historische figuren: 1) Hugues Fauquembergus,¹ deelnemer aan de Eerste Kruistocht, beleend met de Tibériade; 2) Hugues de Tibériade² († 1204), klein- of achterkleinzoon van Hugues 1, die in 1175 tegen Salah al-Din (Saladin) streed; 3) Honfroi IV de Toron († 1198); 4) Tughtekîn,³ Turk, van 1104 tot 1128 luitenant van Seltsjoekenkoning

1. https://fr.wikipedia.org/wiki/Hugues_de_Fauquembergues

2. https://fr.wikipedia.org/wiki/Hugues_II_de_Saint-Omer

3. <https://fr.wikipedia.org/wiki/Tughtekin>

Duqâq, vocht in 1115 met de Franken tegen de sultan; en 5) (Fakhr al-Dîn Tûranshâh [?]) Tughtekîn, broer van Salah al-Din (Saladin), na 1174

gouverneur van Damascus – dezelfde als **D[o]dekijn van Taberien**;

e) **Hughe van Tabaryen** – ridder; g) gevangengenomen door koning Saladijn in de strijd om Galylea – wijdt Saladijn in in het christen-ridderschap, waarna hij met de ‘helm’ rond mag en zich zo kan vrijkopen en vertrekken <Hughe, Hughen> *Hughe van Tabaryen*: r. 25, 39, 67, 87, 97, 101, 115, 123, [128], [198], 237, 249, 265, 273, 291; e) **Hughen van Tabarien** alias **Hughen van Damast**;

f) echtgenoot van Sinamonde – vader van Seghin en Gheeraert; g) door Baudewijn te hulp geroepen in de strijd tegen de Saracenen – gevangengenomen door Saladijn – vecht tweekamp met de koning van de Moriaen – belegert Babilonie <Hughe, Hughen van Damast, Hugoene, Hugoene, Huugs> *Saladijn*: r. 30, 91, 210, 213, 261, 288, 290, 293, 305, 310, 315, 355, 417, 430, 436, 437, 442, 453, 509, 547, 589, 597, 673, 772, 773, 829, 925, 955, 960, 962, 965, 970, 977, 990, 997, 1000, 1010, 1029, 1038, 1041, 1049, 1064, 1085, 1096, 1102, 1109, 1114, 1133, 1141, 1145, 1182, 1188, 1273, 1284, 1293, 1301, 1354, 1401, 1416, 1424; e) **Huge van Tabarien**;

f) vader van Geraerd en Seghin; *Saladin*: r. 58, 76, 137.

Hugelij a) lett. ‘kleine Huge’; e) **Hugelij** – graaf, leenman van koning Yoën;

g) stadhouder van Gardeterre – legeraanvoerder – verdedigt de stad tegen de Grieken <Hugelin, Hugeline> *Lorreinen V*: fragm. C, r. 154, 177, 184, 189, 203, 214, 221, 292; fragm. D, r. 17.

Hugelij zie **Huge van Bourdeus**

[Hugelij] metten Crommen Beene a) lett. ‘kleine Huge met de kromme benen’ c.q. botten; e) **Hughelij metten Crommen Beene** – geboren te Abstale; f) echtgenoot [?] van vrouwe Ogerne – vader van Ludolf metten crommen vingheren [?] (of van Lamfroyt [?]); g) neemt deel aan de afranseling van Bruun <Hughelij mitten crommen bene> *Reynaert A en F*:

r. 800; e) **Hugelij mitten Crommen Been** – dorpeling; g) verder als boven; *Reynaert Prz*: r. 589; e) **Huge mitten Crommen Been** – dorpeling; g) verder als boven; *Reynaerts Hst*: r. 818.

Húgelin zie **Huge van Bourdeus**

Hugelin zie **Hugelij**

Huge mitten Crommen Been zie **[Hugelij] metten Crommen Beene**

Hughe zie **Huge van Bourdeus**, **Huge van Dordone**, **[Huge] van**

Constantinoblen en **Huge van Tabarien**

Hughe van Avernaes zie **[Huge] van Avernaes**

Hughe van Bourdeus zie **Huge van Bourdeus**

[Hughe] van Damast zie **Huge van Tabarien**

Hughe van Camerike zie **[Huge] van Camerike**

[Hughe] van Tabarien zie **Huge van Tabarien**

Hughelij zie **Huge van Bourdeus**

Hughelijc metten Crommen Beene zie [Hugelijc] metten Crommen Beene

Hughelijc van Bourdeus zie Huce van Bourdeus

Hugo Tullensis zie [Hugo Tullensis]

Hugije zie Huce van Bourdeus

Hugo 1 e) Hugo – ridder in dienst van Karel de Grote; f) zoon van Guwelloen – broer van Henrick; g) sterft te Roncevale; *Roelant*: r. P710, P773.

Hugo 2 e) Hugo (or. Hugon) – koning van Hongarijen; f) oom van Galeram 2; g) wil zich meester maken van keizerin Escleremonde van Grieken als haar echtgenoot keizer Valentijn doodgewaand wordt – verraadt Oursson en de Groenen Ridder aan Rabastum, koning van Surien – wordt nadat dankzij Valentijn zijn verraad uitgekomen is in een tweegevecht door de Groenen Ridder gedwongen zijn verraad te bekennen, waarna hij aan zijn verwondingen sterft <Hugo van Hongarijen> *Valentijn ende Oursson*: cap. 71-74.

[Hugo] Tullensis l) (legendarische) auteur van een Latijnse historia over (onder andere) de veldtocht van Julius Caesar in ‘België’, die blijkbaar gekend en gebruikt werd door Jacobus de Guisia / Jacques de Guyse¹ († 1399) voor diens *Annales historiae illustrium principum Hanoniae*; m) **Hugho Tullensis** – doctor – in één adem genoemd met: Helinandus, Suetonius, Julius Celsus, Heynric (canonic to Dornec) en meester Jacob van Velencijn; *Caesar Prz*: fol. 31r, 53v, 58v.

Hugoen zie Huce van Bourdeus en Huce van Tabarien

Hugon e) Hugon – bondgenoot van Hoderich en Haenffrait [?]; *Karl Meinet*: r. A228, 50.

Huguet e) Huguet (or. Huguel) – koning van Britanigen; f) vader van Sidonie; g) lichtgelovig <Hughet, Huguet> *Pontbus ende Sidonie*: cap. 5.

Hugun van Daupespyne a) correspondeert met [Moisan I, 1: HUON 81 D’AUBESPIN]; d) ridder aan het hof van Pippijn; e) **Hugun van Daupespyne** – baron en raadsman van Karll Meynet; *Karl Meinet*: r. A251, 67; A253, 19, 51.

Huige zie Huce van Bourdeus

Huygen zie [Huce] van Constantinoblen

Huighe zie Huce van Bourdeus

Huyghe zie [Huce] 2

Huyghe van Constantinoblen zie [Huce] van Constantinoblen

Huyghe van Nantes zie [Huce] van Nantes

Hulant vande Foreest e) Hulant vande Foreest (or. Hubault de La Forest) – Poitevijs ridder; g) sneuvelt in de strijd tegen koning Karodos; *Pontbus ende Sidonie*: cap. 13.

Hulster Lo zie Hulsterloe

1. https://fr.wikipedia.org/wiki/Jacques_de_Guise

Hulsterloe h) Hulsterlo, vermoedelijk gelegen ergens tussen / bij het huidige Nieuw Namen¹ en Kieldrecht² in het Land van Waas, (Zeeuws-)Vlaanderen – locus horribilis; i) **Hulsterloe** – wildernis in het oosten van Vlaendren, waar in Kriekepit de verborgen schat ligt, vertelt Reynaert aan koning Nobel <Hulsterlo> *Reynaert A en F*: r. 2575, 2660; i) **Hulsterloe** – bos in het oosten van Vlaanderen, verder als boven <Hulsterloe> *Reynaert Prz*: r. 1914, 1973, 2762, 5276; i) **Hulster Lo** – bos in het oosten van Vlaanderen, verder als boven <Hulsteloo> *Reynaerts Hst*: r. 2598, 2677, 3723, 6725.

Humberlant h) [Graesse: Northumbria]³ [West PR: Norhombel(l)ande] [West VR: Norhombe(r)lande] – het land aan weerszijden van de rivier de Humber,⁴ het huidige Humber side (?) in het noord(oost)en van Engeland – zie ook [die Hombren] en Nortomberlant; i) **Humberlant** – graafschap van een Tafelronde-ridder; *Torec*: r. 3392.

Hundebolt zie **Goudebuef die Vriese**

Hunen, die a) [Moisan I, 1: HUM] — de Hunnen⁵ – Mongools nomadisch ruitervolk; d) vestigden zich in de loop van de 4e eeuw in Hongarije – veroverden c.q. plunderden onder leiding van Attila de Hun, die beschouwd werd als een ‘gesel Gods’, grote delen van West-Europa; e) **die Hunen** – volk, afkomstig uit Yrcanie; g) veroveren onder leiding van Ettel die Brune de landen tussen Spanien en de Rijn; *Alexanders geesten*: boek I, r. 55; boek VII, r. 1289; e) **de Hunen** – bondgenoten van Tessalon in diens strijd tegen Karll Meynet; *Karl Meinet*: r. A313, 15, 29, 43, 47; A314, 15; A315, 34, 55, 64; A316, 9, 11, 22; e) **die Hunen** – heidens / Saraceens volk; g) belegeren mede Ermenie; *Limborch*: boek VIII, r. 35, 689, 718; e) **die Hünen**; g) verder als boven; *Lymburch*: boek VIII, r. 37, 690, 719; e) **die Hunen** (or. Hongre) – volk; g) vallen het land van Karel Martel binnen; *Lorreinen V*: fragm. A, r. 35; e) **die Hunen** – genoemd als exemplarische profane literaire helden; *Sielen troest*: [Proloog]; e) **die Hunen** – volk uit het noorden van Asia; g) veroverden onder leiding van Hettel die Brune heel West-Europa; *Troyen*: r. 28824.

Hunes zie **Hymes**

Hungarijen zie **Hongerie**

Hunol van Pontave e) **Hunol van Pontave**; g) vecht in het leger van Gernas dat Oriette verovert; *Karl Meinet*: r. A198, 12.

Hunolt van Angone e) **Hunolt van Angone** – baron van de koning van Vrankrich; g) vecht in het leger van Gernas dat Oriette verovert – gedood in de slag om

1. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Nieuw_Namen.kmz

2. http://bouwstoffen.kantl.be/remlt/Google_Earth/Kieldrecht.kmz

3. <http://tinyurl.com/Graesse-Northumbria>

4. <https://en.wikipedia.org/wiki/Humber>

5. <https://en.wikipedia.org/wiki/Huns>

Oriette <Hunolde van Antzauwen, Hunolt van Antzaue, Huwalde van Antzawen> *Karl Meinet*: r. A17, 64; A198, 11, 57; A199, 8.

[Hupor] a) [Constans: HUPOT]¹; e) **[Hupor]** – koning – afkomstig uit Laryse 2 – toegenamd: “die Grote”; g) bondgenoot van de Trojanen in de strijd tegen de Grieken om Helena – gedood door Achilles <Hopor, Hupore, Huporre> *Troyen*: r. 8204, 9253, 10122, 13451, 13464, 14106.

Hurepois, die a) [Moisan I, 1: HERUPOIS] – or. les Hurpois: “ce sont les Angevins”; e) **die Hurepois**; g) bondgenoten van koning Huguet in de strijd tegen de Saracenen onder koning Karodos – bondgenoten van Ponthus in zijn strijd tegen koning Broadas <Hupoys, Hurepoys, Hurpoys> *Ponthus ende Sidonie*: cap. 13, 18, 47.

Hurtam a) or. Hurtaux de Castres / Treperel: Hurtault de Graffes – Saraceen – dezelfde als [Moisan I, 1: HERTAUS 5] de Castres; e) **Hurtam** – Turckse koning van Graffes; f) broer van de admiraal van Salernen; g) belegert Romen, maar wordt verdreven en trekt zich terug in zijn stad Graffes – kruisigt Amaris van Schotland omdat die zijn broer doodde – wordt door een bede van Amaris door een goddelijke bliksem getroffen en tot as gereduceerd <Hurtams> *Helena van Constantinopolen*: cap. [24].

Huug zie **Huge van Tabarien**

[Huwalt] zie **Hunolt van Angone**

Huwel van Pictone a) mogelijk dezelfde als [Moisan I, 1: UGE 158 DE PEITERS], zie ook: [Moisan I, 2: POITIERS (DE)] – met Pictone zal [Graesse: **Pictavia (provincia)**]² bedoeld zijn, Poitou in Frankrijk – Huwel zou etymologische verwant kunnen zijn aan **Hoel, Oellus, Olles, Olleus en Wellis**; e) **Huwel van Pictone** – baron van de koning van Vrankrich <Huwel, Vuel (Wel) van Pictone> *Karl Meinet*: r. A17, 65; A19, 28, 41, 46.

Huwet a) mogelijk is de naam voluit Huwet van Berges [?]: “Van ber[g]es den here huwet”; e) **Huwet** – Franse [?] graaf – woont in / op de Zwarte Berghe [?]; g) te hulp geroepen? door Hughe van Bordeeus c.s.; *Huge K*: r. 22, 46.

1. <https://archive.org/details/leromandetroie05benouoft/page/58>

2. <http://tinyurl.com/Graesse-Pictavia-provincia>